LATVIJA
Latvian Newspaper
Nr. 1 (445) Jan. 3, 1951
Publisher: Jānis Niedra, Augustdorf b. Detmold, Lager, Bl. 9—7, Phone Augustdorf 62. Printer: Remsdruckerei Sigg. Härtel & Co, Schwäbisch Gmünd, Paradiesstr. 12. Published twice weekly.
Circulation 11.000.
Sponsor — International Refugee Organization.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 1 (445)
Trešdien, 1951. g. 3. janvārī
Iznāk trešdienās un sestdienās. Izdevējs: Latviešu Centrālā Komiteja. Galvenā redaktora v. i. Maksis Celīts. Redaktori: P. [illegible], V. [illegible], Z. [illegible], L. Švarcs. Apgāda saimniecības vadītājs A. [illegible]. Austrālijas redakcijas vadītājs A. Šmits (21, Linden Avenue, Wendouree, Ballarat, Vic., Australia). Redakcijas adr.: (14a) Schwäbisch Gmünd, DP Camp Artillerie-Kaserne, tālr. Schw. Gmünd [illegible]

Amerikai pareizi jāizmanto nākamie seši mēneši

MASKAVAS GALVENAIS MĒRĶIS — IEGŪT RŪRAS APGABALU

Ņujorka (pr). — Kad amerikāņu kongresa locekļi pēc ārkārtējās sesijas beigām, dažas dienas pirms Ziemsvētkiem atstāja Vašingtonu, senātori un deputāti bija diezgan drūmā garastāvoklī, jo tikai tagad pilnībā bija apjautuši, cik barga ir īstenība. Daudzi no viņiem laikam, raudzīdamies svētku eglīšu mirdzumā, būs drūmi jautājuši sev, vai tikai šie nav pēdējie priekškara Ziemsvētki. Vairāki no kongresa locekļiem priekš svētkiem arī atklāti pateica atbildi: „Tas atkarāsies no tā, cik lietderīgi pratīsim izmantot vēl atlikušo laiku."

Tautas pārstāvju lielākā daļa uzskata, ka amerikāņu nācija laiku neizmanto tā, kā tas būtu vajadzīgs Amerikas glābšanai. „Ja nākošos sešus mēnešus nepratīsim izmantot labāk nekā iepriekšējos," rakstīja amerikāņu ievadnieki gadu mijā, „tad pa kaklu pa galvu ieskriesim karā — karā, kas beigsies ar mūsu sakāvi. Mūs gandrīz vai paralizē doma, ka krievi var mums uzspiest karu, pirms esam tam gatavi, vai arī, ka viņi var vēl gaidīt tik ilgi, līdz tie paši būs vēl labāk sagatavoti atomkaŗam nekā tagad."

Prezidents Trūmens ievērojami pasteidzināja mobilizācijas tempu, izraugot par tās realizētājiem Čarlzu Vilsonu, ģen. Kleju un Sidneju Veinbergu. Šādas trijotnes izvēlei applaudē pat Trūmena politiskie pretinieki, jo šos trīs uzskata par viskompetentākiem šim uzdevumam. Pēc kongresa locekļu domām, šī tomēr nav vēl nekāda ģenerālmobilizācija un nebūs pietiekami tik ilgi, kamēr uz kaŗa bazi nebūs pārslēgti vismaz 40 proc. no ASV rūpniecības produkcijas. Tas būtu apmēram trīs reizes vairāk nekā pašlaik un tam arī vajadzētu notikt trīs reizes straujāk.

Drūmā noskaņojuma radīšanā un prātu sajaukšanā liela nozīme bija diviem apstākļiem. Republikāņi mēģināja panākt Ečesona atstādināšanu, kas tomēr neizdevās Trūmena kategoriskā nē dēļ. Otrkārt, eksprezidents Huvers radījis daudz apjukuma ar savu īpatā jaunizolācionisma deklarāciju. Zinādams, ka aiz Huvera stāv diezgan plašas republikāņu aprindas, uz Huvera runu žigli reaģēja Ečesons, pēc tam arī Trūmens un Džons Fosters Dalless. Republikāņu senātors Morze Huvera težu sapļucināšanai veltīja divi ar pus stundas. Kad Morzem vēlāk jautāja, vai viņš savus argumentus nevar sakoncentrēt divi ar pus minūtēs, viņš paskaidroja, ka var to izdarīt pat vēl īsākā laikā. „Huvers iziet no nepareiza pieņēmuma, ka mēs varam Eiropu nolaist [illegible] un tomēr palikt dzīvi kā nācija," teica Morze. „Bet viņš pilnīgi izlaidis no acīm ļoti svarīgu faktoru. Pad. savienības galvenais nolūks ir dabūt savās rokās Rūras apgabalu; kad tas būs panākts, mēs būsim vājākā nācija. Tad mūs ielenks, bombardēs ceturtdaļu gadsimta un beidzot arī pieveiks."

Arī tie publicisti, kas kritizē Ečesona rīcību Āzijā, kur viņš nav spējis apturēt Kremļa agresiju, tagad atgādina, kā izgājis tam pašam Huveram ar padomdošanu pirms viena gada. Vašingtonā toreiz notika nikni iekšēji strīdi starp Saimingtona, Ečesona, Morzes uc. senātoru grupu, kas prasīja ASV izveidot par spēcīgu militāru varu, un starp aizsardzības ministra Džonsona un senāta „taupības apustuļu" grupu, kas prasīja apcirpt militāro budžetu. Toreiz arī Herberts Huvers lika pirmajā vietā „ekonomiju", bet nacionālo drošību otrā vietā. Viņš arī palīdzēja pierunāt Trūmenu darīt to pašu. Kā izteicās Morze, problēmas būtība ir tā, „vai Amerika tiešām noturēsies viena pati visā pasaulē pret komūnistisko Eiropu un komūnistisko Āziju, vai arī mums tagad jāizdara galējā spēku piepūle, lai paceltu, pirmkārt, mūsu militāro stiprumu un, otrkārt, mūsu sabiedroto cīņas garu un spēkus".

Par ko viņi sprieda Vīnē

Vīne (sš). — Kā tagad kļuvis zināms, itaļu komūnistu vadonis Toļati dodamies „ārstēties" uz Maskavu, pa ceļam Vīnē piedalījies sevišķi slepenā konferencē Imperiālā viesnīcā. Apspriedē bijis klāt padomju augstais komisārs Austrijā ģenerālis Sviridovs, Ungārijas ministru prezidenta vietnieks Rakošijs, Čechoslovakijas vicepremjērs Firlingers un trīs Austrijas komūnistu partijas vadoņi. Pēc labi informētu aprindu ziņām, apspriedes galvenais temats bijis veltīts Ungārijas, Čechoslovakijas un Itālijas komūnistu turpmākai darbībai, kuras gala mērķis būtu šī gada sākumā iegūt varu Vīnē. Kad, Toļati iekāpjot Varšavas ātrvilcienā, viņu izvadīja Austrijas komūnistu vadonis Fišers, Toļati atvadvārdi bija: „Biedri Fišer, atceļā no Maskavas ceru jūs sastapt Balhausplacī (Austrijas valsts kancelejā)."

Kas notiek Somijā?

Helsinki (pl). — Somijas ministru prezidents Dr. Urho Kekonens un tirdzniecības ministrs S. Tuomioja ceturtdienas vakarā negaidot no Helsinkiem pāri Stokholmai ieradušies Romā. Šo sensācionālo ceļojumu politiskās aprindas saista ar briestošiem jauniem notikumiem Somijā.

Oficiālajā komunikē Somijas valdība paskaidrojusi, ka ministru prezidnts jūtoties nevesels un, sekodams ārsta ieteikumam, devies uz Itāliju veseļoties. Dīvainā pretstatā ar šo ziņojumu ir fakts, ka visus valdības locekļus, kas Ziemsvētku un Jaungada starplaikā bija devušies atpūtā uz savām dzimtajām mājām, trešdienas rītā steidzīgi atsauca uz galvaspilsētu, lai piedalītos ārkārtējā valdības sēdē. Par sēdes darba kārtību līdz šim nekas nav izpausts.

Kekonena un Tuomiojas brauciens jo dīvaināks liekas tādēļ, ka šajās dienās vajadzēja notikt Somijas valdības pārveidošanai uz plašākas bazes. Tā kā īsi pirms Ziemsvētkiem uz Maskavu devās Somijas komūnistu partijas ģenerālsekretārs Ville Pesi, kam pēc dažām dienām sekoja parlamenta frakcijas vadītāja Kūsinena, tad politiskās aprindas gaida jaunus spraigus notikumus Somijā.

ARĪ 1951. GADĀ
esi ar savu laikrakstu
LATVIJA

JAUNU GADU SĀKOT

Aizgājušais 1950. gads ir radījis dziļas pārmaiņas latviešu trimdas saimē. Latviešu kopība Vācijā, kas iepriekšējos piecos gados bija latviešu trimdinieku lielākā un vadošā daļa, aizvadītajā gadā ir sadilusi līdz samērā nelielai grupai, kas jau tagad ierindojas trešā vai ceturtā, bet tuvākā nākotnē ierindosies vēl tālākā vietā citu zemju latviešu vidū. Tautieši no starptautiski aprūpētām nometnēm Vācijā izklīst pa plašo pasauli, rodot sev dažādās zemēs normālākus dzīves un darba apstākļus.

Ar tikko pagājušo 1950. gada beigām mēs varam puslīdz droši uzskatīt piecus gadus garo, ciešanām, cīņām un grūtumiem, bet arī sekmēm un panākumiem bagāto „mazās Latvijas" laika posmu par pabeigtu.

Šis konstatējums no vienas puses iepriecina, no otras rada skumjas un rūpes par mūsu nākotni. Pozitīvi vērtējams fakts, ka latvietis izkļūst no bezcerīgas un bezmērķa veģetēšanas nometnēs, nonākot ražīgā darbā, kaut arī bieži nepiemērotā un skarbā. Skumjas pārņem prātu, redzot mūsu ceļus vēl arvien vijamies tālāk prom no dzimtenes. Arī latviešu ātra pieķeršanās mantai un personīgai labklājībai dod pamatu bažām, vai neizdzisīs un neizsīks tas cīņas spars un gars, kas spārnoja tautiešus, kamēr tie vēl dzīvoja nometnēs un kas deva arī redzamus panākumus kā cīņā par mūsu personīgām tiesībām, tā arī cīņā par Latviju.

Šinī gadā būs arī redzams, cik vērtī ir bijuši tie aizbraucēju siltie rokas spiedieni un dedzīgi teiktie mierinājuma vārdi par palīdzības sūtīšanu un neaizmiršanu viņā krastā. Līdzšinējā pieredze liek baižīties par to, ka labi solījumi ir lēta prece, ko viegli dāvina pa labi un kreisi, bet kas ne ar ko nesaista. Daudzās grūtdieņu sirdīs tie tomēr uzņemti par skaidru zeltu, un tie gaida...

Vēl svarīgāks varbūt ir jaunatnes audzināšanas darbs. Darbs latviešu tautas dvēseles saglabāšanai. Latviešu skolas Vācijā slēdz viena pēc otras savas durvis. Aizjūras zemēs latviskas skolas būs grūti sasniedzams (bet ne neiespējams) ideāls. Tādēļ jārod šīs skolas aizstājēji, lai mūsu jaunatne varētu saglabāt savu tēvu valodu, tanī Dievu pielūgt un smelties spēkus un ticību cīņai par Latviju. Svētdienas skolas, neklātienes mācība latviskos priekšmetos, tautas augstskolas, bērnu vasaras kolonijas, jaunatnes žurnāli, klubi, literātūra ir daži no ceļiem, kādi ir ejami šinī virzienā.

Šis darbs ir darāms nekavējoties, ikvienā zemē, ikvienā novadā un organizācijā. Iekām izveidojas kopīgs vadītāja centrs, jau tūlīņ ir jāveido interesentu grupas vai nu pie organizācijām, vai atsevišķi. Šinīs interesentu grupās ieskaitāmi kā pašas jaunatnes pārstāvji, tā arī jaunatnes organizācijas darbinieki, audzinātāji un bērnu vecāki. Nepametiet bez aprūpes mūsu jaunatni, lai jaunatne pēc tam nepamet jūs.

Tā pildot mūsu pienākumus pret savu tautu un tēvzemi, paļāvībā uz Dievu, ticībā Latvijai ieiesim jaunajā gadā!

J. Celms,
LNP prezidija un LCP priekšsēdis

Labas cerības, kurām vēl jāpiepildās

Londona (ll). — Jaunās piecdesmitgades iesvētī visplašāk iezīmēja piektais kontinents, jo, iestājoties 1951. gadam, pagājuši piecdesmit gadu kopš Austrālijas parlamenta pirmās sanākšanas dienas. Piektā kontinenta baznīcas zvani un lielgabalu šāvieni pirmie vēstīja jaunā pusgadsimta iestāšanos, un Austrālijas valstsvīri un ministri savās runās aplūkoja šīs pasaules daļas sasniegumus piecdesmit gados. Rietumu puslodes valstsvīri savos atskatos par 1950. gadu un vērtējumos par nākotnes izredzēm visi kā viens saskatīja saspīlējumu pārvarēšanu miera ceļā.

Apvienoto nāciju ģenerāldirektors Trigve Li savā Jaungada vēstījumā pasvītroja, ka Apvienotās nācijas Jaunajā gadā pirmā kārtā mēģinās novērst domstarpības, kas draud novest pie starptautiskiem saspīlējumiem un pie nākamā pasaules kaŗa. Apvienotās nācijas iestāsies par lielākās pasaules daļas atbrīvošanu no draudiem, kas neļauj cilvēkiem dzīvot cilvēcisku dzīvi. Nobeigumā Trigve Li pasvītroja, ka visas tautas, kas saslēgušās ap UN chartu, baudīs brīvo cilvēku tiesības.

Berlīnē Jauno gadu iezvanīja Brīvības zvans rātsnama tornī. Rietumvācijas valsts prezidents Heuss savā Jaungada vēstījumā galveno vērību veltīja vācu tautas sociālajam stāvoklim, bēgļiem, strādnieku un darba devēju attiecībām. Ārpolitiskā plāksnē Heuss apgalvoja, ka vāciešī miera sekmēšanai ir ar mieru nest arī upuŗus. Heusa runas beigās nospēlēja jauno himnu Vācijai, par kuŗas galīgo akceptu izšķirsies tauta. Vācijas kanclers Ādenauers savā Jaungada vēstījumā pasvītroja, ka 1951. g. vācu tautai ir liels pārdzīvojumu gads, kuŗā tautai un valdībai jābūt vienotai. Lielie un svarīgie lēmumi var nozīmēt vācu tautas būt vai nebūt. Vācijas augstie komisāri, Mekloja, Kirkpatriks un Fransuā Ponsē savos Jaungada vēstījumos izteic pārliecību, ka Rietumvācijas saimnieciskie panākumi, kas ievadīti 1950. g., turpināsies ar vēl labākiem panākumiem 1951. gadā. Rietumvācijas valdības opozicijas pārstāvis sociāldemokratu vadītājs Šūmachers kategoriski pieprasīja 1951. g. jaunas parlamenta vēlēšanas, kas būtu saistītas arī ar jaunas valdības sastādīšanu, jo tagadējā valdība nebaudot tautas uzticību.

Izbeigts diplomātiskais boikots pret Franko

SPĀNIJAI VISLABĀK SAGATAVOTĀ ARMIJA EIROPĀ

Madride (ll). — Diplomātisko attieksmju normālizēšana starp rietumu valstīm un Spāniju jau sākusies. Vašingtonā, Londonā un Stokholmā paskaidrots, ka šīs valstis nolēmušas sūtīt diplomātiskos pārstāvjus uz Madridi. Prezidents Trūmens par jauno vēstnieku Spānijā izvēlējies Stentonu Grifisu. Iecelšana jāapstiprina kongresam, kas sanāks 3. janvārī. Tāpat ASV valdība piekritusi Spānijas vēstnieka Hosē Feliksa Lekerikas iecelšanai Vašingtonā. Lielbritānijas vēstnieka pienākumus Madridē uzņemsies līdzšinējais Anglijas vēstnieks Buenosairesā Džons Balfūrs. Zviedriju Spānijā pārstāvēs sūtnis O. V. Vinters.

Diplomātisko attieksmju atjaunošana ar rietumvalstīm spāņu tauta uzņēmusi ar lielu gandarījumu un atvieglojumu. Spāņu valdībai tuvās aprindas paskaidro, ka Spānija vienmēr bijusi gatava iesaistīties cīņā pret komūnismu. Arī Francija gatavojas atjaunot diplomātiskās attieksmes ar Spāniju, bet galīgo lēmumu aizkavē sociālistu un komūnistu negātīvā nostāja. Valdībai tuvu stāvošais Le Monde ceturtdienas numurā pasvītroja, ka Francija nedrīkst ilgāk vilcināties ar vēstnieka izraudzīšanu Spānijā. Līdzīgos ieskatos ir arī pati Francijas valdība. Galīgo vārdu šai jautājumā tomēr teiks parlaments.

Vašingtonas militārās aprindās paskaidro, ka Spānijas territorijas un spāņu militāro spēku iesaistīšana Rietumeiropas aizsardzības sistēmā sāksies tūlīt, tikko darbu ievadīs Atlantika pakta militāro spēku virspavēlniecība. Amerikāņu aizsardzības ministrijas pārstāvji pārliecināti, ka 1951. g. būs Eiropai izšķirīgs, tādēļ Eiropas aizsardzības armija katrā ziņā jāpastiprina ar spāņu divizijām un pašā Spānijā jāiekārto Atlantika militāro sauszemes un gaisa spēku atbalsta punkti. Bez tam amerikāņu militārā vadība pārliecināta, ka spāņu armija un jūras spēki pieder pie labāk sagatavotajiem Eiropā.

Ceturtdienas preses konferencē atbildot žurnālistu jautājumiem par attieksmēm ar Spāniju, prezidents Trūmens paskaidroja, ka vēstnieka iecelšana Madridē nekādā ziņā neietekmēšot ASV politiku pret Spāniju.

Sēras Austrijā

Vīne (lp). — No 1. līdz 5. janvārim visā Austrijā karogi nolaisti pusmastā un tauta sēro par sava valsts prezidenta Dr. Rennera nāvi, kas 80 gadu vecumā miris ar sirds vājumu. Dr. Renners okupācijas gados ieguvis visu partiju atzinību, pašaizliedzīgi cīnoties par Austrijas interesēm. Nākdams no sociāldemokratu aprindām, kur viņš ilgus gadus bija partijas vadītājos posteņos, Renners daudz palīdzējis Austrijas vārda un stāvokļa atjaunošanai starptautiskajā valstu saimē.

Mūsu pienākums

Sākot savas gaitas Jaunajā gadā, atskatīsimies uz padarīto un mēģināsim nospraust vadlīnijas turpmākai darbībai. Mēs, kas vēl joprojām esam Vācijā, šodien, tāpat kā pirms 6 gadiem, stāvam atkal krustceļos. Ļoti daudzi vēl arvien nevar izšķirties, ko darīt tālāk? Palikt Vācijā, vai doties pāri jūrām uz svešām, tālām zemēm? Pie šāda krustceļa mēs kādreiz jau stāvējām, tikai pirms 6 gadiem. Nezinā cilvēki jautāja cits citam, vai palikt dzimtajā zemē un mēģināt pielāgoties komūnistu iegribām vai kā trimdiniekam doties uz Zviedriju vai Vāciju.

Toreiz Latvija bija okupēta zeme, kur rīkojumus deva okupācijas vara, rēķinoties vienīgi ar „Lielvācijas" interesēm. Mums pašiem nebija vienotas vadības, kas lemtu un vadītu tautu viņai tik liktenīgā brīdī. Pamesti bez padoma un norādījumiem, latvieši vairumā izšķīrās palikt dzimtenē; šos cilvēkus, kas bija sauguši ar savu dzimto sētu, biedēja trimdinieka nezināmais liktenis. Viņi palika cerībā kaut kā noslēpties un pārciest sarkanarmijas varmācības, lai pēc tam, cik vien iespējams, pielāgoties komūnistu prasībām.

Ir pagājuši tikai 6 gadi, bet arī šī laika pietiek, lai mēs redzētu šīs rīcības sekas. Mēs tagad zinām noteikti, ka lielākā daļa zemnieku ir padzīti no savām mājām. Visa zemnieku zeme un inventārs ir iekļauti kolhozos. Amatnieku mašīnas un darba rīki nodoti arteļos. Daudzi iedzīvotāji [illegible], vēl vairāki deportēti un strādā kā vergi komūnistu koncentrācijas nometnēs Sibīrijā. Arī tie, kas vēl Latvijā palikuši, [illegible] tiek atradināti patstāvīgi domāt un rīkoties, no tiem top veidots masu cilvēks — [illegible].

No tā redzam, ka tie latvieši, kas palika Latvijā, [illegible] Mums jāglabā sevi Latvijai.

Vācija ir pārblīvēta ar visu bēgļiem, tās pilsētas sapostītas un rūpniecība sagrauta; mums būs grūti šeit sev iztiku nopelnīt. Iespējams arī, ka savā cīņā šīs pasaules varas komūnisti sāk savu ilgi plānoto iebrukumu, tādā gadījumā nav izslēgta varbūtība, ka tie uz laiku okupē arī Rietumvāciju. Tāpēc, kam vien ir iespējams, jācenšas emigrēt uz aizjūras zemēm. Eiropā par samērā drošām pagaidu uzturēšanās zemēm uzskatāmas vienīgi Anglija un Spānija.

Šaubas, ka tie, kas iecelojuši aizjūras zemēs, vairs nevarēs atgriezties, ir [illegible]. Ja latvietis tagad brauc pāri okeānam uz Austrāliju vai Ameriku, mēs zinām, ka viņu tur sagaida smags darbs, bet zinām arī, ka iztiku viņš sev nopelnīs un ar labu gribu gada laikā ietaupīs arī tik daudz, lai varētu samaksāt kuģa karti atpakaļceļam. Grūtības ar atgriešanos būs vienīgi daudzbērnu ģimenēm, bet ar labu organizāciju arī tās var cerēt pārvarēt.

Savu pienākumu pret latviešu tautu mēs nebūtu izpildījuši un kritušie upuri būtu veltīgi, ja mēs kā bēgļi izklīstu pasaules [illegible]. Mēs pazīstam komūnismu nevis pēc viņa propagandas brošūrām, bet esam to izcietuši praksē, visā tā nežēlībā. Mūsu pienākums tāpēc ir darīt to saprotamu rietumu tautām. Šo darbu sekmīgi varēsim veikt vienīgi, ja būsim organizēti un rīkosimies mērķtiecīgi.

Katra latvieša pienākums tāpēc ir iesaistīties mūsu visu kopējā organizācijā — Latviešu tautas kopībā trimdā. Daudzi no mums ir ieskatos, ka viss informācijas darbs ir jāveic trimdinieku vēlētām organizācijām, bet šāds ieskats ir maldīgs un pat kaitīgs. Latviešu centrālās komitejas uzdevums ir izstrādāt vadlīnijas, sadalīt uzdevumus un līdzekļus, bet pašā informācijas darbā ir jāiesaistās bez izņēmuma visiem un katram pēc viņa spējām.

Patreizējos apstākļos kad visa pasaule jau apvienojusies cīņai pret komūnismu, arī neviens no mums nedrīkst palikt malā, bet komūnisma būtība un prakse mums ir jāatklāj un jārāda rietumu tautām. Nedarīt nekā šinī brīdī būtu liels noziegums.

V. Janums,
Latviešu centrālās komitejas priekšsēdis

Invalidu darba skate Eversburgā

Nākošajā martā paies četri gadi, kopš britu joslā sāka darboties invalidu pārskološanās centrs, lai cietušajiem atdotu ticību darbam un patstāvīgai eksistencei. Igauņu direktrises Sodlas mazais pasākums ar dažiem desmit invalidiem 1947. g. martā Eldingenas pilī, pie Celles, Eversburgā izvērties par visas britu joslas pilnīgāko pārskološanās centru, kurā vēl šodien mācas pāri par 400 dažādu tautību invalidu, gūdami amata zināšanas 23 dažādiem arodiem iekārtotās darbnīcās. Līdz šim pārskološanos beiguši 184 invalidi, no tiem 96 latvieši. No pārbaudījumus izturējušiem centrā vēl šodien atrodas 83 vīri, kas savu līdzšinējo meistaru vadībā sagatavojas zeļļu un meistaru pārbaudēm nākošā janvārī un martā, kad notiks arī pārbaudījumi pārskološanās kursu beigušajiem invalidiem. Daudzi no bijušajiem centra iemītniekiem jau atrodas citās zemēs, daļa vēl atrodas izceļošanas procesā, bet daudzi iesaistījušies vācu saimniecībā un patstāvīgi strādā savos arodos.

Centrā pastāv tradicija — darba gadu noslēdzot, rīkot darbu skates, lai invalidi parādītu sabiedrībai savas spējas un paši priecātos par saviem sniegumiem. Līdz šim jau notikušas trīs darba skates — viena Klaustālē-Celerfeldā un divi Bedburgā. Tās bija tīras baltiešu darba skates. Šogad 15.—17. dec. notika ceturtā skate, un tajā savus sniegumus rādīja dažādu tautību invalidi. Tā kā baltieši centrā ir pārsvarā, tad arī viņu darbi, sevišķi tautiskajās mākslās, bija vairākumā. Izstādi atklāja centra direktors C. D. Čemberlens (Chamberlin), un tajā bija pārstāvēti visi centrā mācītie amati ar vairāk nekā 1000 eksponātiem. Sevišķi izcēlās daiļamatnieku stends, kur ar niecīgiem izņēmumiem reprezentējās vai vienīgi latvieši. Daudz vērtīgu darbu rādīja daiļamatnieki A. Preiss, A. Liniņš, J. Naglis un citi, bet sudrabkaļu nodaļā R. Freidenfelds, igaunis L. Veskimegi un citi. Šie stendi arī bija apmeklētāju uzmanības centrā, un par tiem sevišķu atzinību izteica vācu vietējā prese. No techniskajiem amatiem izcēlās radiomechāniķi un atslēdznieki, bet no pārējiem arodiem dāmu šuvējas un ādas izstrādātāji. Ar glītām mēbelēm reprezentējās galdnieki, bet techniskie zīmētāji bija izstādījuši ap 50 rūpīgi sagatavotu darbu. Izstādi ar 30 darbiem kuplināja mūsu jaunākās paaudzes gleznotājs Jānis Ansons (6 darbi pārdoti), kā arī invalidu skautu vienība ar glīti iekārtotu stendu. Izstādes dekoratīvie darbi veikti daiļamatnieku nodaļas vad. igauņu skulptora F. Vebera vadībā. Izstādes organizēšana atradās pārskološanas vadītāja V. Haznera lietpratīgajās rokās.

Izstādi apmeklēja pāri par tūkstots viesu, to vidū IRO iestāžu un armijas vienību vadošie darbinieki no Hamburgas, Bad-Zalcuflenas, Herfordas uc., kā arī vācu prominences — Osnabrikas lielvecākais, pilsētas vecākais, fabriku direktori un iestāžu vadītāji.

Skatei bija arī materiāli panākumi, jo daudz izstrādājumu pārdoti un gūti jauni pasūtinājumi ilgākam laikam.

A. V.

Uz redzēšanos Latvijā

LCP VICEPRIEKŠSĒDIS PULKV. K. LOBE IZCEĻOJIS UZ ZVIEDRIJU

Latviešu saime Vācijā atkal zaudējusi vienu no saviem dižajiem dēliem. Sirmais latviešu pulkvedis, kas izvadīja pirmajā pasaules karā latvju karavīrus cauri Krievijas un Āzijas kaujas laukiem uz Latviju, bet pēdējā karā atkal tvēra zobenu lai sargātu savu dzimteni un tautu no ienaidnieka, atstājis Vāciju, lai atgriešanos tēva mājās sagaidītu Zviedrijā.

Pulkv. K. Lobe ar savu enerģiju un degsmi daudz palīdzējis latviešu trimdiniekiem grūtajās bēgļu dienās. Viņa padomu un devīgo roku atcerēsies visi tie, kas bijuši ar viņu kopā. To apliecināja arī latviešu saime Neištatē, šķiroties no šī cienījamā karavīra, kura pārliecību nespēja salauzt dažādo varu vajāšanas. Tāpat kā vecais ozols viņa tēva māju pagalmā, dzimtajā Piebalgā, nepadevās vētras brāzieniem, tā nesalūza arī šis Dvēseļu putenis „mazais leitnants", vēlākais Imantas pulka komandieris un viens no izcilākiem pēdējā pasaules kara latviešu virsniekiem.

Latvju jaunatne, kurai pulkvedis veltīja sevišķu uzmanību, lai tā svešās zemēs un tautās nepazustu savai dzimtenei, nekad neaizmirsīs viņa vārdus: „Lai kur tu būtu, lai kur tu vēl ietu, zini, ka tavai dzīvei drīkst būt tikai viens vienīgs ideāls — Latvija!"

„Uz redzēšanos Latvijā!" bija sirmā latvju pulkveža pēdējie vārdi uz Vācijas zemes.

Ēriks Miesnieks.

Anglijā, Īrijā un Norvēģijā piedāvā darbu DP

Īrijas privāta vērpuve meklē DP meistarus savam uzņēmumam pie vilnas attaukošanas. Vienu no šiem speciālistiem nodarbinātu pie darbu pārraudzīšanas, divus pie vilnas tīrīša[illegible] šanas apkalpošanas. Alga — 5 mārc. 12 šil. nedēļā un darba pie[illegible]ijas. D[illegible]pagādās darba devējs. Kāds elektrības uzņēmums meklē elektromontieri ģeneratoru un motoru uzstādīšanai, komplicētu slēdžu, sadalītāju, kontrolaparātu izbūvei un šo daļu darbības saskaņošanai un regulēšanai. Līgums un atalgojums pēc arodbiedrību noteikumiem. Rokdarbu firma meklē zīmētāju rokdarbu izšuvumiem, kas varētu apkalpot arī izšūšanas mašīnu. Alga — 5—10 mārc. nedēļā. Darba vieta Dublinā. Jāpārvalda krievu vai vācu, poļu, angļu vai franču valoda.

Anglija plašākā akcijā piedāvā darbu slimnieku kopējiem Kembridžas tbc sanatorijā parastiem sanatorijas darbiem, un māsas-praktikantes, kas blakus darbam varēs mācīties māsu skolā. Slimnieku kopējiem atalgojums — vīriešiem 5, sievietēm 2, māsām-praktikantēm 2 mārc. nedēļā. Uzturs un mītne slimnīcā. Pieņems tikai vieniniekus ar labām angļu valodas zināšanām.

Norvēģija piedāvā darbu priekšstrādniekam, Bergenas ādu darbnīcā (spec. ādu piegriešanā un ādas apģērbu šūšanā) ar 150—160 Norv. kr. atalgojumu nedēļā. Priekšroka neprecētiem vai prec. bezbērnu pāriem. Jāpārvalda vācu, angļu vai franču valoda. Oslo darbu var atrast mašīnizšuvēja. Alga 120 Norv. kronas nedēļā. Jābūt vieniniekam līdz 40 g. v., jāpārvalda vācu vai angļu valoda. Mosā, mazā pilsētiņā netālu no Oslo darbu var atrast: zīmētājs litografiskam akmenim ar 170—180 Norv. kr. algu nedēļā; darba rīku meistars un skārda kārbiņu gatavotājs. Atalgojums 120—150 kr. nedēļā. Kandidāti var būt drusku vecāki par 50 g., priekšroka vieniniekiem. Oslo piedāvā darbu 2 litografijas iespiedējiem, Ofset iespiedējiem un klišeju meistaram. Normālas algas. Jāpārvalda vācu vai angļu valoda: var būt drusku pāri 50 g., priekšroka vieniniekiem vai mazām ģimenēm. Šais Norvēģijas piedāvājumos darba devēji garantē piemērotu dzīvokļu sagādi. Pieteikšanās IRO birojos.

LŪGUMS DIR. O. ŠĪLA DARBA BIEDRIEM DRAUGIEM UN PAZIŅĀM

Š. g. 8. maijā Lībekā nomira bij. Sabiedriskās aizgādības dep-ta dir. Oskars Šīlis. Lai godinātu viņa piemiņu un darbu dzīves pabērņu labā Latvijā, vēlos sastādīt viņa pilnīgu biogrāfiju, kas balstītos uz autentiskiem datiem. Tādēļ lūdzu visus, kam ar viņu bijusi saskare dzīvē un darbā, iesūtīt savas atmiņas un liecības (fotografijas, dokumentus un tml., ko vajadzības gadījumā sūtīšu atpakaļ) par viņu un viņa darbību, kā arī par pēdējām slimības dienām un nāvi. Tāpat lūdzu iesūtīt sakarā ar viņa nāvi citu zemju latv. presē iespiestos rakstu izgriezumus.

Andris Aucinieks,
(17b) Offenburg/Baden, Postlagernd, Germany, French Zone

LATVIEŠU ĀRSTU APVIENĪBAS TRIMDĀ

Vācijas kopa lūdz biedrus, kas vēl nebūtu nokārtojuši biedru maksu (DM 10 gadā), kā arī nebiedrus ārstus un zobārstus Vācijā, kas vēlētos iestāties kopā, pasteigties ar maksājumiem resp. pieteikumiem, kuros mināms vārds, uzvārds, dzimšanas dati, universitāte, diploma datums, adrese un pašreizējā nodarbība. Pēc maksājuma saņemšanas biedru kartes izsūtīs pa pastu. Kasiera adrese: Dr T. Kisle, Ainmüllerstr. 7 II, München, (Postcheckkonto 72173). Kopas priekšnieks ir Dr. med. G. Fedders. Pag. gada budžetā rezervētās DM 1.000 pabalstiem trūkumcietējiem-biedriem un viņu ģimeņu locekļiem Vācijā neskartas pāriet šā gada budžetā kā palīdzības fonda kodols. Valde ar pateicību saņem arī ziedojumus šim nolūkam.

Esam ļoti apmierināti

LATVIEŠI ZVIEDRIJAS SANATORIJĀ

Nesen ziņojām, ka uz Zviedriju devies pirmais tbc slimnieku transports. Tagad esam saņēmuši kādā tautieša vēstuli no laipnās zviedru zemes. Viņš raksta:

Mēs latvieši, kas vairākus gadus esam pavadījuši Bavārijas DP sanatorijās, sūtam sveicienus saviem likteņbiedriem no zviedru sanatorijas. Par mūsu turpmākās dzīves izkārtojumu esam ļoti apmierināti, un vēlam arī palicējiem šādu laimīgu atrisinājumu.

Šai zviedru akcijā uzņēma 27 Gautingas tbc sanatorijas slimniekus. Starp tiem bijām tikai 4 latvieši, kaut gan gribētāji bija gandrīz visi. No baltiešiem vēl pa divi bija igauņi un lietuvieši; pārējie žīdi, dienvidslavi, bulgāri un poļi. Slimnieku ģimenes locekļi brauca tai pašā transportā, atsevišķā vagonā. Brauciens bija ērts un viegls. No Gautingas stacijas izbraucām divi speciālos sanitārvagonos. Minchenē mums pievienojās no Italijas nākošais transports ar 30 slimniekiem. Lielo Beltu un Zundu šķērsojām ar īpašiem kuģiem, neizkāpjot no vagona.

Mūs „bavāriešus", izēdināja Marianelundas stacijā, bet „itaļi" brauca tālāk uz ziemeļiem. Autobuss mūs nogādāja uz Ķēniņa Oskara II jubilejas fonda Heslebijas sanatoriju. Tā atrodās lielā priežu un egļu mežā. Daba še skaista. Pēc Vācijas vienmuļajām „porcijām" tagad baudām pilnvērtīgu ēdienu, kā kādreiz brīvās Latvijas laikā. Ārstniecībā daudz pielieto jaunos līdzekļus — streptomicinu, TB I un PASSu. Sevišķu vērību velti pēdējam un ar labiem panākumiem.

A. Viskents.
Mariannelund, Hessleby Sanator, Sverige

Sūtnis K. Zariņš ziedo bērniem Ziemsvētkos

LPF valdes priekšsēdētājs māc. A. Abakuks pirms Ziemsvētkiem saņēmis sūtņa K. Zariņa telegrammu par 15 mārc. ziedojumu latviešu bērniem Vācijā. Tāpat saņemti ziedojumu pieteikumi no DVF Siguldas nodaļas 7/19 6 mārc. Par šo sumu dāvanas saņems 4 latviešu mātes Fareles veco ļaužu mītnē. K. Ernstsona ģimenes sainītis nodots invalidam Hamricham pēc operācijas.

Ats.

Ziedojuši savu Artavu Latvijai

Sekojot LNP prezidija, LCK un Ārējās informācijas fonda aicinājumam, savu Artavu Latvijai ziedojuši:

Vācijā: Augsburgas-Hochfeldas tautieši DM 43,85, Ventorfas latv. ev.-lut. draudze 307,57, Lībekas Mēsenas latv. ev. lut. draudze 18,15, Dedelsdorfas tautieši 110,50, Memmingenas 143,35, Esenes 81, Eversburgas 157,32 un 1 Kan. dol. (starp tiem prof. Vētra 20, doc. Pavasars 10, pa 5 DM invalidi Strautnieks, Pētersons, Grīnvalds un plkv. Akmentiņš), 8252. darba rotas vīri Bad Nauheimā 315,90, Bodenteichas veco ļaužu mītnes un apkārtnes tautieši 137 un 2 Kanad. dol. (starp tiem A. Ezers 10, A. un M. Kislovi 2 Kan. dol.), Goslaras un apkārtnes latvieši 12,90, Achenas latv. studentu kopa 4,50, sardžu vienība Hambirenā 37, DV Vartas nodaļa 120, Ludvigsburgas Krabenlochas nometnes latvieši 161,77; ASV: Ziemeļpudžersijas latv. b-ba 30 dol., Viljemantikas latv. ev. lut. draudze 225,00 dol., Sveas latv. kopa 45, V. Pupurs DM 11; Anglijā: Latv. ogļračų kopa Donkasterā 60 mārc., DV fonda Bedfordas nodaļa 5 mārc. 9 šil.; Zviedrijā: E. Kalniņš 20 starpt. kup.; Dānijā: kāda dāniete 5 starpt. pasta kup.

Kopā, ieskaitot agrāk publicētos ziedojumus, DM 16.[illegible], [illegible] angļu mārc., [illegible]/11/7 Austrāl. mārc., [illegible] dol., 53 Kanad. dol., 125 Austrijas šiliņi, 13.[illegible] Francijas fr., [illegible] Beļģijas fr., 25 Zviedr. kronas, 504 starpt. pasta kuponi.

LNP prezidijs, LCK un Ārējās informācijas fonds izsaka sirsnīgu pateicību visiem ziedotājiem.

VECĀKA SIEVIETE VAR IECEĻOT UZ ANGLIJU

Kāds latvietis Anglijā sava 3 gadus vecā zēna pieskatīšanai vēlas pieņemt ģimenē 50—60 g. v. sievieti. Ieinteresētās personas lūdz rakstīt: Mr. St. Litaunieks, Gt. Raveley, The Bungalow, Hunts. England.

MEKLĒ MANTINIECI

Valijas Strodachs, kas 1947. g. dzīvojusi Mārburgā, Vācijas amerikāņu joslā un strādājusi amerikāņu virsnieku klubā virtuvē, lūdz steidzīgi pieteikties sakarā ar ASV mirušā tēvoča mantojuma saņemšanu, paziņojot savu adresi: William T. Block, P. O. Box 62, Nederland, Texas, USA. Arī personas, kas zinātu V. Strodachas pašreizējo atrašanās vietu, lūdz to paziņot turpat.

VĒSTULES REDAKCIJAI

NOŽĒLOJAMAS NEPATIESĪBAS

Latvijas 71. n-rā iespiesta vēstule vēl daudz kā trūkst, kur autors, J. V. apzināti vai neapzināti paudis nožēlojamas nepatiesības. Īstenībā latviešiem Brazīlijā iznāk divi baptistu draudžu izdoti žurnāli Kristīgs Draugs un Gaisma. Ka pagaidām neiznāk kāds latviešu laikraksts, tad tam pamatā dažādi nopietni apsvērumi, starp citu arī tas, ka te varam lasīt arī, abonēdami Latviju, Laiku, Argentīnas Latviju uc. laikrakstus, kam ir jau stingras finansiālas bāzes un labi piedzīvojušu līdzstrādnieku kadri.

Par organizācijām varam teikt, ka bez baptistu draudzes un tās pulciņiem Sanpaulū un Riodežaneirā arvien bijusi kāda latviešu biedrība, kur rosīgi darbojušies mūsu tautieši un atsaucīgu roku trūkuma dēļ vienmēr bijuši darbiem pārkrauti. Bet turpat blakus ir arī tālumnieki, kas nekur ne ar ko savu darbu un atbalstu tautas labā nav parādījuši, toties prot augstprātīgi kritizēt tos, kas rosīgi darbojušies. Nekādu lielāku J. V. rakstā minēto citu tautību aktivitāti par mazā latviešu pulciņa uzrādīto neesam novērojuši. Bet ka pats J. V. ir neaktīvs, neapmeklē topošās ev.-lut. draudzes kārtējos dievkalpojumus tāpat kā nemeklē saskaņas ar tautiešiem latviešu sarīkojumos, var secināt no tā, ka luterāņu dievkalpojumos pēc viņa „ziņām" lietojot portugaļu valodu. Mēs turpreti zinām, ka, izņemot mācītāja vācu valodā teiktos vārdus, svētrunas, liturģija un dziesmas ir latviskas, un tā katrs latvietis, kam šī draudze rūp, gaidot latviešu mācītāju, rod pilnīgu apmierinājumu.

Baptistu un luterāņu draudžu, kā arī apvienības darbā katram tautietim iespējams sekot saviem centieniem, ja tie ir konstruktīvi. Tādēļ meklēties pēc kaut kā svešzemju klubos nevienam nenāksies, un tautas kopības varam to „atļaut" tikai tie, kam latviešu sabiedriskās lietas jau dzimtenē bijušas vienaldzīgas.

L. A. B. valde, Sanpaulū

KURŠ VAINĪGS?

AGATES KRISTI ROMĀNS

(34. turpinājums)

Pēc ceturtdaļstundas apkalpotājs no jauna tuvojās viņam: „Dr. Braients jūs aicina, sēr."

Ārsts sēdēja pie sava rakstāmgalda, acimredzot drusku noguris un bez kāda pārsteiguma par policijas ierēdņa apciemojumu. Viņš pieklājīgi piecēlās un sniedza Džapam roku.

„Ko es jūsu labā varu darīt, inspektor?" viņš jautāja apsēzdamies, kamēr Džaps, paklausīdams viņa rokas mājienam, apsēdās krēslā pretim ārstam.

„Vispirms man jāatvainojas, ka esmu ielauzies jūsu runas stundās; taču, kā jau rakstīju, netraucēšu jūs ilgi."

„Runa droši vien ir par nāves gadījumu lidmašīnā?"

„Jā, sēr. Šī lieta vēl ir darbā."

„Vai ir kādi rezultāti?"

„Viss virzās uz priekšu daudz lēnāk, nekā mēs to vēlētos," atzinās inspektors. „Atklāti sakot — esmu ieradies, lai pajautātu jums šo un to par čūsku indēm."

„Pie Vinterspūna jūs iegūtu daudz labāku izziņu," atteica Braients smaidīdams, „viņš šai novadā ir speciālists."

„Pārāk liels speciālists, doktor. Un, kā jau visi speciālisti, viņš runā tik sarežģīti, ka neviens lajs neko nevar saprast. Bez tam šim gadījumam ir arī sava medicīniskā puse. Vai ir tiesa, ka čūsku indi palaikam mēdz iepotēt epileptiķiem?"

„Es esmu kakla un deguna speciālists," atgādināja Dr. Braients, „un epilepsija nav mans novads, inspektor. Taču man liekas, ka kobras indes iešļircinājumus pielieto ar labiem panākumiem. Bet, kā jau teicu — tā kā tas nav mans novads, nevaru par to galvot."

„To es zinu. Es arī biju tikai iedomājies, ka jums kā Prometeja pasažierim par šo gadījumu būs zināma interese un varbūt pat kāda laba ideja, kas man varētu būt noderīga. Nav nozīmes doties pie kāda speciālista, neesot skaidrībā par to, ko viņam jautāt."

Dr. Braients domīgi rotaļājās ar papīra nazi.

„Acimredzot nav neviena cilvēka, kam arī visniecīgākā saskare ar slepkavību palietu garām bez pēdām," viņš sacīja. „Atzīstos, ka esmu ieinteresēts un diezgan daudz par šo lietu pārdomājis."

„Un kādas ir jūsu domas?"

„Tas viss ir tik fantastiski, ka rodas kārdinājums nosaukt to par neiespējamu. Tas ir dīvains slepkavības veids. Ļaundarim jābūt personai, kas pārāk zemu novērtējis risku."

„Ļoti pareizi, sēr."

„Arī indes izvēle ir tikpat pārsteidzoša."

„Jā. Man šķiet, ka tikai viens starp tūkstošiem būs dzirdējis par tādiem rāpuļiem kā bomslanga, un tikai viens starp simtiem tūkstošiem būs ar tās indi rīkojies. Par jums, sēr, kā ārstam šī inde laikam gan nekad nebūs nonākusi rokās."

„Man ir kāds draugs, kas nodarbojas ar tropu pētniecību. Viņa laboratorijā ir dažāda veida čūsku indes — piemēram kobras inde — taču es neatceros, ka būtu tur redzējis kādu bomslangas preparātu."

„Vinterspūns man šeit uzrakstīja trīs vārdus," sacīja Džaps, pasniegdams ārstam papīra lapiņu, „viņš domāja, ka es tur varētu iegūt izziņu. Vai jūs pazīstat kādu no tiem?"

„Profesoru Kenediju es pazīstu tikai virspusēji, bet Heidleru totiес labi. Atsaucaties uz mani, un es esmu pārliecināts, ka viņš darīs visu, lai jums palīdzētu. Karmišels strādā Edinburgā, un es ar viņu neesmu personīgi pazīstams."

„Paldies, sēr. Es jūs vairs ilgāk neaizkavēšu."

Iznācis uz ielas, Džaps apmierināts pasmaidīja. „Galvenais ir takts," viņš murmināja. „Varu derēt, ka viņš nepamanīja, ap ko īsti lietas grozās."

XXI

Tikko ienācis savā Skotland Jarda birojā, viņš tur atrada jau priekšā Herkulu Puaro, kas viņu sirsnīgi apsveica.

„Kam lai pateicos par šo prieku, Puaro kungs? Vai jums ir kādi jaunumi?"

„Jaunumus es gribēju uzzināt no jums, mīļais Džap."

„Žēl. Man nav nekā, vai gandrīz tikpat kā nekā. Grieķu tirgotājs Parīzē pūšamo stobriņu identificējis pareizi, un Furnjē no turienes bombardē mani ar vēstulēm par savu psicholoģisko momentu. Šai sakarā es spiedu abus stjuartus zils palikdams, bet abi stūrgalvīgi palika pie tā, ka nekāda psicholoģiskā momenta nav bijis, un ka lidojuma laikā nekas pārsteidzošs vai neparasts nav noticis."

„Iespējams, ka šis moments iestājās, kamēr abi stjuarti apkalpoja priekšējo nodalījumu."

„Esmu izjautājis arī pasažierus. Gluži visi taču viņi nevar melot."

„Kādā kriminālafērā, kas man bija jāizmeklē, viņi meloja visi."

„Ak, šīs jūsu afēras! ... Bet patiesībai par godu jāsaka — es neesmu diezcik laimīgs. Jo vairāk ar šo lietu nodarbojos, jo mazāks rezultāts. Šefs izturas pret mani jūtāmi vēsi. Bet ko lai daru? Laimīgā kārtā šis gadījums pa pusei attiecas uz ārzemēm. Mēs gan varam to uzgrūzt kaklā frančiem, bet Parīzē viņi saka, ka noziegumu izdarījis kāds anglis, un līdz ar to tā ir mūsu darīšana."

„Vai jūs patiesi domājat, ka slepkavību izdarījuši abi Diponi?"

„Ja man jāatbild pēc savas labākās sirdsapziņas, tad jāsaka — nē. Kas tad īstenībā ir tāds archaiologs? Viņš mūžīgi bakstās pa zemi un runā vienīgi par to, kas noticis priekš tūkstošiem gadu. It kā viņš to zinātu! Bet kas viņam var iebilst? Ja viņš apgalvo, ka kāda novazāta pērļu virkne ir 5320 gadus veca — kas var pierādīt pretējo? Jā, abi Diponi varbūt ir meļi — kaut gan viņi paši šķiet savām runām ticam — taču nevainīgi meļi. Nē, Puaro kungs, starp mums runājot es šo franču archaiologu pāri neuzskatu par slepkavām. Tad drīzāk šis Klensijs. Viņš izturās dīvaini — skraida apkārt un kautko murmina bārdā. Viņa sirdsapziņu kaut kas noslogo."

„Varbūt tas ir kādas jaunas grāmatas saturs?"

„Iespējams. Bet ārpus tā, par spīti visām manām pūlēm, man nav nekādas pieturas. Atzīme CL 52 Žizeles kundzes melnajā grāmatiņā manuprāt attiecas uz lēdiju Horberiju, taču es no viņas neko nevaru uzzināt. Ak, tā ir sevī noslēgusies sieviete, ticiet man!"

Puaro apspieda smaidu.

„Un stjuarti?" turpināja Džaps, „kas gan viņiem varētu būt kopējs ar Žizeli?"

„Un Dr. Braients?"

„Tjā ... Ir dzirdētas visādas baumas par viņu un kādu viņa pacienti. Tā ir glīta, piemīlīga sieviete — bet nelaimīgs tas, kas nodevies narkotisko vielu lāstam ... Ja Braients neuzmanīsies, viņam kādu dienu būs jāatbild ārstu kameras priekšā. Atzīme RT 362 piestāv viņam itin labi, un es jums negribu arī noklusēt, ka man ir zināmi norādījumi, kādā veidā viņš būtu varējis iegūt čūsku indi. Es pašreiz nāku no viņa, un taisni par šo punktu viņš izrunājās diezgan pamatīgi. Bet nojautas nav fakti." Džaps nikni iesmējās. „Faktu šai slepkavības gadījumā ir maz ... Raiders šķiet nelaimīgs. Viņš atzinās, ka devies uz Parīzi pēc aizdevuma, bet nav to saņēmis. Viņš nosauca arī vārdus un adreses, ko es pārbaudīju. Viss kārtībā. Apmēram priekš dienām desmit firmai gāja slikti, bet tagad tā šķiet krīzi pārvarējusi. Neveiksmes — lai kurā virzienā izstiepj taustekļus! Visa šī afēra ir viens vienīgs mudžeklis."

„Tā patiesi ir necaurredzama, tas tiesa. Taču nav mudžeklis, jo mudžeklis var eksistēt tikai slimās, sajukušās smadzenēs," beidzis viņu pamācīja.

„Sauciet to kā gribiet, Puaro kungs, rezultātu tas negroza. Arī Furnjē gudrība ir galā. Un jūs, liekas, esat mums izgriezuši pogas."

(Turpinājums sekos)

Neparastais ASV ikdienā

AUTO — DZĪVES NEPIECIEŠAMĪBA — VĪRIEŠI SIEVIEŠU DARBOS — VIENIEM ATĻAUTS, OTRIEM NĒ — KREKLS VIRS BIKSĒM — ALU IEPĒRKAS KAIMIŅPILSĒTĀ

Vēstule Latvijai no Itakas

Daudz jau rakstīts par to, ka citās zemēs latviešu trimdinieks saskata daudz savāda un neparasta. Citi šīs savādības nopēluši, citi slavējuši un veclatvietim Freidenfeldam bijis daudz tintes jātērē, tās izskaidrojot un attaisnojot. Nav mans nodoms izraisīt jaunu polemiku, kādēļ mēģināšu no slēdzieniem izvairīties. Turklāt mani novērojumi skar tikai nelielu ASV daļu un nebūtu vispārināmi.

Vispirms par auto. Tas še nav luksus, ne arī bagātības vai saimnieciskas neatkarības simbols. Nebūs daudz pārspīlēts, apgalvojot, ka tas še pieder katram un ir tik parasta lieta kā Latvijā bija velosipēds. Salīdzinot ar izpeļņu, auto še lēts, tāpat degviela. Arī vienkāršs laukstrādnieks tādu var iegūt par dažu, pat viena mēneša algu, protams — lietotu un vecāka gada paraugu. Tā kā to var pirkt arī uz nomaksu — pie tam dažos gadījumos pat bez iemaksas, tad par auto īpašnieku viegli var kļūt katrs.

Šejienietis automobili tomēr pērk ne tādēļ, ka tas lēts un pieder visiem. Nē, — bet tas ir dzīves nepieciešamība, sevišķi, ja dzīves vieta laukos vai nelielās pilsītiņās. Šejienes attālumos cilvēks bez automobiļa jūtas kā pazudis. Kājām gājējus redz tikai pilsētās, uz ietnēm, veikalu priekšā. Uz ceļiem tiem arī nav vietas, jo tos burtiski pārvalda automobilis. Amerikānis neiet — viņš tikai brauc: brauc uz tīrumu un veikalu, brauc uz baznīcu vai kino.

Daudzi no še atkļuvušiem latviešiem jūtas kā pazuduši tikai tādēļ, ka tiem nav šīs kustības iespējas. Ikreiz, kad gribas satikties ar citiem latviešiem, apmeklēt latviešu sanāksmes vai citādi izlietot savu brīvo laiku mēs, „nekustīgie“ esam atkarīgi no darba devēja resp. viņa automobiļa. Ne vienmēr to gribas, ne arī var apgrūtināt, un tā pamazām iegrimstam sevī un izolējamies. Klusē sabiedriskie pasākumi, spiests klusēt arī cīnītājs, kas, Eiropu atstājot tik svēti solījās ielikt visus spēkus cīņā par mūsu kopējo mērķi. Šo klusēšanu jūt arī Eiropā palikušais, jo labie nodomi par tā atbalstīšanu ar sūtījumiem bieži pajūk, ja nav iespējas sūtījuma iepirkšanai un pēc tam tā nogādei uz pastu. Un tas tikai tādēļ, ka atbraucējam vēl nav sava automobiļa.

Cik liela nozīme tieši kustības ziņā kļūt neatkarīgam no darba devēja, rāda piemērs: Daļa lauku darbos nokļuvušo tautiešu ir sliktos apstākļos. Algas stipri zemākas kā vietējiem strādniekiem, par katru sīkāko pakalpojumu izdara atskaitījumus utt. Bet tikko ieceļotājs iegādājies savu auto — jau nākošajās dienās viņam alga pielikta bez prasīšanas. Laikam taču tādēļ, lai tas neaiziet uz citu darba vietu, jo nu tam radusies jauna darba sameklēšanas iespēja. Šādi gadījuma piedzīvoti vairākkārt.

Kādā ASV mācības grāmatā kā savādība uzsvērts tas, ka sievietes Latvijā strādā arī lauksaimniecības darbus. Tas tiešām raksturīgi, jo šeit sievietes redzēt tādos darbos var ārkārtīgi reti. Tās gan strādā fabrikās, birojos, tirgotavās, bet visvairāk tomēr tikai savā mājsaimniecībā. Bet arī tur vīra pienākums ir tām palīdzēt. Trauku mazgāšana un dzīvokļa uzkopšana bieži vien piekrīt vīram. Brīnišķīgi — teiks mūsu tautietes, bet man gribas apgalvot, ka šī lieta tik brīnišķīga nemaz nav. Vīrs taču strādā arī t. s. maizes darbu un, atstājot mājas darbus viņa ziņā, cieš mītnes mājīgums. Tādēļ arī, salīdzinot vienāda sabiedriska stāvokļa ģimenes, Latvijā un Vācijā redzējām kārtīgākus dzīvokļus nekā še. Ar to negribu apgalvot, ka amerikāniete būtu slinka, bet tai lielāku laiku prasa ķermeņa kopšana un izbraukumi, kādēļ mājas jautājumu kārtošanai brīva laika paliek mazāk.

Ja jau reiz sākts runāt par sieviešu privilēģijām, tad nevar noklusēt vēl vienu. Karstajā laikā (vasaru 35 C šeit nav retums) īsti labi var justies tikai sievietes. Tām vietējās parašas atļauj nevien strādāt, bet arī atrasties publiskās vietās biksītēs vai svārciņos ar pavisam sīku drēbes gabaliņu krūšturu vietā. Bet stiprais dzimums sev tādas tiesības iekarojis nav. Lai vīrietis nedomā pat tīrumā parādīties īsajās biksītēs vai bez krekla. Tā jau būtu piedauzība. Pat bezroku sporta krekls atsedz par daudz kailuma, kādēļ arī tā lietošanā jābūt uzmanīgam.

Uzkrīt vēl kāda cita lieta: ļoti bieži redz parastu kreklu valkājam virs biksēm. Šis amerikāņu studentu uzsāktais ģērbšanās paņēmiens, tāpat kā sievietēm pusatlocītu zilo darba bikšu valkāšana, samērā plaši izplatījies, jo vasarās šādi ģērbtus vīriešus un sievietes redz samērā daudz. Šai savādībai labums tas, ka to „atļauj“ izmantot arī ģērbšanās ziņā konservātīvajiem vīriešiem, kas strādā uz lauka karstajā saulē. Virs biksēm izlaistais krekls dod iespējas piekļūt gaisam ķermeņa augšdaļai un daļēji atsver to, ko panāktu, kreklu nometot pavisam.

Esmu skāris stiprā dzimuma grūtības. Lūk, vēl viena no tām — alus lietošana. Latviešu un vispār eiropiešu izpratnē mērenu alus lietošanu neuzskatīja par netikumu. Šeit gluži tā nav. Baznīcas noteikti ir pret to, un tām ļoti liela noteikšana, sevišķi mazākās pilsētās un uz laukiem. Protams, medaļai ir arī otra puse — alus tomēr garšo ļoti daudziem amerikāņiem, un viņi no tā lietošanas neatsakās. Ka tas tā — to rāda samērā lielais alus un stiprāku dzērienu veikalu skaits. Kā šis jautājums nokārtots? Dara tā, ka ikviens brauc alu dzert vai to iepirkt kaimiņu pilsētā, kur pircēju personīgi nepazīst. Ar šādu izrīcību par pirkumu nav informēta ne baznīca, ne kaimiņi. Mums, iebraucējiem, šis atrisinājums gan izliekas pārāk diplomātisks un divkosīgs, bet — ej nu sazini!

Itakā, oktobrī.

H. Ritums

Vai brīvībai sekos jauni ierobežojumi

VĒSTULE LATVIJAI NO LONDONAS

Ziemsvētku priekšvakarā ārzemju brīvprātīgajiem strādniekiem Anglijā Darba ministrija beidzot paziņojusi ilgi gaidīto „brīvestības“ vēsti. Šī jautājuma techniskā izkārtošana izrādījusies daudz vienkāršāka nekā agrāk norādīts. Attiecīgajām personām vienkārši jāgriežas tanī policijas iecirknī, kur viņi pierakstīti, lai svītro atzīmi par darba ierobežojumiem. Kā jau agrāk ziņots, uz to tiesības tiem, kas ar 1951. gada 1. janvāri Anglijā bijuši vismaz 3 gadus. Īpaši minētas tās grupas, kurām šie ierobežojumi atcelti. Vispirms ir runa par 75.000 DP, kas uz Angliju nokļuvuši Westward-Ho akcijas ietvaros. Otrkārt tas attiecas uz 2500 sievietēm — baltietēm, kas Anglijā atvestas darbam slimnīcās un sanatorijās.

„Brīvlaišanas“ paziņojuma beigās nav aizmirsti arī brīdinājumi. Norādīts, ka dažās rūpniecības nozarēs ārzemju strādniekiem nodarbošanās tomēr noliegta vai arī pakļauta dažādiem noteikumiem. Tādēļ ieteikts neatstāt pašreizējo darbu, kamēr nav atrasts cits. Katrā ziņā interesanta ir Darba ministrijas nostājas maiņa. Vēl nesen darba pārvalžu ierēdņi katra steidzīga „brīvības“ gribētāja priekšā brīdinoši cēla pirkstu un teica, ka atbrīvošana pēc 1. janvāra notiks individuāli. Tagad nu izrādās, ka tā ir automatiska. Varbūt zināmu atbildi še dod pašreizējās Londonas avīžu ziņas par vispārējas darba kontroles atjaunošanu. Daži laikraksti, piem., Star šo informāciju sniedz gluži sensācionālā ietērpā, pāri visai pirmajai lappusei. Vispārējais uzskats ir, ka sakarā ar jauno bruņošanos akciju strādniekiem pārvietošana no viena darba uz otru un dažādi aizliegumi kļūs neizbēgami. Kā termiņu min jau pirmās jaunā gada dienas. Līdz ar to, protams, pārvietoto personu jauniegūtā brīvība var kļūt visai illuzora.

Jāatzīmē, ka dažās vietās, piemēram, Bitesvelas nometnē, latvieši saņēmuši savu „brīvību“ jau pirms 1. janvāra. Kāda laukstrādnieku grupa jau pārnākusi Londonas apakšzemes transporta darbā.

Londonā, decembra beigās.

—ns

Latvietis ražos slēpes Kanadas armijai

VĒSTULE LATVIJAI NO TORONTO

Kā citās pasaules daļās, kur latvieši likuši par sevi runāt, arī Torontā pēdējā gadā uzņēmīgi tautieši radījuši virkni uzņēmumu, kas guvuši plašu ievērību. Viens no tādiem ir arī Pauls Tilings. Viņa vārds latviešiem pazīstams jau kopš 1932. gada, kad šis censonis Rīgā izveidoja plašāko sporta rīku un slēpju rūpniecību Latvijā. Viņa ražojumi tomēr gāja pat uz Angliju un Vāciju, bet Latviešu lauksaimniecības un rūpniecības izstādē tie izpelnījās zelta medaļu. P. Tilings savu uzņēmumu Rīgā iesāka ar 10 latiem, astoņi gados iesaimniekojot 300.000.

Kanadā Tilings ieceļoja 1949. gada vasarā bez centa kabatā, lai atkal sāktu dzīvi no gala. Pirmajā gadā viņš mainījis vairākas darba vietas, lai iepazītos ar kanadiešu ražošanas veidu un paņēmieniem. Strādājot smagu fizisku darbu un taupīgi dzīvojot, T. krājis dolaru pie dolara, lai gūtu pamatu savu nākotnes nodomu reālizēšanai. Iekrājis pirmos divi simtus, viņš iegādājies darba rīkus un kādā ogļu pagrabā iekārtojis galdniecību. Dienu strādādams darbnīcā, bet naktīs gatavodams konstrukciju plānus, Tilings drīz vien panācis, ka viņa konstruētie saliekamie galdeļi parādījušies lielā Ītonas preču nama pārdošanā.

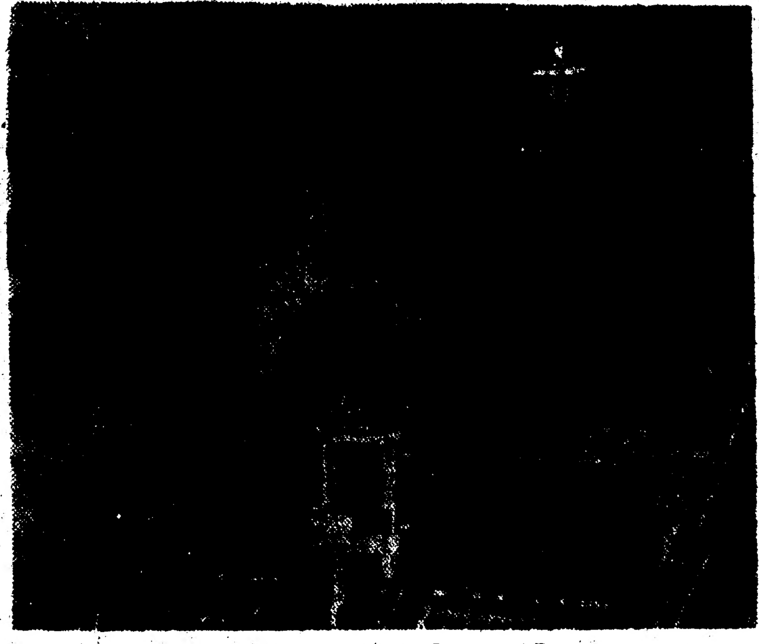

P. Tilinga galdniecība darbā
A. Rozes uzņēmums

Karš Korejā radījis apklusumu mēbeļu rūpniecībā, un T. uzņēmuma rosme pēc kāda laika apstājās. Taču T. nav ļāvies iebiedēties no pārejošās krizes, saistīdams darbā sev palīgu — no Zviedrijas ieceļojošo Valdi Bērziņu. Pa tam arī satrauktie ļaužu prāti nomierinājušies, un Tilinga ražojumi atkal guvuši pieprasījumu un jaunus pasūtījumus. Bez reklāmas, bet tikai ar darba kvalitāti iekaroti noņēmēji kā latviešu, igauņu un lietuvju, tā arī kanadiešu vidū. Strādājot pilnu jaudu, pasūtījumi ar laiku nav vairs veicami, un uzņēmums pieņem jaunus darbiniekus. Nāk ar pirmie aģenti, laipni piedāvādami modernas galdniecības mašīnas, jo uzņēmums izpelnījies uzticību arī kredita ziņā. Un tā pēc piecu mēnešu krietna darba, uzņēmumā jau uzstādīta elektriskā aparatūra 6000 dol. vērtībā, kas jau nomaksāta.

Neinteresēdamies par personīgām ērtībām, Tilings nav iegādājies ne auto, nedz kādu citu braucamrīku, kā to darījis viens otrs cits tautietis, bet, kārtojot uzņēmuma lietas, iztiek ar publiskajiem satiksmes līdzekļiem vai rikšo tāpat kājām, kas nebūt netraucē viņa pasākuma sekmīgo darbību. Tilings Sporting Goods Mfg. Co, kas oficiāli reģistrēta attiecīgās iestādēs, jau ir uz droša ceļa, un tās panākumi sāk sniegties pāri Torontas tirgum. Nesen Tilings nodevis paša ražoto slēpju paraugpāri mūsu ģenerālkonsulam R. Braisonam, kas nosūtījis tās Otavā Kanadas armijas atsauksmei. Drīz pēc tam saņemtajā vēstulē paziņots, ka Tilinga uzņēmumam jāpagatavo 50.000 pāri slēpju armijas vajadzībām. Šī izdevīgā līguma noslēgšana dos jaunajam uzņēmumam nevien drošu darbu ilgākam laikam, bet arī krietnu peļņu un jaunu popularitāti turklāt.

Torontā, decembrī.

Eduards Keišs

Latviešu sabiedriskās dzīves centrs Anglijā

Londonā, tuvu centram, staltā piecstāvu namā šajās dienās sāka skanēt latviešu valoda, kas neapklusīs, kamēr vien britu salās dzīvos latvieši, jo viņi glabā šī nama atslēgas. Tas ir DVF jauniegūtais nams (72, Queensborough Terrace, London, W. 2), kur satek sabiedriskās dzīves pavedieni no visām Anglijas malām — no ķieģeļnīcu, ogļraktuvju, vērptuvju un lauksaimniecības hosteļiem, no farmām un atsevišķiem dzīvokļiem, jo DVF nodaļas nodibinātas visos latviešu centros. Līdz šim DVF galvenais mitekļis atradās īrētās telpās, kas bija ļoti mazas un sarīkojumiem nepiemērotas, nebija pat viesu telpas, kur tautiešiem satikties un pārrunās pavadīt dažas stundas. Tas lika domāt par plašāku telpu iegūšanu. Nodibināja

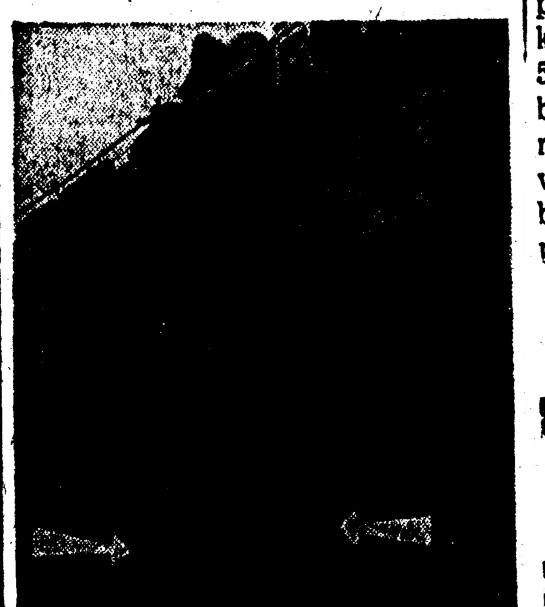

Jauniegūtais DVF nams Londonā
R. Sīmaņa uzņēmums

nama fondu, kas aicināja tautiešus ziedot. Un tā nāca šiliņš pie šiliņa, drīz sasniedzot 1000 márc.

Namā līdz šim bija viesnīcas un DVF to ieguvusi ar visu iekārtu — labām mēbelēm, paklājiem utt. — par 18.000 márc. kopvērtībā. Nama iegūšanai saziedotā nauda segusi tikai pirmo iemaksu, kādēļ vēl jāpieliek daudz pūļu, lai pakāpeniski samaksātu lielo summu. Nama pirmajā stāvā iekārtotas telpas grāmatnīcai, DVF birojam, LNPL birojam, Londonas Avīzes ekspedīcijai un pārvaldnieka dzīvoklis. Otro stāvu, pēc pagaidu šķērssienu izņemšanas, pārveidos sarīkojumu zālē, trešajā stāvā — ir istabas iebraucējiem, bet ceturtais un piektais stāvs — pastāvīgiem iemītniekiem. Bez tam pagraba telpās ir virtuve, ēdamistaba un bibliotēka. Nams atvērts visiem tautiešiem, un katrs tur gaidīts nevis kā viesis, bet kā pašu cilvēks. Tur valda latviešu sirsnība, gars un parašas.

R. S.

Izlietojiet iespējas

pasūtināt sev un saviem tuviniekiem laikrakstu

LATVIJA PA GAISA PASTU

uz sekojošām zemēm:

uz Amerikas Savienotām Valstīm un Kanadu - DM 8,50 mēnesī saņemot avīzi 4—5 resp. 5—7 dienu laikā no iznākšanas dienas Vācijā; uz Austrāliju un Jaunzelandi — DM 11,— mēnesī.

LATVIJAS ātrais abonements pa gaisa pastu darīs prieku saņēmējiem un palīdzēs vienot izkaisītos latviešus trimdā.

Gaisa pasta abonements pasūtināms pie visiem mūsu pārstāvjiem Vācijā un tieši apgādā

LCK apgādā LATVIJA,
(14a) Schw. Gmünd. Artillerie-Kaserne. US Zone. Germany

Izceļotāji!

Jums citā krastā jaunas dzīves uzsākšanai tūlīt būs vajadzīgi dolari un mārciņas. Mana apgāda turīgie pārstāvji ASV, Kanadā, Austrālijā uc. Jums varētu palīdzēt, bet tad, vēl Vācijā esot, ieteicams sazināties ar

Andr. OZOLIŅU,
(24) Eutin/Holst., Rettberg-Kaserne.
(912)

Mīļai Kandisa kundzei ar piederīgiem (ASV) un Arnoldam Vītoliņa kungam ar piederīgiem novēlu priecīgus Ziemsvētkus un visu labāko Jaunā gadā.
(917) K. Taure, Zviedrijā.

Cīņa ar „vitamīniem“

10 dienas Indokīnas frontē

LATVIEŠU LEĢIONĀRA PIEZĪMES

Redakcija saņēmusi latviešu leģionāra vēstuli no Indokīnas. Tajā lakoniski reģistrēti 10 dienu piedzīvojumi turienes cīņu laukos.

23. XI. Dabūju ievainojumu kreisajā rokā. Tas nāca no „vitamīnu“ (tā leģionāri iedēvējuši vietnamiešus. Red.) ātršāvēja ložmetēja. Kas notiks ar roku, nezinu, jo brūce stipri strutο. Ceru, ka tomēr „aizies taisnu ceļu“.

25. XI. Mani draugi atrodas 17 km no Hanojas. Šī galvaspilsēta vēl turas, lai gan turpat visu Tonkingu esam jau pazaudējuši. „Vitamīni“ no šejienes vairs tikai ap 50 km. Taču ceram, ka nākošajā gadā atkal atgūsim zaudēto territoriju līdz Dondangai vai pat vēl tālāk.

27. XI. Pl. 3,15 slimnīcu pamodināja lidmašīnu rūkoņa. Mēness gaismā tās pārlidoja slimnīcu un sāka kaisīt bumbas uz komūnistu apsēsto Sumudžu sādžu un citām vietām. Pēc tam tur nolaida izpletņlēcājus. Viņu uzdevums bija atbrīvot kādu mūsējo vienību, kas bija ielenkta pie Katijas, netālu no jūras. Šai operācijā krita arī daži latvieši. Kāda kājnieku rota izsūtīta mūsējiem palīgā.

28. XI. rītā rota ir ceļā uz kādu sādžu 18 km no mums. Tur ieperinājušies nemiernieki. 3 km no mērķa rota uzduras mīnām. Viens ievainots, bet divi krituši. Sākums nav labs. Tuvojoties sādžai, rotu sagaida automātisko ieroču uguns. Taču sādža ir lejā, kamēr mūsējie kalnā, tā kā „vitamīni“ maz var kaitēt. Gaismai austot, viss ir atkal kluss. Vada leitnants dod pavēli sādžu pārmeklēt. Sādža lielāka par mūsu Grobiņu, tā kā vajadzētu vismaz 100 cilvēku tās iztīrīšanai. Taču mūsējo ir tikai 60 ar leitnantu, virsseržantu un trīs kaprāļiem. Mūsējo apbruņojumā 4 ložmetēji un amerikāņu automātiskās šautenes ar 15 šāvieniem. Viena grupa dodas pa kreisi, otra iet tieši uz sādžu, bet trešā pa labi. Vidējo grupu sagaida mīnumetēju uguns, un mūsējie atkāpjas, lai dotu radio ziņu artilerijai, kas tūliņ arī sāk apšaudīt „vitamīnus“. Ja ar to vēl nepietiktu, varam izsaukt arī aviāciju. Bet tas nav vajadzīgs, jo sādža atkal apklust. Tad otrā grupa dodas izlūkos uz nemiernieku perēkli. Pirmā dzīvā dvēsele, ko mūsējie sastop, ir kāda sieviete, ko „vitamīni“ izlikuši posteņī. To sagūsta un nosūta uz aizmuguri. Bet tad arī drīz iet vaļā; šaudami un rokas granātas mezdami, „vitamīni“ lēc laukā no savām patvertnēm, bet mūsējie tos ņem uz grauda. Tā visu nakti nerimst šāvieni un granātu sprādzieni. Mūsējiem ievaino kādu kaprāli un divi leģionārus.

29. XI. Saņemta pavēle iztīrīt sādžu un sagūstīt tur atrodamos iemītniekus. Mūsējie iebrūk sādžā no visām pusēm, bet — tur nav vairs nevienas dzīvas dvēseles. Tikai vistas un cūkas skraida pa lauku. Arī pārmeklējot dzīvojamās mājas, neviena neatrodam. Bet tad daži leģionāri, pārmeklējot ēkas, pamana kādu aizdomīgu grīdu, kas nav īsti stabila. To paceļot, tie atrod divi metri dziļu bedri, kas izrādās ieeja apakšzemes gaitenī, pa kuru var apstaigāt sādžu. Saspridzinājuši pazemes ieeju, mūsējie pārmeklē vēl citas vietas, taču bez panākumiem. Tikai jau krēslā kāds postenis pamana, ka „vitamīni“ lien laukā no dažiem slepeniem bunkuriem un laižas projām no sādžas. Atliek tikai pavadīt tos atvadšāvieniem.

30. XI. No rīta mūsējos nomaina, un tie ar auto dodas atpakaļ uz cietoksni, kur tos sagaida siltas pusdienas — putnu gaļa, olas, kartupeļi, banāni un vīns.

3. XII. Mūsējie atkal dodas laukā — šoreiz uz citu pusi. Kur un kas — vēl nezinām, bet gan jau būs labi.

Indokīnā, decembrī.

Sp.

PIRMIE LATVIEŠU ĀRSTI IEGŪST ARODA TIESĪBAS KANADĀ

Kanadas medicīnas padome Otavā izsludinājusi ārstu vārdus, kam atļauts praktizēt Kanadā. Starp tiem ir arī pirmo divu latviešu ārstu Dr. Gundara Driļļa un Dr. Jēkaba Bismaņa vārdi. Abi sekmīgi izturējuši pārbaudījumus un tagad ir pilntiesīgi ārsti. Kanada atzīst Latvijas universitātes diplomus, bet ārstu tiesības arī Kanadas universitātes beigušiem ārstiem piešķir tikai pēc gada nostrādāšanas kādā slimnīcā un ārsta pārbaudījumu sekmīgas izturēšanas. Arī vairāki citi latviešu ārsti pašlaik gatavojas gan darbam slimnīcās, gan pārbaudījumiem. Bez tam vairāki latvieši turpina studijas Kanadas universitāšu medicīnas fakultātēs.

NO RĪGAS RADIOFONA:

Staļina personīgā palīdzība Latvijas izpostīšanā

LATVIJAS KOKI PADOMIJAI — MEŽINIEKI STRĀDĀ ARĪ PA TUMSU — KOLLEKTĪVIZĀCIJA PABEIGTA, BET JĀSĀK KĀPINĀT NOŠĻUKUSĪ RAŽOŠANA — „SATRIECOŠI ATKLĀJUMI" — LIELĀM SIEVĀM LIELA TEIKŠANA — NEPIEREDZĒTAS LIETAS

Jaunpils mežrūpniecības saimniecības direktors Ulpe vaļsirdīgi pastāsta: mēs dodam kokmateriālus Donbasam, Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas būvēm, kā arī Kuibiševas, Staļingradas un Kachovkas celtnēm. Mums strādā 49 kolhozi: Tukuma, Kandavas un Dobeles rajonā — kopskaitā 1270 kolhoznieku ar 790 zirgiem. Uzlabojam ceļu uz Bikstu staciju, noklājot to ar dēļiem (ļoti parocīgi un prakt'.ki!). — Cik intensīvi un ar k:.'. ı darba spēku veic Latvijas mežu izsaimniekošanu, pastāsta kolhoza Komjaunietis komj. sekr. Olģerts Vidiņš: sagarināšanu un zaru sadedzināšanu izdarām tumsā. Labi strādā sievietes — Rudkēvica, Ezere, Samārova. — Arī Nikrāces ciema meža darbos strādā sievietes. Cīravas meža skola par godu vēlēšanām izcirtusi 250 kub. m kokmateriālu, bet Ventspils rajona kolhoza Novaja Žizņ kolhoznieki 2000 kub. m.

Prof. Peive apstiprina, ka kollektīvizācija pilnīgi pabeigta, pateicoties PSRS valdības un biedra Staļina personīgai palīdzībai. 97,7 proc. visu zemnieku saimniecību apvienotas kolhozos. 1950. g. beigās 4115 „sīko" kolhozu vietā noorganizēti 1827 lieli kolhozi. Kamēr kolhozi aug lielumā, to ražotspējas neapšaubāmi krīt, kā to liecina PSRS ministru padomes 1950. g. 4. nov. sevišķais lēmums Latvijas lauksaimniecības pacelšanai: 1) strauji kāpināma kviešu raža, lai 4—5 gados panāktu republikas nodrošināšanu ar pašu ražoto labību, 2) jāpalielina piena lopu un sevišķi cūku skaits, 3) ievērojami jāpaplašina linu un cukurbiešu sējumi. Graudu kultūru ražai jāpieaug par 25, pārtikas kviešiem 50, ziemas kviešiem 45, liniem 65, cukurbietēm 20, liellopiem 35, cūkām par 75 proc., kamēr govs vidējais izslaukums jāpalielina līdz 3000 litru. Tuvākajos 3—5 gados katrā kolhozā jāuzceļ ciemāts, jo viensētas traucē kultūras pasākumus (ka tik nu neiznāk tāpat kā ar graudu uc. kultūrām!)

Tikko Rīgā iebraukušais Bruno Kondruss stāsta: Buržuju Latvijas laikā uz kuģa viena kubrikā bijām 6 jūrnieki, no tiem 3 tālbraucēju stūrmaņi, kas brauca par matrožiem. Tikai padomju vara deva man iespēju pabeigt jūrskolu... Še jājautā, kā gan tie 3 tālbraucēju stūrmaņi tikuši pie savas izglītības, un otrkārt — kālab Kondruss nav jau ticis par kapteini?

Raidījumā par vēlēšanām dzirdam „satriecošus atklājumus", ka buržuju Latvijā vēlēšanas noritējušas drausmīga terrora apstākļos. Vēlētāju iespaidošanai kolpojusi... apgabaltiesa. 1931. g. pašvaldību vēlēšanās policija ieslodzījusi cietumos strādnieku kandidātus un tos, kas aģitēja par tiem. Par deputātiem kļuvuši valdošās klikes pārstāvji. Rīgas pilsētas domē bijuši 44 lielrūpnieki, tirgotāji, baņķieri, lielkapitālisti, banku direktori, 25 advokāti, lielkapitālistu aizstāvji. Daugavpilī no 60 deputātiem 19 bijuši namīpašnieki, 11 mācītāji, 15 rūpnieki un tirgotāji, 4 virsnieki, 3 advokāti, 5 kalpotāji, un tikai 3 pārstāvējuši strādniekus. (Še, acīm redzot valnīgi tīri boļševistisks vērtējums: strādnieks, kam piederēja ģimenes mājiņa bija namīpašnieks, bet tas, kam pasta krājkasē bija noguldījums — kapitālists; tāpat amatnieks ar savu darbnīcu bija pieskaitīts rūpniekiem utt.). Un nez' vai viens no šo kapitālistu pēctečiem nav arī komjaunietis Zigurds Zembergs, kas Staļina rajonā „izvirzīts" par kandidātu. Pats viņš pie mikrofona stāsta: esmu dzimis Rīgā, 1929. g., 1941. g. kopā ar māti „evakuējāmies" uz Sibiriju, bet tēvs „iestājās" sarkanarmijā, kur krita par dzimteni...

Madonā pie saviem vēlētājiem ieradusies Leonija Bērziņa un referējusi par padomju cilvēka lielajām tiesībām un sievietes lomu komūnisma celtniecībā. Biedre Bērziņa stāvējusi pie padomju valsts šūpuļa: partijā iestājusies 1918. g. Vēlāk strādājusi par partijas organizātori, un 1948. g. ievēlēta par deputāti Madonas apriņķa padomē. Pēc rajonizēšanas biedre Bērziņa strādā par partijas komitejas sieviešu daļas vadītāju. Patkulē viņa sastapusies ar slaucēju Annu Gailīti, un tagad tā jau ir kandidāte. (Lielām sievām liela teikšana!) Limbažu filca fabrikā strādā agrākā kalpone Berta Ērenberga, kas arī tikusi deputātes godā.

Rēzeknes aģitātore Irēne Sprukste stāsta: 1939. g. Latgalē 1053 lielsaimniekiem piederējis 340.000 ha zemes, bet 98.000 sīkzemnieku tikai 150 ha. Rēzeknes apriņķī bijuši 7000 kalpu un tikpat bezzirgu un pat vairāk bezgovju saimniecību. Tagad 420 bij. kalpi vada kolhozus, brigādes un farmas (bet ko tad nārēiie?). Veselības aizsardzībai izlietoti 3 milj. rubļu. Invalīdiem, daudzbērnu un vientuļām mātēm, kā arī veco pensijām izlietots 3.100.000 rubļu. Golosujevam radies acs iekaisums, un viņš aizvests uz Rīgas slimnīcu. Buržuju Latvijā tādas lietas neesot pieredzētas...

A. Andrējevs cenšas pierādīt sen zināmo patiesību, ka katram darba cilvēkam ir tiesības uz atpūtu. Pirms padomju varas Latvijā teātru, klubu un kūrvietu durvis darba ļaudīm bijušas slēgtas. Rīgas jūrmala bi' si pieejama tikai fabrikantiem un tirgotājiem, bet tagad tur uzturoties 50.000—60.000 strādnieku... Protams, to, ka padomijas kurortniekiem vajadzīga ne vien komandējuma apliecība, bet arī partijas kartīte, to referents neatklāja.

Vērtību pārvērtēšana

Atzīt savas kļūdas un no tam mācīties ir cilvēka rakstura pozitīva īpašība, un vai tam, kas iedomājas sevi par visgudru. Tas pats sakāms par politiskiem darbiniekiem un veselām tautām. Ka saimnieciskā dzīvē, tā arī savā politiskā mentalitātē amerikāņi parāda cienījamu paškritiku, asas orientēšanās spējas un spraigumu savu atziņu pieņemšanā un realizēšanā. Tagadējā pasaules politiskā īstenība, kas Eiropas „bufertautām" Baltijas valstīs jau daudz agrāk bija skaidra nekā rietumniekiem, pēdējiem tagad liek izdarīt 1945. g. draudzības un nedraudzības attiecību pārvērtēšanu, noslēgt bēdīgo bilanci un norīt vienu otru rūgtu pilienu. Visvālākās sekmes uzrāda franči, angļi rūgto ēsmu gremo klusībā, bet amerikāņi domā un runā skaidru, no aizspriedumiem brīvu valodu. Nesen United States News and World Report publicēja sekojošus drastiskus politiskus novērtējumus, salīdzinot 1945. g. ar 1950. g.

Toreiz 1940. g. ASV riskēja un izcīnija karu, lai glābtu Ķīnu no Japānas. Tagad glābtā Ķīna apdraud ASV ar karu.

Toreiz no 1941. līdz 1945. g. Japāna bija mūsu nāvīgais ienaidnieks, kuru vajadzēja garīgi satriekt. Tagad sasista Japāna ir ASV iespējamākais sabiedrotais Tālajos austrumos.

Toreiz ASV četros gados upurēja 389.000 cilvēku un miliardus dolaru, lai iznīcinātu Vāciju. Tagad, pieci gadi vēlāk, ASV grib apbruņot Vāciju un iegūt to par savu sabiedroto.

Toreiz otrā pasaules karā Pad. savienība bija mūsu sabiedrotā un saņēma miliardus dolaru, gan nomas celā. Tagad, pieci gadi vēlāk, Pad. savienība ir ASV ienaidnieks Nr. 1 un rotaļājas ar karu.

Toreiz komūnisti vadītā Jugoslavija apšaudīja amerikāņu lidmašīnas. Tagad Tito Jugoslavija saņem ASV palīdzību un var vēl vairāk sagaidīt.

Šiem atzinumiem varam tikai pievienoties. Tā vien liekas, ka visu šo laiku pēc 1945. g. ASV nebija ņēmusi nopietni Kremļa nostāju un draudus, un tikai tagad izpratusi komūnistu īstos mērķus un dūri. Tikai tagad viņpus okeana ir pienācīgi saprasts, ka ar puslīdzekļiem še nekas nav sasniedzams, ka pienācis laiks rīkoties un ka līdz šim laiks ir strādājis Pad. savienības labā. Tagad ASV mobilizē visus savus spēkus nenovēršamai cīņai un modina nemierīgi snaudošo Eiropu. Eiropai vēl arvien grūti saņemties, jo daudzās valstīs noteikšana ir sociālistu aprindām. Šī cilņainā skaidra top pietiekami skaidra, ja ieskatāmies sociāldemokratijas un internacionāļu vēsturē. Neskatoties uz to, ka 1872. g. izjuka pirms astoņiem gadiem Marksa organizētā internacionāle, turpat vai visos vēlākos internacionālos sociālistu kongresos un konferencēs arvien vēl maksāti mesli Marksa utopijām un vardarbīgām metodēm. Bet tagad Eiropas tautu reālpolitika prasa no sociālistiem ne tikai atraušanos no saviem agrākiem sabiedrotiem, bet nostāšanos pret tiem ar ieročiem rokās. Šo krizi, kā redzam, visvieglāk pārvar Anglija, kur radikālajam sociālismam nebija vietas pat šo ideju ziedu laikā.

Bet slīkoni var glābt tikai tad, ja tas glābējam nepretojas. Pad. savienības un Ķīnas kaŗa potenciālam pretim stāties var vienīgi ASV saimnieciskais un militārais spēks un pašas Eiropas efektīva piedalīšanās. Ja šī pēdējā izpaliktu, Eiropai bojā eja nodrošināta pēc neizsmeļamiem dabas likumiem. Mosties, celies, eiropieti, kamēr vēl nav par vēlu!

T. P.

Kamielis cauri adatu acīm

Šai zīmējumā autors centies attēlot DP izceļošanas kandidāta ērkšķaino ceļu, no IRO ārsta pārbaudes līdz amerikāņu ārstam, DP komisijai, konsulam un imigrācijas un naturālizācijas inspektoram. Kad viņš laimīgi ticis garām visām šīm instancēm, kur pa vidu vēl jaucas maskojies denunciants ar savām vēstulēm, izceļotāju vēl biedē varbūtēja karantīna. Pa to laiku galvojuma devējs otrpus okeana veltīgi gaida savu strādnieku.

H. Berga zīmējums

Trīs ļaužu grupas Vācijā, kas spēj šķiesties ar naudu

„VEIKALA UN REPREZENTĀCIJAS IZDEVUMI", NODOKĻI UN NAKTSKLUBU RĒĶINI

Hamburga (sk). — Vācu presē pēdējā laikā daudz rakstīts par pašreiz raksturīgo parādību, ka, Rietumvācijā, līdztekus bēgļu postam un nabadzībai, vērojamas iedzīvotāju šķiras, kam, kā saka, nav naudu kur likt, un tādēļ restorānos un nakts izpriecu vietās novērojama nemitīga vienas iedzīvotāju grupas šķaidīšanās ar naudu. Šīs parādības pētīšanai nodevies arī Hamburgas laikraktta Die Welt līdzstrādnieks Dr. Betchers un savā analizē cenšas parādīt, **kas ir tie ļaudis, kuŗi spēj at**ļauties visu iedomājamo luksu, braukāt limuzīnos un maksāt bāros un naktslokālos pasakainas lēses.

Kādā Rietumvācijas lielpilsētā autors saskaitījis 12 bāru, 11 kabarē un naktslokālu, 17 restorānu un 7 ekstrāvagantas viesnīcas, no kuŗām divas pārņēmusi okupācijas vara. Gandrīz visi šie uzņēmumi radušies pēc valūtas reformas. Šo pasākumu apgrozījumiem jābūt ievērojamiem, jo to skaits vēl tikai pieaug. Turpretim, uzņēmēji paši nemitīgi sūdzas par lieliem izdevumiem, viesu maziem tēriņiem un savu darbību nostāda gandrīz par nacionālu uzupurēšanos, lai Vācijā radītu apstākļus, kas iespējami līdzīgi īstiem miera laika apstākļiem.

Kādas lepnas luksa kafejnīcas īpašnieks tomēr atzinies, ka taisnība ir gluži cita. Galvenās rūpes uzņēmējiem rada nevis niecīgie apgrozījumi, bet gan pūles nodokļu iestāžu **priekšā samazināt savus ienēmumus. Augsti nodokļi gan sagādā izpriecu vietu īpašniekiem lielākās nepatikšanas, bet reizē arī ir viņu lielo apgrozījumu un ienākumu īstais avots. „Dienā, kad likvidēs augstos nodokļus un sāks atmaksāties augsta peļņa, mans veikals sašaurināsies uz pusi, un liela daļa tagadējo izpriecas vietu laikam izputēs," žurnālistam paskaidrojis minētais uzņēmējs. Šie lokāli šobrīd plaukst taisni tādēļ, ka Rietumvācijā ir milzums ļaužu, kas labāk samazina savu peļņu ar milzīgiem „blakus izdevumiem", nekā maksā nodokļus par visu peļņu. Ilustrācijai lokāla īpašnieks minējis, ka puse no viņa viesiem par tēriņu pieprasot kvītis uzrādīšanai nodokļu iestādēm, lai ar tām attaisnotu mākslīgi radītos milzīgos „veikala izdevumus".**

Dr. Betchers piemin, ka kāds rūpniecības direktors, pavadot vienu dienu kopā ar diviem līdz trim veikala draugiem, par to no uzņēmuma kases izdevis 395 DM. Architekts, kas pūlējās iegūt prāvāku valdības pasūtinājumu, uzaicināja nakts gaitās kādu augstāku ierēdni un par to samaksāja „veikala blakus izdevumos" 433 markas. Bez tam autors redzējis daudzus līdzīgus rēķinus, kādus samaksājuši arī advokāti, filmu ļaudis un mazāki veikalnieki, kuŗu ienēmumi mēnesī nepārsniedz 1000—1500 DM.

Šī ir pirmā grupa ļaužu, kas sastāda dārgo restorānu un naktslokālu apmeklētāju kadrus. Daļa no šiem ļaudīm, kas agrāk savu naudu taupīja un centās to saimnieciski izdevīgi ieguldīt, tagad augsto nodokļu dēļ to labāk notriec uzdzīvē, nekā atdod nodokļu iestādēm. Pie 12.000 marku ienākuma gadā ienākumu nodoklis sasniedz jau trešo daļu. Tādēļ cilvēki pūlas savu tīro peļņu samazināt ar mākslīgi uzpūstiem „veikala izdevumiem".

Blakus rūpniekiem un lieltirgotājiem, otrā „uzdzīvotāju" grupa nāk no politiķiem. Arī valstsdzīvē un politikā izpaužas tendence plaši tērēties, sākot jau ar reprezentātīvām valdību būvēm un plašiem iestāžu automobiļu parkiem un beidzot ar pieņemšanām, rautiem, dārgām „apspriedēm" utt., kas trūcīgajai pēckaŗa Vācijai slikti „piestāv" pie ģīmja". Beidzot konstatējama vēl trešā grupa, kas zināmā mērā atšķiras no iepriekšējām divām, kuŗas ārēji ir ļoti reprezentātīvas. Šī trešā grupa ir pēcreformas laika spekulanti, kas vēl arvien prot šaubīgos veikalos iegūt milzīgu peļņu ar maz darba. Tie pa lielākai daļai nāk no aprindām, kas pirms valūtas reformas sastādīja melntirgotāju „ziedu". Savs melnais tirgus pastāv vēl joprojām, kur vēl vienmēr ir runa par cigaretēm, kafiju, degvielām, neilona zeķēm un dolaru valūtu, bet bez tam šo ļaužu ienākumus vairo nelegāli veikali, galvenokārt pāri austrumu robežai. Bonnas finanču ministrija nelegālā importa un eksporta apgrozījumus vērtē ievērojami pāri miliardu robežai.

Šīs trīs grupas, kas spēj šķiest līdzekļus „veikala izdevumos", „dienesta un reprezentācijas izdevumos" vai arī vienkārši nodzīvot tumšās spekulācijās iegūto naudu, ir galvenā Rietumvācijas lepno krogu un lokālu apmeklētāju masa, blakus gluži parasta „kalibra" veikalniekim vai profesionāļiem, kas savai atpūtai un izpriecai atļaujas izdot dažas desmit markas no saviem vidējiem ienākumiem. Tas notiek laikā, kad Vācijā ir 7,7 milj. bēgļu, ap miljons bezdarbnieku un kad rūpniecības strādnieks vidēji nopelna 236 markas mēnesī. Dr. Betchers savā apskata beigās piezīmē, ka ārzemniekam — īsto apstākļu nepazinējam, šie novērojumi var radīt pavisam īpatus slēdzienus par pēckaŗa Vāciju un vāciešiem.

ŠINĪ GADĀ REGULĀRI AMERIKAS BALSS RAIDĪJUMI LATVIEŠU VALODĀ

Laiks zino, ka Amerikas Balss, kas ir ASV ārlietu ministrijas pārziņā un pauž Amerikas valdības viedokli par zemēm aiz dzelzs priekškara, šā gada sākumā raidīs vēstījumus arī latviešu, igauņu un lietuviešu valodā.

RIRDANA PADOMJU ANEKDOTI (11)

LETAK

Kāda padomju politbiroja locekļa bērēs žīds, pārsteigts par to greznību, apjautājas kādam partijas vīram: „Cik šitādas bēres izmaksā?"

„Simts tūkstoši červoncu!" viņam atbild.

„Oi, oi, oi! Par pieci simti červoncu es jums apbedītu visu politbiroju!"

Huligāna tipi pārveido Ķīnas seju

BĒGĻI NO AUSTRUMIEM ASV PRESE STĀSTA PAR MAO AGRĀRREFORMU

Ķīna ir agrāra zeme, kur 85% iedzīvotāju ir zemnieki un savu zemes gabalu īpašnieki, lai cik niecīgi tie būtu. Šos sīkzemniekus tad nu skaŗ sarkanā „agrārreforma", kas saistīta ar lielas iedzīvotāju daļas iznīcināšanu.

Katram apriņķim vai distriktam izrauga 5—7 direktorus, kas nāk no to civīlistu vidus, kas pavada Sarkano armiju kā politiskie organizātori (partorgi). Vismaz pusei no šiem jābūt no citas provinces nekā tā, kuŗā viņi darbosies. Šie direktori ierodas katrā ciematā un izrauga vienu vai divus jaunākus huligāniska tipa vīriešus par saviem pārstāvjiem. Šiem tad nu tiek atklāts, cik cilvēku atkarībā no ciemata iedzīvotāju skaita jānolikvidē (50, 100, 200 vai arī vairāk). Terroristi kopīgi ar saviem paziņām tad izgatavo sarakstus. Protams, tajos ieliet visi, kam kādreiz bijusi kāda sadursme vai ķilda ar jauno ciema vareno, vai kuŗus tas agrāk apskaudis. Sarakstu viņš nodod komūnistu direktoram apstiprināšanai. Šis tad sasauc ciema mītiņu, parasti naktī. Katram ciema iemītniekam uz to jāierodas. Neviens nezin, vai viņa vārds neparādīsies baigajā loterijā. Sapulci „vada" pārstāvis. Direktors sēd tam blakus un saka, ko darīt. Pārstāvis pieceļas, nosauc upuŗa vārdu. Tad direktors lasa apvainotā pārkāpumu aprakstu. Apvainotais tikai tagad dabū dzirdēt, par ko viņu sodīs. Lēmums aizvien ir nošaut vai sist līdz nāvei. Taču nošaušanas ir retas, jo sarkanajiem ir pavēlēts taupīt lodes.

Sprieduma pieņemšana notiek šādā veidā. „Šis vainīgais sodāms ar nosišanu. Kas ir pret to?" Neviens neuzdrošinās iebilst. Tad partorgs paziņo: „Vienbalsīgi pieņemts." Apvainojumi parasti mēdz būt fantastiski. Tipisks ir šāds: „Apvainotais, pirms 50 gadiem tāda un tāda ģimene bija jūsu vectēva nomnieki. Uz jaungadu jūsu vectēvs saņēma no nomnieka pāri cāļu. Aprēķināsim tagad, cik būs pieaugums līdz šai dienai." Tas parasti pārsniedz apvainotā visu mantu, jo aprēķinam ņem augstāko procentu. Protams, ka mantu viņa ģimenei atņem.

Patiesie iemesli, kādēļ kādu likvidē mēdz būt turība, prasme lasīt un rakstīt, vēstures zināšana, ārzemju pazīšana, popularitāte ciema iedzīvotāju vidū. Sarkanie pieņem, ka šādi cilvēki varētu prātus ietekmēt pret viņiem.

Daudzkārt ir notikušas sacelšanās laukos. Tad veselas sādžas un to iedzīvotāji noslaucīti no zemes virsus. Sarkanie vadoņi publiski paskaidro, ka nav svarīgi, cik miljonu jāiznīcina, kamēr katru pretestību izdeldē.

Ļoti smaga nasta zemniekiem ir rekvizīcijas sarkanai armijai. Daudzkārt zemnieki, zinādami, ka tiem atņems visu, paši apēd galas lopus, putnus un pat nokauj jūga vēršus. Jaunie vīrieši iestājas armijā. Sekas ir pats lielākais bads Ķīnas vēsturē. Kaut valdība pūlas noslēpt informāciju, tomēr ir zināms, ka jau ap 10 miljonu nomiruši bada nāvē. Daudzos apgabalos badu vadīja apzinīgi. Daudz pārtikas nosūtīja uz Krieviju un Mandžūriju, bet ASV palīdzību nepieņēma.

Visa zeme tagad pieder valstij. Mazais cilvēks laukos nu zina visu par komūnismu un saka: „Viss, ko mēs vēlamies, ir, lai mūs atstāj mierā bez mītiņiem, sišanas, rekvizīcijām."

J. Č.

God. tautieši Vācijā un ārzemēs!

Ar 1951. g. janvārī atveŗu savu

FOTO (Rotaprint) SPIESTUVI

Visiespējami lētākās cenas. Kvalitātes papīrs krājumā.

Adresēt lūdzu:

PĒTERIM BUCENIEKAM,
(24b) Pinneberg
Dingstätte 6 (929)

KAS ZINĀTU

manas krustmeitas, 7 g. vecās

BAIBAS KĻAVIŅS

adresi, agrāk dzīv. Eslingenā, lūgti to paziņot: Mr. Jānis Krieviņš, 195, Waller Str., Ottawa, Ont., Canada.

Lūdzu arī atsaukties Arnoldu Līdumu un citus draugus un paziņas. (929)

JŪRNIEKI!

Kam zināmi apstākļi par Latvijas tvaikoņa

HERCOGS JĒKABS

(kapteiņa Miķelsona un Arvida Kārkliņa komandā)

bēgšanu no Dienvidamerikas 1940. g., tā nodošanu boļševikiem pretēji sūtņa A. Bīlmaņa rīkojumiem?

Kam būtu žurnāla ATPŪTA 1940. g. numuri ar A. Kārkliņa rakstiem par tvaikoņa nodošanu utt., lūdzu ziņot vai aizdot attiecīgos žurn. numurus fotokopiju izgatavošanai. Event. izdevumus atlīdzinās. Informāciju sūtīt: E. Jacobson, (24b) Westerholz (Post Langballig), Krs. Flensburg. (930)

Huligāna tipi pārveido Ķīnas seju

BĒGLI NO AUSTRUMIEM ASV PRESE STĀSTA PAR MAO AGRĀRREFORMU

Ķīna ir agrāra zeme, kur 85% iedzīvotāju ir zemnieki un savu zemes gabalu īpašnieki, lai cik niecīgi tie būtu. Šos sīkzemniekus tad nu skar sarkanā „agrārreforma", kas saistīta ar lielas iedzīvotāju daļas iznīcināšanu.

Katram apriņķim vai distriktam izrauga 5—7 direktorus, kas nāk no to civilistu vidus, kas pavada Sarkano armiju kā politiskie organizātori (partorgi). Vismaz pusei no šiem jābūt no citas provinces nekā tā, kurā viņi darbosies. Šie direktori ierodas katrā ciematā un izrauga vienu vai divus jaunākus huligāniska tipa vīriešus par saviem pārstāvjiem. Šiem tad nu tiek atklāts, cik cilvēku atkarībā no ciemata iedzīvotāju skaita jānolikvidē (50, 100, 200 vai arī vairāk). Terroristi kopīgi ar saviem paziņām tad izgatavo sarakstus. Protams, tajos ieiet visi, kam kādreiz bijusi kāda sadursme vai ķilda ar jauno ciema varenо, vai kurus tas agrāk apskaudis. Sarakstu viņi nodod komūnistu direktoram apstiprināšanai. Šis tad sasauc ciema mītiņu, parasti naktī. Katram ciema iemītniekam uz to jāierodas. Neviens nezin, vai viņa vārds neparādīsies baigajā loterijā. Sapulci „vada" pārstāvis. Direktors sēd tam blakus un saka, ko darīt. Pārstāvis pieceļas, nosauc upura vārdu. Tad direktors lasa apvainotā pārkāpumu aprakstu. Apvainotais tikai tagad dabū dzirdēt, par ko viņu sodīs. Lēmums aizvien ir nošaut vai sist līdz nāvei. Taču nošaušanas ir retas, jo sarkanajiem ir pavēlēts taupīt lodes.

Sprieduma pieņemšana notiek šādā veidā. „Šis vainīgais sodāms ar nošaušanu. Kas ir pret to?" Neviens neuzdrošinās iebilst. Tad partorgs paziņo: „Vienbalsīgi pieņemts." Apvainojumi parasti mēdz būt fantastiski. Tipisks ir šāds: „Apvainotais, pirms 50 gadiem tāda un tāda ģimene bija jūsu vectēva nomnieki. Uz jaungadu jūsu vectēvs saņēma no nomnieka pāri cāļu. Aprēķināsim tagad, cik būs pieaugums līdz šai dienai." Tas parasti pārsniedz apvainotā visu mantu, jo aprēķinam ņem augstāko procentu. Protams, ka mantu viņa ģimenei atņem.

Patiesie iemesli, kādēļ kādu likvidē, mēdz būt turība, prasme lasīt un rakstīt, vēstures zināšana, ārzemju pazīšana, popularitāte ciema iedzīvotāju vidū. Sarkanie pieņem, ka šādi cilvēki varētu prātus ietekmēt pret viņiem.

Daudzkārt ir notikušas sacelšanās laukos. Tad veselas sādžas un to iedzīvotāji noslaucīti no zemes virsus. Sarkanie vadoņi publiski paskaidro, ka nav svarīgi, cik miljonu jāiznīcina, kamēr katru pretestību izdeldē.

Ļoti smaga nasta zemniekiem ir rekvizīcijas sarkanai armijai. Daudzkārt zemnieki, zinādami, ka tiem atņems visu, paši apēd galas lopus, putnus un pat nokauj jūga vēršus. Jaunie vīrieši iestājas armijā. Sekas ir pats lielākais bads Ķīnas vēsturē. Kaut valdība pūlas noslēpt informāciju, tomēr ir zināms, ka jau ap 10 miljonu nomiruši bada nāvē. Daudzos apgabalos badu vadīja apzinīgi. Daudz pārtikas nosūtīja uz Krieviju un Mandžūriju, bet ASV palīdzību nepieņēma.

Visa zeme tagad pieder valstij. Mazais cilvēks laukos nu zina visu par komūnismu un saka: „Viss, ko mēs vēlamies, ir, lai mūs atstāj mierā bez mītiņiem, sišanas, rekvizīcijām."

J. Č.

God. tautieši Vācijā un ārzemēs!

Ar 1951. g. janvāri atveru savu FOTO (Rotaprint) SPIESTUVI

Visiespējami lētākās cenas. Kvalitātes papīrs krājumā.

Adresēt lūdzu:
PĒTERIM BUCENIEKAM,
(24b) Pinneberg
Dingstätte 6 (939)

KAS ZINĀTU

manas krustmeitas, 7 g. vecās BAIBAS KĻAVIŅS adresi, agrāk dzīv. Eslingenā, lūgti to paziņot: Mr. Jānis Krieviņš, 195, Waller Str., Ottawa, Ont., Canada. Lūdzu arī atsaukties Arnoldu Līdums un citus draugus un paziņas. (939)

JŪRNIEKI!

Kam zināmi apstākļi par Latvijas tvaikoņa HERCOGS JĒKABS (kapteiņa Miķelsona un Arvīda Kārkliņa komandā) bēgšanu no Dienvidamerikas 1940. g., tā nodošanu boļševikiem pretēji sūtņa A. Bīlmaņa rīkojumiem?

Kam būtu žurnāla ATPŪTA 1940. g. numuri ar A. Kārkliņa rakstiem par tvaikoņa nodošanu utt., lūdzu ziņot vai atdot attiecīgos žurn. numurus fotokopiju izgatavošanai. Event. izdevumus atlīdzinās. Informāciju sūtīt: E. Jacobson, (24b) Westerholz (Post Langballig), Krs. Flensburg. (939)

TĒVZEMEI UN BRĪVĪBAI

Elga Kore

UZ APSNIGUŠA CELMA

Izskanējušas Svētās nakts dziesmas, aizsmaržojuši Saulgriežu svētki. Nevienam nevajadzīgs, neviena negaidīts, kā izdēdējis vecs vīrelis klīst Vecais gads pa aizsnigušiem ceļiem.

Nešļavas nekādas neredz uz viņa pleciem, bet šķiet, ka neredzams smagums spiestu viņu pie zemes.

Īsai atelsai viņš piemetas ceļmalā uz apsniguša celma. Pievērtiem plakstiem sēd piekusušais gājējs un iegrimst atmiņās kā sapnī.

Kā līgsmu un pārgalvīgu jaunekli Laiks viņu bija izvadījis pirms gada. „Ej un darbojies, tev atļauts viss, dāvini un pārmāci, žēlo un satriec, bet gādā pasaulē par mieru. Zvērs ir plēsīgs, bet cilvēks gana ir asinājis plēsoņas zobus. Ej un darbojies. Vai tev, ja tu savu uzdevumu nebūsi veicis!"

Gavilēdams bija laidies Gads pa noledojušo nokalni lejup, kopā ar jaunu sportistu baru, kam dzīve šķita skaista kā paija.

Baznīcu torņos viņš bija licis zvaniem dziedāt par mieru. Valdniekiem viņš lika runāt miera un žēlsirdības vārdus. Karotājiem viņš vēlēja zobenu celt tikai mīlestības un atpestīšanas vārdā.

Lepns un laimīgs viņš vēroja pilsētas, kas vērtās arvien skaistākas un bagātākas, priecīgs viņš uzsmaidīja meitenēm, kas zvaigžņotām acīm steidzās rītdienai pretī. Barakām pilsētas nomalēs viņš nevērīgi paslīdināijās garām. Gaiss ap tām bija nelāgs un vējā izkārtās skrandas bija neglītas. Ļaudis, kas staigāja ap šīm celtnēm, bija īgni un nerunīgi. Allaž viņi kaut kur steidzās, kaut ko gaidīja, ar kaut ko bija nemierā. Bet viņam bija uzdots rūpēties par mieru. Šis uzdevums viņam bija šķitis tik viegls. Pasaule bija skaista, un cilvēks bija labs. Valdnieks Laiks varēs mūžības grāmatā ielikt baltu, mirdzošu lapu.

Sēdētāis uz apsniguša celma ievaidas, viņa galva noliecas zemāk, asaras rit un sasalst rievainajā vaigā.

Rūgti viņš bija vīlies. Nežēlnieks, paslēpis dunci azotē, skaistiem solījumiem bija ievīlis savā sprostā tūkstošus. Atpestīšanas vārdā tas nomaitāja un lika nomaitāt citus tūkstošus. Dzejnieka vārsmas noškindēja kā stikla drumslas, vārdi izdzisa bez kvēles. Krāšņās rotas un vizuļi kļuva nespodri kā cilvēku acis, kas reibumā meklēja gaviles.

Nemiera murdoņa cēlās un auga, un klusuma daiļumu iznostīja ieroču žvadzoņa un mīrēju vaidi.

Vecais Gads pacel smagos plakstus un nodreb sāņēs. Viņam bija atvēlēts arī sodīt, un viņš to bija darījis. Kalnam viņš bija licis atvērties un izspļaut ugunīgu lāvu, zemei viņš bija licis nodrebēt, itin kā tā gribētu nokratīt no sevis cilvēku draudzi, kas meklēja tikai postīt, sagraut un nokaut. Nav vairs robežu cilvēka prātam un izdomai. Šķita, pašu Laiku ir uzvarējis cilvēks, joņodams līdzi vējam, paceldamies augstāk par padebešiem.

Bet miera nebija pasaulē, jo nebija vairs sirds. Spožums aizsita acis, rokas tvēra ugunīgās dzirkstis, kas saplaka un izplēnēja, tikko tām pieskārās.

Nebija, nebija veicis sava uzdevuma Vecais Gads. Ir jāceļas un jādodas uz pili, kur valdnieks Laiks turēs tiesu. Sagumis vecais vīrs uzcīnās kājās un tausta ceļu tālāk. Viņš norauš sasalušo asaru no vaiga un izbrīnējies redz, cik tā mirdzoši skaidra un spoža. Un pēkšņi viņa soļi kļūst straujāki, teka pati paškiras pretī, droši viņš klauvē mūžības vārtos. Asara, ko viņš pats raudājis, ir zelta smiltiņa, ko līdz no dzimtenes krasta bija paņēmusi meitene. Kā zvaigzne siijājas zeltainais smilšu graudus Vecā Gada rokā, kad pats Laiks tam atver vārtus mūžībai.

Atvāzta Grāmata ir viņa rokās, lapā ir baigi raksti — asins, uguns, posta un moku zīmes.

„Lūk," Vecais Gads pasniedz savu smilšu graudu, „vairāk man nav nekā."

Un tad nolīst zvaigžņu lietus, mirdzošu baltu taureņu pulks nolaižas uz mūžības grāmatas lapas, kur Laika izgindušais pirksts ievilcis asinainās zīmes.

Mīlestības pilnās jaunās sirdis, kas gaismai un mieram tic un dzīvo ir šis mirdzums, kas nozelto aizritējušā Gada lapas pusi.

Laimīgs un piekusis Vecais Gads noliecas dusā, un Laika pirksti vārti aizkrīt.

Andrējs Ikstens

KAŖA ZEŅI

1919. gada 8. oktobrī virs Rīgas parādījās kāds ienaidnieka divplāksnis, kas lidoja virzienā no Torņakalna pāri Daugavai, starp tiltiem un Zaķusalu, pāri Sarkanām noliktavām un Rīgas stacijai, tad devās Šķirotavas virzienā, kur apgriezās un pāri Grīziņkalnam, Rīgas centram un muitas dārzam atkal pāri Daugavai pazuda ielidojuma virzienā. Rīgā esošie karavīri no visām ielām un stūriem viņu sirdīgi apšaudīja, bezbēdīgi un veltīgi šķiezdami dārgo šauteņu municiju, jo tikai ļoti retos gadījumos ar šauteņu lodi var ķert lidmašīnu.

Tas bija pirmais izlūks, jo tanī dienā frontē pie Olaines demarkācijas

Viens no daudzajiem atbrīvošanas cīņu dalībniekiem — Rīgas technikuma audzēknis 15 g. v. zēns B. I. cīņu laikā pret Bermontu 1919. g. pie Lietuvas robežas. Tagad viņš ir nobriedis vīrs un nevēlas atklāt savu vārdu, jo cīnīlies arī pret komūnistiem Latgales frontē; Latvijā viņam palikuši piederīgie.

līnijas bez kādas kaŗa pieteikšanas bija sācies vācu ģenerāļa fon der Golca uzbrukums Latvijas republikai — pasaules priekšā nomaskēts tādā veidā, it kā krievu pretboļševiku armija Bermonta-Avalova vadībā esot sākusi no Jelgavas uzbrukumu boļševikiem pie Daugavpils, iedama caur Rīgu, kaut gan īstais ceļš viņiem būtu gājis nevis ziemeļu, bet tieši austrumu virzienā. Šai armijā esot gan arī dažas brīvprātīgas vāciešu vienības fon der Golca vadībā, kas jau cīnījušās pret boļševikiem kopā ar pulkvedi Kalpaku Kurzemē tā paša gada sākumā.

Šāds iegansts kaujas darbībai bija it kā ticami izplānots. Par laimi Latvijas valdība un tauta tūlīt uzminēja Golca-Bermonta īstos nolūkus — krist mugurā jaunajai Latvijas valstij tanī brīdī, kas Latvijas armija atradās smagās cīņās ar komūnistu kaŗaspēku Latgales frontē, ieņemt Rīgu, kļūt tur par noteicējiem, un sabiedrotos — pirmā pasaules kaŗa uzvarētājus — nolikt notikuša fakta priekšā.

Sākās īsts tautas kaŗš, kas ilga deviņas nedēļas, beidzās ar galīgu uzvaru un iegājis Latvijas vēsturē kā atbrīvošanas kaŗš pret Bermonta-Golca kaŗaspēku.

Tūlīt 8. oktobrī Latvijas studentu organizācijas, saziņā ar valdību, izdeva uzsaukumu pieteikties brīvprātīgiem. Organizācijas štābs bija izvēlēts Rīgas latviešu biedrībā, Merķeļa ielā 13. Tur tad nu lielā sajūsmā plūda brīvprātīgie no visiem tautas slāņiem un gadu gājumiem. Sevišķi neatlaidīgi bija zēni, skolēni 15—16 gadu vecumā, kas jau vasarā pēc Cēsu parauga bija ieskaitīti Rīgas skolnieku rotā un dažas nedēļas ciknecik apmācīti Jēkaba un Citadeles kazarmās, bet pēc tam atlaisti skolas gaitās.

*

Skolnieku grupa pie latviešu biedrības apspriežas. Dažs ieiet iekšā, pēc brīža nāk atpakaļ, citi visi līdzinās savilktām atsperēm.

„Nu, ko?"

„Neņem tik jaunus. Nupat vienu puikiņu noraidīja, tas ielīda aizdurvē un tagad raud."

„Vai vēl tas pats virsnieks reģistrē?"

„Tas pats."

„Pagaidīsim, kamēr nāks kāds cits, varbūt tas būs pielaidīgāks."

„Nemaz. Iesim tik iekšā. Ja nepieņems tagad, nāksim vēlāk. Padomā — citi jau Daugavmalā, un mēs vēl te."

„Bruni, tu ej pirmais. Tev tas augums tāds padevies."

„Tas vienalga, kuŗš iet pirmais. Mēs taču visi esam v e c i e. Ne velti mācījāmies divi mēnešus skolnieku rotā. Lai tik dod šurp šauteni."

Pieņemamā telpā pašlaik citu nav, tikai virsnieks un rakstvedis. Zēnu grupa ienāk tā pabailīgi, tad nostājas ierindā un gaida.

„Nu, kas ir, dēli? Laikam kaŗot gribas, ko?" virsnieks vaicā smīnēdams.

„Tā ir, leitnanta kungs. Mēs esam vecie, no Rīgas skolnieku rotas, jau apmācīti. Protams ar šauteni un rokas granātām...", Brunis ziņo.

„Bet kaŗš nav joku spēle," virsnieks kļūst nopietns, „ko teiks vecāki?"

„Man tēvs jau Daugavmalā, pie pulkveža Bruņinieka. Neko neteica. Tagad taču visiem jākaŗo," Jānis saka jau drošāk.

„Man tēvs vada komandieris seržants Latgales frontē. Vasarā biju pie viņa ciemā. Gājām izlūkos ar kapteini Helmani. Man nav bailes," ziņo Uldis.

„Tad jau jūs tiešām veci kaŗavīri, no cienīgām ģimenēm. Būs jāreģistrē. Nu, nāciet tuvāk."

Zēnu grupa kā pēc komandas pagriežas uz labo, tad zosu gājienā piemaršē galdam. Virsnieks labsirdīgi smaida.

Kad reģistrēšana iet uz beigām, rindas galā nemanot piestājas nez' no kurienes izlīdis, tas pats, ko pirmīt noraidīja.

„Bet cik tev gadiņu, dēls?" jautā virsnieks.

Seš — septiņpadsmitais... leitnanta kungs. Ziemā būs...

„Un kaŗot traki gribas? Nu, labi, pierakstīsim arī šito," leitnants pabungo ar pirkstiem galdu, paskatās zem galda, pasmīn, bet izliekas nemaz neredzam, ka zēns pacēlies pirkstgalos un visu laiku tā nostāvējis.

„Jūs jau laikam zināsiet, kur tagad jāiet un kas jādara?" vaicā virsnieks, dalīdams reģistrācijas zīmes.

„Tā ir, leitnanta kungs, visu zinām uz mata," visi atbild korī un drāžas ārā, priekā aurodami.

*

„Uzbrukums sāksies tūlīt pēc pusnakts. Mums jāpāriet pār aizsalušo Daugavu uz Zaķu salu, tai šķērsām pāri, tad jāieņem izejas pozīcija Lucavsalā lēcienam uz Torņkalnu, un jāgaida signāls, ko jūs jau zināt. Tad jāieņem otrs krasts, jāapklusina tur friču ložmetējs, jāiztīra mājas, jo vēl kur kāda pretestība. Tad pirmā gājiena mērķis Bišmuiža, tur viena māja stipri nocietināta, tornī esat divi ložmetēji, tie jāapklusina. Veltīgi nešaudīt, kamēr būsim gājienā. Pārsteigums galvenā lieta, tad mazāk upuru. Darbs būs visvairāk rokas granātām. Tās izdos seržants Kalniņš. Tagad mēģiniet kādu stundu nosnaust, kas var. Lampu drusku taču jums vairs nebūs...", tā skaidro kaujas uzdevumu 10. novembra vakarā Studentu rotas bataljona 1. rotas 1. vada komandieris leitnants Egle saviem zēniem, kuŗu lielākai daļai tikai retam ir divdesmit gadu. Bet visi viņi jau vairāk par mēnesi sargājuši Daugavmalu no tiltiem līdz pareizticīgo baznīciņai pa straumi uz augšu. Viņi jau vairākas reizes laiviņās laidušies pāri uz Zaķu salu, nocēluši tur friču posteņus un atveduši trofejas. Brīvajās stundās viņi mitinājušies Latgales priekšpilsētas ugunsdzēsēju ēkās, bet paēst dziedādami staigājuši uz to pašu Latviešu biedrību. Kāds tur vairs var būt lampu drudzis — padod tik šurp!

*

Tā bija karsta nakts. Kad atausa 11. novembra aukstais, bet skaidrais rīts, ieņemts bija Torņkalns, iztīrītas visas Oskara ielas un citas piekrastes mājas, ieņemta arī Bišumuiža.

Pirmo ložmetēju apklusināja pats leitnants Egle, visgaŗākais vīrs un ātrākais skrējējs. Neatlaidīgo frici, kas šāva vienā laidā, viņš pārsteidza no sāniem ar krievu šautenes durkli. Saliektā durkļa galu litnants kādā dzelzs vārtu spraugā vēlāk atkal atlieca taisnu.

Bišumuižā zēni uzdūrās tiešām kādam nocietinātam tornim, ko nakts tumsā bija grūti izšķirt. Bet no turienes nāca balta uguns, kas gan neko daudz nekaitēja, jo fričiem nebija redzami mērķi. Tur Lāčplēša kaŗa ordeni izpelnījās 18 gadīgais kaŗa zēns Jēkabs Apinis, kā pirmais ar rokas granātām iedrazdamies šajā tornī. Šis pats Jēkabs Apinis, vēlāk Mākslas akadēmijas absolvents, Purvīša skolnieks un atzīts mākslinieks, gāja bojā taisni otrā pasaules kaŗa kapitulācijas dienā, 1945. g. 8. maijā. Viņu un viņa sievu nogalināja franču armijas melnie kaŗavīri par to, ka viņi kādā Alpu ciemā bija mēģinājuši aizsargāt pret varmācībām vācu sievietes. Tām tiešām arī laimējās glābties. Bet tā ir cita traģēdija.

„Nu, zēni, tagad saskaitīsim trofejas un... upuŗus...", lēni saka pienākušie virsnieki.

„Lucavsalas krastā palika divi... nezinu, beigti vai ievainoti... skriedams vēl dzirdēju, ka kapteinis Ķeselis ar viņiem bārās... varbūt ar citiem... tad man vairs nebija laika..." kāds ziņo.

„Kādā vārtu spraugā smagi ievainots virsleitnants Torgāns. Viņš bija sagūstījis un jau atbruņojis kādu frici, bet tas beidzamā mirklī vēl nez' no kurienes izrāva pistoli, sašāva Torgānu un pazuda tumsā..."

„Ezergailim pārsists deguns, bet viņš palika ierindā..."

„Ložmetēji laikam būs trīs. Ja vajadzēs, salabosim un laidīsim darbā. Šauteņu, municijas un rokas granātu daudz, vēl nav saskaitīts."

*

Nodevīgais Bermonta uzbrukums Latvijas valstij beidzies ar mūsu pilnīgu uzvaru. Kurzemē nav vairs neviena apbruņota ienaidnieka kaŗavīra — tā apmēram skanēja Armijas virspavēlnieka štāba ziņojums 1919. g. 1. decembrī.

Deviņu nedēļu trakais skrējiens bija galā. Kaŗa zēni bija it kā pastiepušies gaŗāki, viņu balsis kļuvušas rupjākas. Uz Lietuvas robežām virspavēlniecība tiem deva īsu atpūtu, Ziemsvētku nedēļā Studentu bataljona pirmās rotas zēni ir Bēnē. Viņiem tikko izsniegtas svētku dāvanas: baltmaizes kukulis un nesen iznākušā Raiņa Daugava.

„Nu, kas tev labāk patīk — tā grāmata jeb baltmaize?", jautā viens otram.

„Abas labas — viena vēderam, otra galvai."

„Es tikai nesaprotu: tā grāmata izdota tikai nesen, bet sarakstīta taču viņa būs vismaz kādu gadu agrāk. Kā tas Rainis akurāt visu tā varēja paredzēt un aprakstīt; Es nupat te lasu un brīnos — te taču visi mūsu gājieni pie Daugavas un tāpat citi jau agrāk apdzejoti taisni tā, kā viss tas notika vēlākās dienās..."

„Dzejnieki un rakstnieki esot pravieši."

„Bet Gobas Jankam patīk vēl trešā lieta: viņš te kā kaķis uz zivi blenž uz vienu meiteni. Nekas — braša kurzemniece, būs arī tā ap sešpadsmit — tāpat kā šim. Iznāk pāris kā divi zābaki..."

Gobas Janka nosarkst un sirdīgi kož baltmaizē.

„Nu, nekas, lai tikai ved līdzi uz Rīgu. Ir taču veca gudrība: ja cilvēks der par kaŗavīru, tad derēs arī par vīru..."

„Un ja tā meitene vēl nederēs par sievu, tad vismaz būs mājās kāds, kas Jankam noslauka degunu, kad viņš no skolas pārnesis sliktu atzīmi. Mātei jau tagad varbūt būs kauns to darīt tādam lielam kaŗotājam. Kā domā, Janka?"

„Varbūt ņemšu ar! Tev laikam jāuž," sirdīgi norūc Janka.

Mīļie kaŗa zēni...

Krit nevien cilvēki, bet arī pieminekli

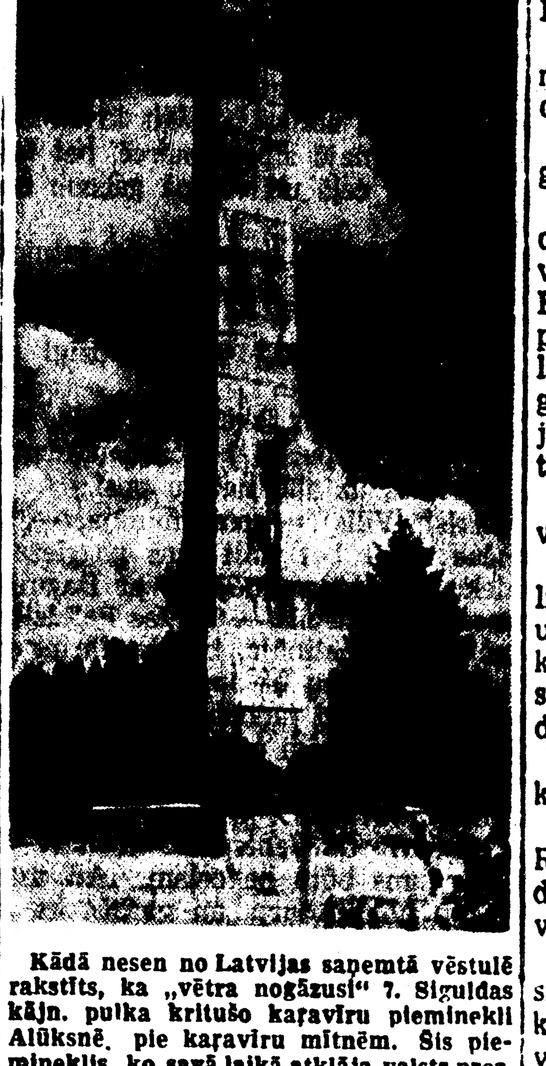

Kādā nesen no Latvijas saņemtā vēstulē rakstīts, ka „vētra nogāzusi" 7. Siguldas kājn. pulka kritušo kaŗavīru pieminekli Alūksnē, pie kaŗavīru mītnēm. Šis piemineklis, ko savā laikā atklāja valsts prez. Jānis Čakste un kuŗa pakājē otrā pasaules kaŗa laikā vāci bija guldījuši vairākus savus kritušos, tagad nogāzts, līdzīgi citiem, kuŗus boļševiki novākuši jau agrāk. Lai mazinātu šī „varoņdarba" saukto sašutumu alūksniešos, vietējie komūnisti palaiduši baumas, ka nogāztā vietā kapos celšot jaunu, „piemērotāku" pieminekli.

Prāv. A. Rumpēteris 60-gadnieks

Ir dienas cilvēka mūžā, ko — vienalga, vai pats vēlas vai nē — atceras ne tikai draugi, bet visa sabiedrība. Tāda diena pagāja 31. decembrī, kad prāvestam Arkādijam Rumpēterim piepildījās 60 dzīvē pavadīti gadi. Viņš dzimis Vidrižu pagasta Vigantos. Viņa tēvs, kas ilgus gadus bija Lēdurgas draudzes priekšnieks un ir vairāku garīgu dziesmu autors, dziļi ietekmēja dēla ticības dzīvi.

Pēc ģimnazijas absolvēšanas A. Rumpēteris dodas uz Tērbatas universitāti studēt teoloģiju. 1922. g. 17. sept. bīskaps K. Irbe ordinē jauno garīdznieku par Rīgas prāvesta iecirkņa vikāru. Jau nākošā gada aprīlī viņu vocē Daugavpils pilsētas ev. lut. draudze par savu mācītāju. Reizē Kara ministrija viņu ieceļ par Daugavpils garnizona mācītāju. A. Rumpēteris dziļā mīlestībā kalpoja savai draudzei, un viņa dedzīgie, ticības pilnie vārdi bija sēkla, kas krita auglīgā zemē. Viņš iemantoja daudzu siržu uzticību ne tikai savā draudzē, bet arī citu konfesiju vidū, īpaši kaŗavīros. Kaŗa ministrs ģen. J. Balodis viņa darbu Daugavpilī novērtēja ļoti atzinīgi. A. Rumpēteris rosīgi darbojās arī sabiedriskā laukā — gan Sarkanā krustā, Latviešu biedrībā, gan korporācijā Letonija, kuras filistrs viņš ir. Kopš 1937. g. A. Rumpēteris ir Latgales iecirkņa prāvests un tagad arī Latvijas ev. lut. baznīcas virsvaldes loceklis. Trimdā viņš nenogurstoši turpina strādāt savu iemīļoto mācītāja darbu, stiprinot un vienojot trimdinieku saimi.

Prāv. A. Rumpēteŗa dzīves un ticības pamati ir dziļi rakti. Miers, ko izstaro viņa personība, ir labākais liecinieks viņa ticības dziļumam. Tā nav nejaušība, ka tuvākie draugi viņu dēvē par miera apustuli. Viņa darba panākumi sakņojās paša gribas, enerģijas un ticības spēkā. Bet svētīts mūžs ir arī Dieva žēlastība, ko viņš savā dzīvē tik daudz saņēmis. Lai Visuvarenā žēlastība veltīta viņam arī turpmākā dzīvē un darbā.

A. L.

Ungaru mēnešraksts par Baltijas valstīm

Minchenē Dr. Elemera Bako vadībā iznākošais ungāru mēnešraksts Uj Magyarūt decembra numurā sniedz latviešu valststiesībnieka prof. Dr. L. Šulca apcerējumu par Baltijas valstu valststiesisko attīstību pēc otrā pasaules kaŗa. Autors rakstā iepazīstina lasītājus ar visu trīs patstāvīgo Baltijas valstu nodibināšanos, ar viņu satversmēm un to atšķirībām, kā arī trīs valstu savstarpējo un starptautisko attiekamju izveidošanos patstāvības laikā. Sevišķa vērība veltīta attieksmēm ar Pad. savienību līdz pat „bāzu līgumiem" un okupācijai, parādot, kā Maskava rupji pārkāpusi visus parakstītos līgumus. Rakstā attēlotas pārvērtības boļševiku un vācu okupācijas laikā, izceļot tieši valststiesiskos aspektus. Plašāk apskatīts Latvijas un pārējo Baltijas valstu stāvoklis pēc pašreizējās trešās boļševiku okupācijas un tās izpausme tiesiskā, saimniecības un pārējās nozarēs.

Boļševiki visu laiku ļoti pūlējušies panākt Baltijas valstu aneksijas tiesisko atzīšanu. 1945. g., saskaņā ar ārpolitisku iemeslu dēļ izdarītu Pad. savienības satversmju grozījumu iepriekšējā gadā, UN dibināšanas konferencē Sanfrancisko piedalījās arī trīs Baltijas „padomju republiku" pārstāvji, bet konference tos tomēr par delegātiem neatzina. Otrs padomju mēģinājums šinī virzienā notika 1946. g. Nirnbergas prāvas laikā, bet arī tur toreizējais virsprokurors Džeksons uzsvēra, ka apsūdzības rakstā minētais Baltijas valstu apzīmējums par „sociālistiskām padomju republikām" nenozīmē Baltijas valstu aneksijas atzīšanu no ASV puses. Līdzīgu paskaidrojumu toreiz deva britu ārlietu ministrija.

Lielajām rietumvalstīm neatzīstot šo aneksiju, Vašingtonā, Londonā un vairākās citās valstīs turpina pastāvēt Baltijas valstu sūtniecības kā arī daudz konsulātu. Sūtniecību izsniegtās Latvijas ārzemju pases atzīst lielākā daļa valstu, un tās derīgas ceļojumiem. Tāpat Baltijas valstu bēgļus brīvajā pasaulē neuzskata par bezpavalstniekiem, bet par savu valstu pilsoņiem. Daudzos gadījumos, piemēram, laulību šķiršanas lietās ārzemēs piemēro Baltijas valstu likumus, kādi tajās pastāvēja līdz 1940. g. ASV un Lielbritānijas augstākās tiesas vairākos spriedumos attiecībā uz Baltijas valstu pavalstniekiem atzinušas par netiesīgām padomju varas izdotās tiesību normas. Uz tā paša pamata arī Pad. savienībai neizsniedz Baltijas valstu īpašumus, kas atrodas Rietumeiropā un Amerikā.

Līdztekus praksei, arī valststiesībnieki pēdējā laikā aizstāv viedokli, ka Baltijas valstu aneksija nevien nav atzīstama, bet daudzi no tiem, piemēram, Džesups ASV, Lauterpachts Anglijā, Launs un Kaufmans Vācijā uc., pat uzskata, ka šī atzīšana nemaz nav atstājama atsevišķu valstu subjektīvam spriedumam, bet ka šāda ar agresiju paveikta teritoriāla aneksija noteikti jānoraida un to atzīt jāatsakās visai nāciju kopībai. Reizē ar to atzīta par kritizējamu dažu atsevišķu valstu, piemēram, Zviedrijas un Somijas, nostāja, kas Baltijas valstu inkorporāciju Pad. savienībā atzinušas. Raksta nobeigumā prof. Dr. L. Šulcs secina, ka Baltijas valstis kā tautu tiesību subjekts turpina pastāvēt de iure, un to reprezentatīvie organi ir šo valstu sūtņi, jo līdz šim starptautiski atzītas baltiešu eksilvaldības nepastāv.

Darbu sāk latviešu teātris Bostonā

PIRMIZRĀDE ZVAIGŽŅU DIENĀ — RŪD. BLAUMAŅA NO SALDENĀS PUDELES

Jau diezgan ilgi daudzinātais latviešu teātris Bostonā, kā zināms, sastāv no bij. Eslingenas teātŗa aktieŗiem. Kad uz Bostonu pārcēlās Ņina Melnbārde un Lagzdiņš no Ņujorkas, bet J. Neimanis no Pensilvanijas nailona zeķu fabrikas, šķita pienācis laiks doties ekskursijā, lai miljonu pilsētā uzmeklētu vietu, kur top teātris latviešiem Amerikā. „Atnākat rītu uz darbnīcu," saka mūsu dekoratīvās mākslas seniors prof. J. Kuga, ar kuŗu nejauši sastapos vijolnieka Lindberga koncertā.

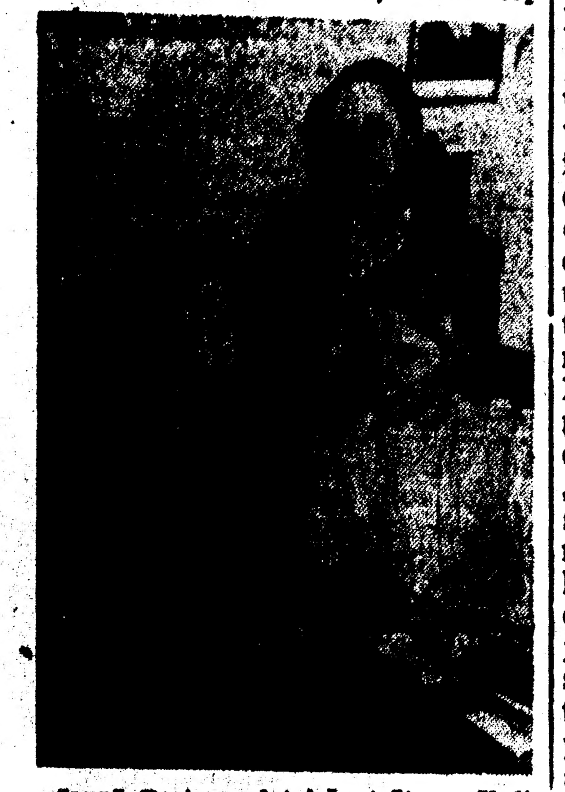

Jaunā Bostonas latviešu teātŗa mākslinieces — Mirdza Melkerte, Skaidrīte Pence un Ņina Melnbārde gatavojas R. Blaumaņa No saldenās pudeles izrādei Zvaigžņu dienā.

Zooloģiskā dārza tuvumā Vestroksberijā, Centra ielā, atrodas vienstāva koka māja. Paveŗot durvis tur sastopu krāsu meistaru ar palīgiem — teātŗa ilggadīgo skatuves meistaru E. Ūdri, kas vēl ārstējas sanatorijā, aizvietojuši B. Roga un U. Krūmiņš. „Telpa jau nav liela, bet mums pietiks," saka profesors, krāsas jaukdams un šķīdinādams — tām Amerikā esot citādākas īpašības nekā Eiropā, tāpēc jājauc un jāatrod īstās noskaņas. Telpas vidū uzstādīts skatuves makets. Tur jau jaužamas bērzu birzis, pļavas un upes līčiem un Latvijas debesīm.

Profesors saglabājis visus maketus no Eslingenas teātŗa. „Kas finansē teātri un dod līdzekļus dekorācijām un '..āsām?"

„Paši, visu gādā paši aktieŗi," saka profesors, „un neviens neticēs, ka izrāde izmaksās vairāk nekā 600 dolarus, darbu un laiku nemaz neieskaitot. Še ir milzīgi dārgi materiāli."

Marseļas ielā 67 pie grāmatnieka J. Miķelsona, kas arī piedalās uzvedumā — šoreiz Rindēna lomā, pulcējas aktieŗi No saldenās pudeles mēģinājumam. Režiju vada K. Veics, pats tēlodams Mārtiņu, bet pārējās lomas sadalītas šādi: Ņina Melnbārde — Marija, Skaidrīte Pence — Lavīze, Lidija Liepiņa — Māte, M. Melkerte — Ance, R. Birzgalis — Krišs, Lagzdiņš — Taukšķis, Neimanis — Pičuks. Lai nokļūtu uz mēģinājumiem, daudzi mēro tālu ceļu, piem. R. Birzgalis, Lagzdiņš, Melnbārde dzīvo turpat 40 jūdzes no Bostonas, arī ceļš maksā apm. 1,50 dol. katram. Klausos, kā mākslinieki rūpju pilnām sejām sprież kur ņemt kostīmus, kur rekvizītes.

Kritiķis Artūrs Bērziņš kādā vietā raksta: „Nevar jau visu uzkraut trupas dalībniekiem. Aktieŗu darbs ir spēlēt uz skatuves, sabiedrības uzdevums teātri popularizēt, saimnieciski atbalstīt, radot pasākumam drošu aizmuguri." Bet rež. K. Veics uz jautājumu, vai kāds mēģinājis teātri pabalstīt, atbild vienā teikumā: „Visu veicam pašu spēkiem!" Izrādās, ka A. Bērziņa iecerētie teātŗa apstākļi Amerikā nav tādi, kā tos domā Eiropā esot. Ir gan tiesa, ka „Amerikas vecajiem latviešiem jau sen te pastāv savas biedrības, ir labi noorganizētas draudzes, tiem jau krietna turība". Taču teātris dzīvo cerībās vienīgi no jauniebraukušajiem tautiešiem, jo vecajiem šis pasākums vienaldzīgs, pa daļai tāpēc teātra organizēšana nokavējusies un pirmizrāde būs tikai 6. janvārī ar atkārtojumu 7. janvārī. Pēc tam teātris dosies viesizrādēs uz Ņujorku un Filadelfiju.

Dorčesterā, decembrī.

Osv. Akmentiņš

HARIJS PLŪCIS DETROITĀ MĀCA DEJOT

Sadlera Velsa baleta trupai viesojoties Detroitā, uz Osvalda Lēmaņa ierosinājumu turienes Mūzika institūta baleta skolā noorganizētas divas baleta paraugstundas, kuŗas vadījis Harijs Plūcis. Prese šim gadījumam veltījusi izcilu vērību.

J. Ansona gleznu izstāde

Eversburgas invalīdu pārskološanas centrā decembrī rīkotajā darbu skatē apmeklētājus patīkami pārsteidza Jāņa Ansona gleznu klāsts — 28 eļļas un 4 pastelī. Pirmo reizi Ansons atklātībā parādījās 1948. g. rudenī Beverā ar labi apmeklētu izstādi. Salīdzinājumā šajos gados A. ir ļoti progresējis, sevišķi ainavu gleznošanā, turpretim portretos jūtamas vēl nepilnības.

Jānis Ansons dzimis 1926. g., bijis karavīrs, gūsteknis Beļģijā, zaudējis kāju. Beļģijā izdarot pēcamputāciju, A. sāk veidot vienu otru darbu oglē un pastelī. Nonākot Vācijā A. darbu neatlaidīgi turpina, pārejot galvenā kārtā uz eļļu. Meklējot izglītošanās iespējas mākslā, A. nonāk Osnabrikas mākslas studijā, ko vada Otto Grebše. Paralēli Ansons apmeklē Eversburgas vācu gleznotāju skolu, mācoties pie prof. Hobeina. Pag. gada jūlijā jaunais mākslinieks pārnāk uz invalīdu pārskološanās centru, kur mācās praktisku arodu (pulkstenmeistaru kursā). Lai gan dienas paiet skolas darbnīcā, visu brīvo laiku A. velti glezniecībai. Savu talantu tālāki ar sekmēm izkopjot, A. ievirzīsies mūsu jaunākās paaudzes nopietnāko gleznotāju rindās. Labas sekmes turpmāk!

A. Preiss

J. JAUNSUDRABIŅŠ PIE MINSTERIEŠIEM

Pēc netālās Grēvenes un divu Minsteres pārējo nometņu likvidēšanas, par latviešu pravu novietni tagad izveidojušās kazarmas Grēvenes ielā 60. Latvieši šeit patlaban ir otrā pēc lieluma grupa — gandrīz 200. Iespēju robežās izveidojusies arī sabiedriski-kulturālā dzīve ar V. Midziņu un V. Maizīti priekšgalā. Tautskolu vada G. Steinerts, kori — V. Aparjods, dziesmu un tautas deju kopu — J. Veidemane, bet reliģiskā aprūpe atrodas K. Veidemanes rokās.

Starp pēdējo mēnešu sarīkojumiem jāatzīmē Latvijas universitātes atceres akts ar P. Norviļa priekšlasījumu Latviskā rakstura saglabāšana, un pārrunu vakari ar K. Valdmanes, M. Zeberiņa, V. Aparjoda uc. referātiem. Jauki izdevās 18. novembra svinības, kā arī Jāņa Jaunsudrabiņa vakars. Jaunsudrabiņš, būdams minsteriešu vidū pirmo reizi, nolasīja tēlojumu Zvaigznes no cikla Lieli vārdi, Paldies uc. Sengaidīto viesi apsveica skolas jaunatne. Mūsu literātūras seniors kā arvienu bija cildena miera un gaiša humora pilns. Ev.-lut. draudzes dzīvē atzīmējama kontakta nodibināšana ar Minsteres vietējo draudzi un māc. Grindleru. Luterticīgo latviešu un igauņu vajadzībām atļauta arī baznīca. Nelielā skatē vācu viesi iepazīstināti ar latviskiem audumiem un rokdarbiem.

Minsterē ir viena no vecākajām vācu universitātēm. Pēdējo mēnešu laikā to beiguši vairāki latviešu ārsti — N. Grinberga, E. Tinuss, A. Dreimane, P. Grube, V. Kalniņa un V. Kilšāns. Ziemas semestrī imatrikulēti 10 studējošie un doktorandi.

KULTŪRAS CHRONIKA

Annas Brigaderes piemiņas vakars noticis Sidnejā, referējot Hugo Kaupmanim. Brigaderes darbus deklamēja Hilda Dukure un Vera Dute.

Trīs svētdienas skolas latviešu bērniem pašreiz darbojas Sidnejā. Tajās mācās katrā pa 30 līdz 40 bērnu.

Gleznotājs R. Zusters ar 25 eļļas darbiem piedalījies ceļojošā gleznu skatē, kam darbus devuši Austrālijas galvaspilsētās dzīvojošie bij. DP mākslinieki. Akcijā Artava Latvijai mākslinieks ziedojis vienu gleznu.

Grafiķis Herberts Sils, kas Vācijā darbojās par Ilustrētā Vārda technisko redaktoru, Austrālijā cietis smagā auto katastrofā. Mākslinieka dzīvība nav apdraudēta. Katastrofā galu dabūjusi viena persona, bet smagus ievainojumus vairākas citas.

Keramiķis Z. Jurševskis Kanadā iekārtojis savu podniecības darbnīcu. Viņa ražojumiem dauds noņēmēju latviešu un kanadiešu vidū.

Gleznotājs Frīdrichs Milts, kas savu trimdas laiku pavadīja Lībekā, ieradies Ventorfas transitnometnē.

Gleznotājs Jūlijs Jēgers 10. decembrī atskatījās uz 50 gadiem. Viņš kopš dažiem mēnešiem ieradies ASV un apmeties uz dzīvi Minesotā.

Volfgangs Dārziņš pēc 6 mēnešu ilgas gatavošanās nesen sarīkojis savu pirmo koncertturneju ASV rietumu krastā, sniegdams 10 dienās 6 koncertus.

Latviešu lasītājiem labi pazīstamais somu romānists Mika Valtāri, kam Latvijā iznāca Zelta Ābeles apgādā darbi — Svešnieks ienāca sētā un Mēs nemirsim nekad, — sarakstījis jaunu romānu par reformācijas laiku Mikaēls Lūdenfots. Angļu tulkojumā tas ieņem pašreiz Amerikā pirmo vietu visvairāk pieprasīto grāmatu sarakstā. Mikaēls Lūdenfots izkonkurējis pat pašreiz tik populāro Hemingveja „nelaimīgo" grāmatu Across The River and Into The Trees. Tāpat vienā no pirmajām vietām joprojām turas arī Valtāri iepriekšējais romāns Sinuhe, ēģiptietis.

GRĀMATNIECĪBA

Redakcijai piesūtīta P. Mantnieka apgāda (Briselē) GADA GRĀMATA 1951. g. Artūra Bērziņa redakcijā.

NEW BELL saucas Šlezvig-Holšteinas YMCAs jaunatnes žurnāls, kas sācis iznākt novembrī. Izdevums rotēts, teksts 4 valodās, un tajā ar rakstiem galvenā kārtā piedalās bij. Neištates ģimnāzijas audzēkņi. Redaktors J. Krūmiņš.

Mūsu mākslas dzīve Austrālijā

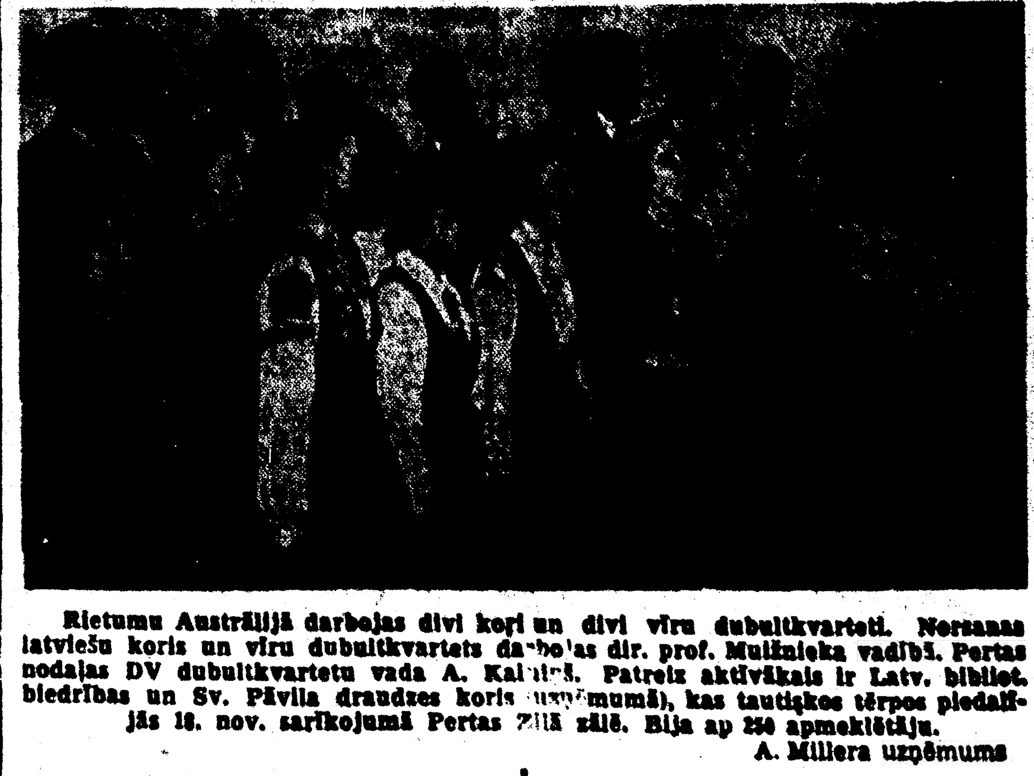

Rietumu Austrālijā darbojas divi koŗi un divi vīru dubultkvarteti. Norsanas latviešu koris un vīru dubultkvartets darbojas dir. prof. Mužnieka vadībā. Pertas nodaļas DV dubultkvartetu vada A. Kalniņš. Patreiz aktīvākais ir Latv. bibliot. biedrības un Sv. Pāvila draudzes koris (uzņēmumā), kas tautiskos tērpos piedalījās 18. nov. sarīkojumā Pertas Zilā zālē. Bija ap 250 apmeklētāju.

A. Millera uzņēmums

Pertā un tās apkārtnē dzīvo ap 1000 latviešu. Īsu saviļņojumu t pārdzīvoja sakarā ar Austrālijas Nacionālā baleta viesošanos Pertā, piedaloties latviešu baletu solistiem Arvīdam Fībigam ar kundzi Ainu Rīgu-Ezergaili. Bargais Fidelio kritiķis rakstīja: „Reti izcilu techniku un īstu gara dzirksti apliecina A. Rīgas dejotās pat mazās lomas, un šāka atvietotāja Margaritai Skotei iv domājama. Margaritai Skotei aslimstot, A. Rīga dejoja galveno lomu — princesi Auroru uzvedumā Auroras Weedding un teātŗa zāle pirmo reizi bija galīgi izpārdota. Kāda kritiķe par šo sarīkojumu raksta: „Brīnišķīgs vieglums, graciozitāte un bagātīgi niansēta izteiksme raksturoja Ainu Rīgu dejā Pēteris un vilks (Prokofjeva mūzika). Vērojot A. Fībigu dejojam Kaukaziešu nažu deju, tā saistīja ar apslēpto kvēli, spraigumu un precizitāti."

Mēģinājumu laikā apciemojot A. Fībigu un Ainu Rīgu, abus satieku smaidīgus teātŗa durvīs: Aina Rīga aicina Fībigu iepirkties Pertas gardumus, jo blakus mākslai pašiem jāgādā arī par mājsaimniecību. Solisti katrs saņem apm. £ 10/15 algas nedēļā. Solistu pāris priecājas, ka laimējies atrast viesnīcu, kas nav pārāk dārga. Un to pašu mazo mītni tautiešu atsaucība ir pārvērtusi vienā vienīgā puķu dārzā.

Mākslinieki labprāt pastāsta par nākotnes nodomiem. A. Fībigs paredzējis uzvest Lakstīgala un Roze, taču neesot mūzikas, saturs jāpārstrādā no jauna; mūziku uzrakstījis A. B. C. ārzemju nodaļas vadītājs, Mī Vūds. Lielākā nelaime baleta mākslinieku darbā ir tieši mūzikas trūkums; to mākslinieki gaida gan no Lēmaņa, gan Kozlovska. Mīļa, latvieši Austrālijā, ceram, ka mūsu lielie baleta gari atsūtīs A. Fībigam 118, Cecil St., St. Melbourne, Australia kaut ko no saviem mūzikas krājumiem.

Ēriks Meija

Apmeklējums Raimonda Dunkana akadēmijā

VĒSTULE NO PARĪZES

Latvietis-iebraucējs Parīzē parasti vispirms iegriežas Latīņu kvartalā — Rue de Seine 31, slavenajā Raimonda Dunkana akadēmijā. Šīs iestādes galva ir pats meistars, amerikānis, kas jau gadu 50 dzīvo un darbojas Parīzē, bet tās sirds ir Aija Bertrāne, mūsu tautiete. Ja svešnieks, ierodoties šeit un viņu nepazīdams, sāk stostīties savā skolā iemācītā lauzītā franču mēlē, viņa, brīdi neuzkrītoši vērojusi, mierīgi mudina: „Varat runāt arī latviski: esmu Aija Bertrāne." Pie viņas iebraucējs var griezties visādās dzīves likstās — viņas padoms ir zelta vērts. Akadēmijā māca visu, kas var cilvēku celt: te notiek paša sirmā meistara — filozofa sengrieķu tērpā un sandalēs — lekcijas aktīvisma filosofijā; šeit gan auž, gan glezno; īpatnējā mazā spiestuvē šeit akadēmija iespiež savu žurnālu un citus rakstus. Katru sestdienu notiek brīvkoncerti, kur piedalās jaunie mākslinieki un arī vispazīstamākie Parīzes spēki, to starpā mūsu tautieši. Arī latviešu kompozīcijas vairākkārt atskaņotas mājīgā krēslainā zālē. Kopš 1900. g. šeit uzstājušies ap 5000 (!) mākslinieku.

Decembra beigās jūsu korespondentam bij izdevība noklausīties koncertā, kurā piedalījās pianiste — Parīzes Valsts konservātorijas profesore Marsela Šulaže, kas izkoptā technikā atskaņoja Sen Sansa Dzīvnieku Karnevālu. Ivona Kubāre no Parīzes Komiskās operas dziedāja brīnišķīgas bērnu dziesmiņas, kas iestareja īstu franču šarmu un vieglumu. Pazīstamā dziedātāja Liza de Lile, trausla kā Sevra porcelāna figuriņa, apburoši nodziedāja Debisī un citu franču autoru darbus mūsu pazīstamā pianista, komponista un diriģenta J. Suchova delikātā pavadījumā.

Pēc apdāvinātās jaunās pianistes Marijas-Polas Lerijas uzstājās mūsu uzlēcošā zvaigzne — pianiste Viktorija Trese ar Sūmaņa Les Papillons, kur gan vēl bij manāms zināms skolnieciskums. Toties Prokofjevu viņa nospēlēja droši un ar lielisku izjūtu. Novēlēsim Dunkanu akadēmijai un viņas protežētiem jauniem māksliniekiem labas sekmes arī 1951. gadā!

E R V E

Flobēra vēstules

Zviedrijas PEN kluba lekciju ciklā Veronika Štrēlerte referēja par Flobēra vēstulēm, izvērsdama šo tematu dziļumā un aizskarot arī Flobēra darbu stila problēmas, viņa radīšanas metodes un skicējot lielā prozas meistara cilvēcīgo seju. Pārdomātais, ar dziļu erudīciju sacerētais referāts iepazīstināja klausītājus ar Flobēra darbnīcas noslēpumiem, kur sīkstā darbā, urbjoties cauri milzīgiem materiālu kalniem, sīki dokumentējot savu laikmetu, radušies lielā francūža nemirstīgie darbi. Referāts tiešām bija pelnījis, lai to noklausītos vairāk Stokholmas latviešu, un jāpabrīnas, kur paliek skolu jaunatne, kur Stokholmas ģimnazijas absolventi, kur visa latviešu sabiedrība, ja klausītāju rindās varēja saskaitīt tikai sešpadsmit galvu.

Ingrida Vīksna

Mums jābrien jūrā

ROMĀNS

(36. turpinājums)

„Jūs esiet nelabojams pesimists," Dagnija purināja galvu. Un tomēr — lai kā viņa pūlējās pārliecināt Oškalnu, iekšķīgi viņa tomēr juta, ka tā vārdos slēpjas laba tiesa taisnības. Varbūt cits šai brīdī būtu priecājies par savu fizisko defektu, kas to pasargā no tiešajām frontes ugunīm, bet Oškalns sajuta to kā smagu un nepelnītu slogu.

„Vajadzīgs jūs būsit vienmēr — pat nepieciešams un neaizstājams."

„Tad kad vairs nebūšu še vajadzīgs."

„Kad jūs pats domājat doties pāri?" Dagnija iejautājās pēc maza klusuma brīža

Oškalns paraustīja plecus, „varbūt nebraukšu arī nekur. Māsu esmu pierunājis doties pāri, bet ar vecākiem iet grūtāk. Tie grib palikt, un kur gan es aizlaidīšos ar savu klibo kāju? Arī sarkanie man neko lielu nevar padarīt, ja vien pats nelekšu tiem acīs. Bet varbūt, ka arī tad vēl varēšu likt lietā savu jauniegūto amatu — tāpat būs ļaudis, kam būšu nepieciešams."

„Nē, jums tomēr jābrauc pāri!" Dagnija iekaisa. „Un kaut arī tikai savu darbu dēļ, ja jūs nedomājat pats par sevi. Arī tā ir cīņa — tas, ko jūs rādat pasaulei savos audeklos."

„Es mēģinu," Oškalns piecēlās un sāka staigāt pa istabu. „Esmu sācis strādāt ap Kurzemes ciklu. Šeit jūs redzat pāris studijas, un dažas no tām eļļām, ko esmu jau pabeidzis. Bet tie vēl ir tikai sīkumi. Es nesaprotu, kur man visu laiku bijis prāts, ka esmu atjēdzies tik vēlu! Puķītes un beigtas zivis... Saldas zilas acis un gaišzaļas birztalas... Pie velna!" Vilis Oškalns iekarsa, un viņa sīkais augums savilkās kā atspere. „Ne vienu mirkli mums nav vairs laika rotaļām. Katram māksliniekam, kas patvēries šai nolādētā cerību stūrī, — viena alga, vai tas gleznotājs, literāts vai mūziķis, tam jāskatās šim laikam tieši sejā un tas nedrīkst meklēt patvērumu savos sapņos un iedomās. Šis ir varonības un izmisuma, ticības un nožēlu laiks, ko Kurzeme iznes uz saviem aŗumiem. Kas tā par vielu!"

Brīdi Vilis apklusa un saknupa krēslā, paslēpis seju rokās. Tad viņš pacēla acis pret Dagniju un teica atkal rāmi: „Vienīgais, ko es vēl vēlētos, — pabeigt tos darbus, ko esmu iecerējis, kamēr vēl turas šī ieslēgtā sala, un tad nosūtīt tos uz Zviedriju. Pats es labprāt paliktu šeit."

„Es ceru, ka pēc šīsdienas ceļojuma un uzdevuma veikšanas man vēl kādreiz laimēsies iegriezties pie jums, lai apskatītu, ko esat paveicis. Tik maz starp mūsu māksliniekiem pašreiz ir tādu, kas runā līdzīgi jums."

„Ir daži. Bet vajaga laika, lai atmostos. Man tā ir bijis diezgan. Mums nav tiesības aizmukt prom no sava laika, lai cik ķēmīgs un kroplis tas arī būtu!"

Gluži aizmirsusi, cik ātri steidzas stundenis, Dagnija pētīja Oškalna studiju klāstu, un atjēdzās tikai tad, kad pie durvīm klaudzināja, un Viļa māsa aicināja pusdienās.

Ar lielu prieku Dagnija notiesāja pāris krietnas šķēles no sulīgā Avotu šķiņķa brūnajā sīpolu mērcē, bet tad bija arī pēdējais laiks, lai dotos ceļā un vēl pa gaismu nokļūtu atpakaļ Kalnājos.

Kad Dagnija ar Vili izgāja pagalmā, no ratnīcas pašreiz izbrauca mašīna, un vācietis pie stūres draudzīgi pamāja Vilim.

„Tas viens no mūsu trijiem," viņš steidzīgi pačukstēja, „laikam kaut kur izbrauks."

Ieraudzījis Dagniju, vācietis izkāpa no vāģa, papētīja riteņus, paspēra ar kāju riepu, it kā pārbaudīdams tās cietumu, un tad pagriezās uz abu nācēju pusi.

„Veins, kur veiklis!" Vilis nomurmināja, — ieraudzījis izskatīgus brunčus... — bet tūlīt viņš pagrieza smaidīgu seju pret virsnieku, un iepazīstināja to ar Dagniju.

„Mana radiniece no Ventspils — Tautas Palīdzības punkta darbiniece," viņš vēl piemetināja, bet žandarms noklaudzināja papēžus un izšāva roku uz augšu kā raķeti.

„Cik žēl, ka man steidzīgi jādodas uz pilsētu," viņš teica ar patiesu nožēlu balsī, „citādi es varbūt drīkstētu lūgt jūs un mākslinieka kungu izdzert ar mani glāzi vīna. Mēs šeit jūtamies tik vientuļi.

„Patiešām uz pilsētu? Uz Ventspili?" iejaucās Vilis. „Man liekas, ka tad jau jums būtu pa ceļam. Arī mana viešņa meklē kādu iespēju nokļūt turp, un varbūt ka jūs varētu viņu paņemt līdz..."

Dagnija ātri paraudzījās Vilī, bet tas smaidīdams mazliet piemiedza acs kaktiņu, kamēr žandarma seja atplauka laipnībā.

„Bet lūdzu!" viņš sauca, „ar vislielāko prieku!" un atrāva vaļā savas mašīnas durvis. „Tikai jūs mani atvainosit, ka pa pilsētas centru, garām komandantūrai, nevarēšu braukt — faktiski mums aizliegts dienesta mašīnā vizināt dāmas."

„Bet jūs taču varat būt mani arestējis!" Dagnija jokoja, un juta sevi mostamies spēles prieku. Kādēļ gan lai viņa neaizvestu žandarma aizsardzībā Viļa zīmogus līdz Ventspilij? Kas vēl varēja būt drošāk?

Tā kā vācietim bija jāsteidzas, Dagnija ātri atvadījās no Oškalna un iekāpa mašīnā blakus žandarmērijas virsniekam.

Portfeli viņa nolika sev uz ceļiem.

XI

Briesmīgā 1944. gada vasara un baigais rudens, kas ar asiņainu cirtienu pāršķēla Latvijas zemi divi daļās, vienu pametot sarkanā mēra iznīcībai, otru iesvaidot nežēlīgu cīņu, cerību un šaubu laikam, atnesa sev līdz tik daudz izmisuma un ciešanu, juku un pārpratumu, tik daudz vienreizīgas varonības un veltīgi izlietu asiņu, ka baigumā aizvērās acis, pārskatot apklusušos miroņlaukus. Kamēr pasaules aklums saskatīja tikai kāšu krusta zīmi uz latviešu leģionāra vairoga, tie, savu zemi aizstāvēdami, grima Krievijas muklājos un spītēja Kurzemei apjoztām ugunīm.

Kad tālo kauju dunoņa vēlās aizvien tuvāk Latvijas robežām, vīri un jaunekļi neprasīja, kas tiem stāvēja blakus, lai cīnītos ar tūkstošgalvaino sarkano hidru. Tā varēja būt pati velna vecā māte, pats elles kungs ar šķelto ragu — šai cīņai katrs biedrs bija labs. Tas, kas izgāja kaujā, neskatījās, kas viņam pasniedza ieroci, ja vien šis ierocis noderēja, lai aizsargātu savu zemi.

Bet vienmēr tur, kur ir liesmojis kāds ticēšanas versmainais ugunskurs, blakus lodājuši vissmacīgākie šaubu dūmi, aizsegdami acīm debesis. Tiem, kas gļēvi baidījās par savu ādu, bija viegli aizvilkties aiz gudro aizmugures prātotāju mugurām, kas varoņus dēvēja par nodevējiem, ticīgos par muļķiem.

Kas gan spēj uzminēt, ko pārdzīvoja latviešu karavīrs, kad tam bija jāapvelk vācieša kaŗa svārki? Zēni, jaunekļi un vīri, nebeidzamas rindas un pulki, stājās pretī visbriesmīgākajam ienaidniekam, kādu vien pazina savā garajā cīņu mūžā Latvijas zeme, un soli pa solim, asinis skalodamies, tērauda masu priekšā tie atkāpās līdz savām robežām.

Atejošās vācu vienības, steigdamās tuvāk mājām, lai varbūt vēl tur pēdējo reizi atspertos īstai kaujai, neapstājās ne pie Daugavas platās straumes, ne Lielupes, bet izmisīgā klupienā gāzās pret jūrmalas kāpām, segdami savas muguras ar latviešu cīnītāju dzīvo miesu.

Ja visu laiku latviešu leģionārs bija juties saistīts ar vācu karavīru kā ar kopīgu kauju biedri, tad uz savas zemes cīnīdamies un visu lielo smagumu iznesdams tikai uz saviem pleciem, tas sāka drošāk celt galvu un mēģināja nokratīt no savas pieres kāšu krusta zīmi. Arī vācu vadība nebija vairs tik droša un varena savā garā — tā sāka saprast, cik tai noderīgs ir latviešu vīru spēks, cik nepieciešams viņu naids pret kopīgo ienaidnieku, un ka jāatrod līdzekļi, kā vēl vairāk kāpināt šo vīru cīņas sparu.

(Turpinājums sekos)

Pagājušā vieglatlētikas sezona statistikas attēlojumā

NEDAUDZĀS DISCIPLĪNĀS CAURMĒRS TOMĒR LABĀKS NEKĀ PAG. GADĀ

(1. turpinājums)

800 metri

PR: 1:46,6 Harbigs (Vāc.), 1939
PLS: 1:48,7 Boisens (Norv.), 1:493 Vaitfilds (ASV), 1:50,2 Bartens (ASV), Čāmbers (ASV)
ER: sk. pas. rek.
ELS: 1:48,7 Boisens, 1:50,0 Bengtssons (Zv.), Pārlets (Angl.), 1:50,7 Ansens (Fr.)
LR: 1:58,0 V. Krastiņš, 1937
TR: 1:56,9 V. Teteris, 1947
1949. LS: 1:58,9 V. Asaris

1.	V. Teteris (B)	1:58,0
2.	Z. Mundeciems (A)	2:06,2
3.	E. Salnājs (A)	2:07,1
4.	I. Priedītis (Z)	2:07,2
5.	V. Freivalds (Z)	2:07,8
6.	H. Noriņš (A)	2:10,6
7.	A. Rozentāls (A)	2:12,1
8.	R. Spīlts (Z)	2:17,6
9.	V. Šteinbergs (A)	2:18,5
10.	J. Stučka (A)	2:21,2

Caurmērs: 2:10,6; 1949. g. — 2:09,4

Pag. gada pārsteigums — Asaris parādījās un pazuda. Žēl! Teteris lieku reizi pierādīja, ka viņam vēl pulveŗa diezgan, lai varētu runāt pat par rekordiem. Ja viņam izdotos tikt uz ASV, kas pagaidām vēl ir liela problēma, nav brīnums, ka Valdis vēl savu vārdu teiktu. Krietni progresējuši Priedītis (1949. g. — 2:15,2), Freivalds un Noriņš. Viņu gaitām būs jāseko ar interesi.

1000 metri

LR: 2:33,4 V. Vītols, 1938
TR: 2:33,9 V. Teteris, 1947
1949. LS: 2:38,2 K. Upenieks

1.	E. Salnājs (A)	2:41,3
2.	Z. Mundeciems (A)	2:45,1
3.	I. Priedītis (Z)	2:47,8
4.	V. Freivalds (Z)	2:47,8
5.	L. Kalniņš, (V)	3:03,4
6.	V. Šteinbergs (A)	3:05,8
7.	H. Pastaruss (V)	3:06,0
8.	J. Aviks (V)	3:26,0

Caurmērs: 2:57,4; 1949. — 2:53,3

Pirmie četri krietni progresējuši, bet caurmēru ietekmē Upenieka iztrūkums un pēdējo vājais veikums; pag. gadā visi desmit bija skrējuši zem 3 min.

1500 metri

PR: 3:43,0 Hegs (Zv.), 1942, Strands (Zv.), 1947
PLS: 3:46,6 Reifs (Beļģ.), 3:47,0 O. Strands (Zv.), 3:47,2 Slijkhuiss (Hol.), Eriksons (Zv.)
ER: skat. pas. rek.
ELS: skat. pas. rek.
LR: 3:59,6 V. Vītols, 1938
TR un 1949. LS: 4:10,8 K. Upenieks, 1949

Valdis Teteris, kā uzņēmums rāda, gan kļuvis vecāks, tomēr savus sasniegumus ir uzturējis „jaunības dienu" līmenī.

1.	V. Teteris (B)	4:14,8
2.	A. Rozentāls (A)	4:28,3
3.	E. Salnājs (A)	4:28,8
4.	V. Ritums (V)	4:30,0
5.	I. Priedītis (Z)	4:35,7
6.	V. Freivalds (Z)	4:35,7
7.	Z. Mundeciems (A)	4:36,2
8.	V. Šteinbergs (A)	4:43,6
9.	P. Āboliņš (A)	4:44,2
10.	E. Janovskis (Z)	4:44,8
11.	R. Spīlts (Z)	4:44,8

Caurmērs: 4:39,69; 1949. — 4:39,77

Gandrīz vai pārsteigums: bez Upenieka un Treimaņa (pag. g. 4:18,7) caurmērs tomēr labāks nekā gadu iepriekš. Atskaitot Teteri, pārējo spējas visai vienlīdzīgas, un gribas cerēt, ka vismaz pāris no viņiem pēc gada būs spējīgi skriet zem 4:20,0 min. Gados jaunajiem uz to, protams, vairāk priekšrocību, sevišķi Anglijā un Zviedrijā. Jāvēlās, lai atgrieztos arī „pazudušie".

3000 metri

LR: 8:43,6 V. Vītols, 1938
TR: 9:10,2 K. Upenieks, 1948
1949. LS: 9:34,7 K. Upenieks,

1.	A. Rozentāls (A)	9:25,0
2.	E. Salnājs (A)	9:59,9
3.	O. Bergmansons (V)	10:03,0
4.	Z. Mundeciems (A)	10:14,0
5.	V. Šteinbergs (A)	10:17,6
6.	V. Freivalds (Z)	10:32,8
7.	J. Bauska (Z)	10:44,5
8.	L. Dortholcs (A)	10:57,4
9.	A. Strunke (Z)	10:57,4
10.	J. Straubergs (Z)	11:14,8

Caurmērs: 10:33,5; 1949. — 10:46,6

Rozentāls sasniedzis ļoti labu rezultātu, kas, salīdzinot ar viņa 1500 m veikumu, pat liek šaubīties par tā ticamību, būtu jauki, ja R. to veicis pareizā distancē un bez laika ņēmēja kļūdīšanās. Nākamgadā viņam šis rezultāts jāattaisno, un nav iemesla domāt, ka R. to nespētu.

3000 m ir viena no disciplīnām, kur ievērojami audzis caurmērs; atkal jāizceļ Salnāja (pag. g. 11:8,1), Freivalda, Mundeciema un Šteinberga augšupeja par pārdesmit un vairāk sekundēm. 3000 m ir disciplīna, kur nākotnē varam gaidīt vismaz pieklājīgu caurmēru; un labs caurmērs ir vairāk vērts nekā viens izcils rezultāts.

5000 metri

PR: 13:58,2 Hegs (Z), 1942
PLS: 14:03,0 Zatopeks (Čechosl.), 14:20,2 Mēkele (Som.), 14:20,4 Posti (Som.), 14:22,8 Sade (Vāc.)
ER: sk. PR
ELS: sk. PLS
LR: 14:54,9 V. Vītols, 1937
TR: 15:58,6 E. Laipenieks, 1946
1949. LS: 16:26,8 K. Upenieks

1.	V. Ritums (V)	17:33,4
2.	O. Bergmansons (V)	17:49,0
3.	Z. Mundeciems (A)	17:54,6
4.	E. Salnājs (A)	18:02,3
5.	V. Šteinbergs (A)	18:12,7
6.	L. Dortholcs (A)	21:40,7

Caurmērs: 18:31,2; 1949. — 20:01,1

Pag. gadā bez Upenieka neviens cits nebija skrējis zem 18:30,0 min., šogad 5, tādēļ arī mūsu apstākļos krietnais caurmērs. Ritums ar Bergmansonu atgriezušies skrejceļā pēc vairākiem gadiem, un ar labiem panākumiem. Īsts „all-round" skrējējs ir Salnājs, kas 6 distancēs, sākot ar 400 m, ir pirmo vidū. Vai viņš būs nākamo dienu „zvaigzne"? Var būt, bet tad viņam jāizšķiras vai nu par vidējām vai garajām distancēm. Grūti spriest, bet liekas, ka vairāk izredžu viņam būtu vidējā distancē. — Jāsaka, ka 5000 m no visiem skrējieniem relatīvi vislabākā.

(Turpinājums sekos)

„MITRAIS" TENORS

Guno noskatījās savas operas Jāzeps izrādē. Tenors dziedāja: „Viņi mani iesvieda mitrā, aukstā pagrabā!"

Guno pieliecās savai blakus sēdētājai un pačukstēja: „Viņš tur atstāts par ilgu, — virs gluži aizmacis."

Krustvārdu mīkla

Uzdevis E. Bušs Gautingā

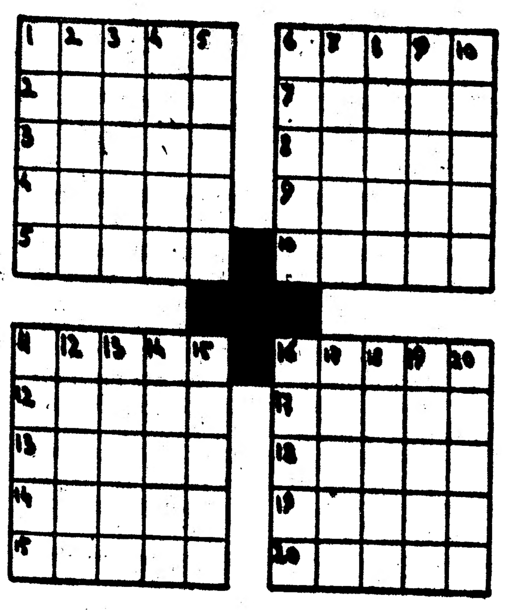

Līmeniski un stateniski: 1. Augi. 2. Mūzikas instruments. 3. Maņu organi. 4. Upe un ciems Latgalē. 5. Startē. 6. Ceļi. 7. Itāļu vijoļu būvētājs. 8. Vācu filozofs. 9. Atritināt. 10. Dauzīta. 11. Zivis. 12. Kalni. 13. Likme. 14. Smagi elpot. 15. Darba rīks. 16. Nevainīguma pierādījums tiesā. 17. Izmēra apzīmējums. 18. Pasniegt. 19. Trauks. 20. Neviltotas.

Iepriekšējās krustvārdu mīklas atrisinājums

Līmeniski: 4. Asē. 5. Dāvanas. 7. Sāk. 10. Pekle. 12. Praktisks. 13. LSB. 15. Basas. 18. Leo. 20. San. 22. Spīts. 23. Muita. 24. Lates. 26. Iesālīt. 29. Irma. 30. Ēnas. 32. Forsēt. 33. Risina. 34. Rīkstes. — Stateniski: 1. Klusa nakts, svēta nakts. 2. Dod. 3. Dus. 6. Sāp. 7. Sekla. 8. Kliba. 9. Ods. 10. Pa. 11. Es. 14. Ars. 15. Betlēme. 16. Sausiņi. 17. Ārā. 18. Lī. 19. Osas. 20. Smeļ. 21. Ni (niķelis). 25. RAF (Royal Air Forces). 26. Irs. 27. Tas. 28. Oda. 29. Ir. 31. Nots.

LĪDZĪBA STARP AGRESIJU UN SKAISTU MEITENI

Kad kādā Apvienoto nāciju sēdē izcēlās garas diskusijas par to, kā būtu definējama agresija, holandiešu delegāts rāmi norādīja, ka būtu veltīgi par to tik daudz lauzīt galvas, jo arī bez definīcijas lieta skaidra: „Neviens taču nevar definēt, kas ir skaista meitene, bet — paldies Dievam — kad mēs kādu ieraugām, mēs to momentā redzam bez kādas definīcijas.

(md)

GRĀMATU APGĀDS KUOGA

BĀBELES GŪSTĀ

Konstances Miķelsones stāstu un noveļu krājums

Grezns, dāvanām ļoti piemērots izdevums ar interesantu un mūsu laikam tuvu problēmu risinājumu. 120 lapp. biezā luksa izdevuma grāmata ar 8 iecienītās latviešu rakstnieces darbiem ir skaistākā Jaungada velte katrā latviešu mājā. Jura Soikana 6 mākslinieciski kokgrebumi un grafiskais ietērps.

Cena: iesieta DM 4.80

(līdz ar šo sludinājumu atsaucam iepriekšējā sludinājumā — 23. decembrī — minēto cenu)

AUGSTĀ KRASTĀ

Aleksandra Čaka dzejoļu krājums

Krājumā iespiesti latviešu trimdas saimei pilnīgi nepazīstami ģeniālā dzejnieka dzejoļi, kas, kalpojot talanta ievirzei un patiesas mākslas prasībām, radušies par spīti garīgai verdzībai boļševiku okupācijā. Krājums padziļina skatu Mūžības skārto autora dzejas mākslā un godina nelaiķa piemiņu. Fr. Milta vāks un zīmējums, J. Soikana iesējuma lapas.

Cena: broš. DM 3.—, ies. 4.30

Pasūtinājumi adresējami —
A. STRĒMELIS,
(24a) Lübeck,
Marlistr. 101, Bl. 8—46

(933)

MEKLĒJU

VILMU BLAUS un ELFRĪDI VILNERS, kuras Vācijā dzīvoja Bambergas nometnē. Melanija Grundis: 77, Alma Road, St. Kilda, Melbourne, Vic., Austrālija.

(935)

Mūsu mīļais goda biedrs

Pāvils Gruzna

miris 1950. g. 12. decembrī Farelē. Apbedīts turpat 15. decembrī.

Latviešu Preses Biedrība

Miris mūsu līdzstrādnieks

Pāvils Gruzna

Viņu atmiņā glabās

Latvijas redakcija un apgāds

Mūsu māte un sievas māte

Jūle Malsats, dz. Kremers

dzim. 1875. g, 23. oktobrī, Sāvienā, mir. 1950. g. 20. dec. Gronā.

Mīlestība nekad nebeidzas.

Olģerta Liepiņa ģimene

1950. g. 22. oktobrī beidzis šīs zemes gaitas Ziemeļamerikā

agronoms

PAULS KADILIS

Apglabāts Pleasentvillē, Ņujorkas štatā.

Viņu mīļā piemiņā paturēs un novēl vieglu dusu tālumā no dzimtenes, kas viņam bija tik ļoti mīļa

Talavijas saime

Visiem latviešu rakstniekiem, māksliniekiem, pārstāvjiem, grāmatu mīļotājiem un tautiešiem svešajos trimdas ceļos

Laimīgāku Jauno gadu

NOVĒL

Grāmatu apgāds

(932) (īpašnieks Alberts Strēmelis)

LATVIJAS PĀRSTĀVJI, ABONĒŠANAS UN SLUDINĀJUMU MAKSA ārzemēs

Abonēšanas maksa minēta par eksemplāru mēnesī, bet sludinājumu maksa par vienslejīgas nonpareilles iespiedumrindas aizņemamo telpu, par vienreizīgu 10 iespiedumr. un par vienreizīgu 5 iespiedumr. sludinājumu.

ANGLIJĀ: galvenais pārstāvis un Anglijas abonentu kartotēkas vadītājs A. Veinbergs, 41, Carysfort Rd., London N. 16.
E. Andriņa, 37, Earls Court Rd., London W. 8.
E. Rirdans, 10, Winchester Rd., London N. W. 3.
Abonem. £ —/6/—; slud. —/1/1; —/6/3; —/3/9.

ARGENTĪNĀ: Asociacion Letona en Argentina, Buenos Aires, Boedo 737.

ASV: galvenais pārstāvis un gaisa pasta abonentu kartotēkas vadītājs P. E. Irbe, 501, Brightwater Court, Brooklyn, 35, N. Y.
A. Bīlmanis, 509, 4th Street, S. E. Washington, D. C.
Ed. Dobelis, 503, 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.
P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.
Arv. Lūsis, Rt. 3, Coldwater, Miss.
Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church, Dalton, Minn.
R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 130, Fern Str., East-Lansing, Mich.
V. Puriņš, 1028, Fulton E., Grand Rapids, Mich.
J. Upesleja, 5322, W. Wisconsin Ave. Milwaukee 13, Wis.
P. Lapsiņš, c/o O. C. Livingston, Union City, Ind.
A. Ozoliņa, 1635, N. Orchard Str., Chicago, Ill.
J. Kājiņš, 600. Tremont St., Boston, Mass.
Abonem. $ 1,—, pa gaisa pastu 2.— un 1,50; slud. 0,19; 1,04; 0,62.

AUSTRĀLIJĀ: galvenais pārstāvis un Austrālijas redakcijas un abonentu kartotēkas vadītājs A. Šmits, 21, Linden Avenue, Wendauree, Ballarat, Vic.
A. Strazdiņš, 64, St. John Street, Windsor S. 1. Melbourne, Vict.
E. Liepiņš, Migrant Workers Hostel Wallgrove, Rooty Hill (Sydney), Hut F 12, N. S. W.
A. Priedītis, 32, St. Mary St., Camperdown (Sydney), N. S. W.
O. Strauts, P. O. Box 1560, G. P. O. Adelaide, S. A.
A. Medenis, Migrants Centre, Staff. Bl B, Bathurst, N. S. W.
L. Kukura, 24, Grenfell Str., Kent Town, S. A., Australia.
E. Meija, 256, St Georges Terrace, Perth, W. A.
A. Zariņš, Holding Camp Greta, N. S. W.
Dž. Raudziņš, Accomm Centre Holding, via Northam, W. A.
Vilis Egiīte, Migrant Holding Centre C. J. C. Somers, Vic.
V. Buks, McIlwraith Str., Everton Park, Brisbane, Q.
G. Šteinbergs, 620, St. Kilda Rd., Melbourne, S. C. 8., Vic.
J. Strautiņš, 12, Seventh Ave., Alberton, S. A.
Abonem. £ —/7/—, pa gaisa pastu £ 1/5/—; slud. —/1/4; —/7/3; —/4/5.

BEĻĢIJĀ: galvenais pārstāvis un Beļģijas abonentu kartotēkas vadītājs K. Erkens, 127, rue du Fleurus, Chatelet.
Latv. Sark. Kr. Beļģijā, 20, rue Jacques Jordaens, Bruxelles.
Abonem. B. fr. 35; slud. 7; 36; 22.

BRAZĪLIJĀ: pārstāvis un Brazīlijas abonentu kartotēkas vadītājs Z. Leimanis, Sao-José dos Campos, L. C. B. Est. de Sao-Paulo.
Abonem. $ 1.—; slud. 0,19; 1,04; 0,62.

DĀNIJĀ: A. Upīte, Prags Boulevard 71, Kobenhavn.
V. Briedis, Postbox 212, Kobenhavn V.
Abonem. D. kr. 5,—; slud. 0,94; 5,20; 3,12.

DIENVIDAFRIKĀ: E. Dancigers, „Happy Acres", off Gordon Rd., Somerset West, C. P., South Africa
Abonem. $ 1,—; slud. 0,19; 1,04; 0,62.

FRANCIJĀ: E. Baumane, 56, rue Michel Foch, Lorient.
K. Birzniece, 31, rue de Seine, Paris 6-eme.
Abonem. Fr. fr. 260; slud. 48; 270; 162.

HOLANDĒ: A. E. Pariss, Herschelstraat 50, den Haag.
Abonem. H. fl. 3,—; slud. 0,56; 3,10; 1,86.

JAUNZĒLANDĒ: Vl. Auziņš, 43, Averill Street, Shirley, Christchurch.
Abonem. £ —/7/—, pa gaisa pastu, pasūtinot pie mūsu galvenā pārstāvja Austrālijā A. Šmita 1/3/—, pa gaisa pastu £ 1/5/—; slud. —/1/4; —/7/3; —/4/5.

KANADĀ: I. Batraks, P. O. Box 1006, Sta. C, Toronto 3, Ont.
Brīvā Balss, Canadian Latvian Newspaper, 1534, King St., W. Toronto, Ont.
H. Drupals, 10155, Waverley St., Montreal, P. Q.
A. Kalniņš, 240, Grace St., Toronto, Ont.
Artūrs Ķīvītis, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.
V. Ziediņš, Latviešu grāmatn. 92, Morse St., Toronto 8, Ont.
Abonem. $ 1,—, pa gaisa pastu 2,—; slud. 0,19; 1,04; 0,62

NORVĒĢIJĀ: H. Dzeizkalns, Jerpefaret 7, Voksenlia, Oslo.
Abonem. N. kr. 5,50; slud. 1,03; 5,75; 3,45

SPĀNIJĀ: Dž. Rimkeits, Gran via 15, Bilbao.
Abonem. $ 1,—; slud. 0,19; 1,04; 0,62.

VENECUELĀ: J. Henkuzens, Medicatura Rural, Tocuyito, E-do Carabobo.
Abonem. Bs. 3,55, pa gaisa pastu 10.05; slud. 0,64; 3,48; 2,08.

ZVIEDRIJĀ: Latvju Vārds, Postgiro 156582, Prenumerationkonto för Latvija, Box 15079, Stockholm 15.
Abonem. Zv. kr. 5,—; slud. 0,88; 4,70; 2,80.

LCK apgāds LATVIJA

DŪDAI

Laimīgu Jauno gadu novēl Vācijā palicēji.

(931)

Skaidrīte Sakse, dzīv. Esslingen, Stuttgarterstr. 31—3, lūdz māsīcu MELITU NEBIJU, dzīv. Kanadā, Toronto, paziņot savu adresi. (934)

Mīļa draudzene bērniem ir

Pasaka par Sarkangalvīti

Nupat iznākusi krāsainā iespiedumā. Pasūtināma Latvijas apgādā, (14a) Schwäbisch Gmünd, Artillerie-Kaserne, un pie Latvijas pārstāvja Anglijā, A. Veinberga, 41, Carysfort Rd., London N. 16.

Cena: Vācijā DM 3.75; Anglijā šil. 7/—

LATVIJA

Nr. 1 (445) 1951. g. 3. janvārī

Neizlietotos manuskriptus uzglabā un sūta atpakaļ vienīgi, ja tiem pievienota apmaksāta un autoram adresēta aploksne. Redakcija patur tiesības manuskriptus vajadzības gadījumā īsināt. Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas.

ABONEMENTS VĀCIJĀ,
pasūtinot individuāli (līdz 3 eks. uz vienu adresi), maksā ar piesūtīšanu DM 4,— par eks. mēnesī, pasūtinot kollektīvi (vairāk par 3 eks.) DM 3.50 mēn., uz ārzemēm DM 4,80 mēn., atsevišķa numura cena DM 0,50; uz ASV un Kanādu pa gaisa pastu DM 8.50 mēn., uz Austrāliju un Jaunzēlandi pa gaisa pastu DM 11,—.

SLUDINĀJUMI VĀCIJĀ
maksā DM 0,90 par vienslej nonpareilles iespiedumrindas aizņemamo telpu; vienreizīgs 10 iespiedumrindu slud. DM 9,—; vienreiz. 5 iespiedumr. slud. DM 5,—. Grāmatu apgādu un tirgotāju sludinājumiem, piesūtot tos tieši apgādam, aprēķinām 10% atlaidi

Abonementu pieteikumus, sludinājumus un iemaksas Vācijā pieņem mūsu pārstāvji nometnēs, kā arī apgāds tieši

Abonementa un sludinājumu maksu ārzemēs un turienes pārstāvju sarakstu izziņojam vairākas reizes mēnesī īpašā sludinājumā.

LCK apgāds LATVIJA.
(14a) Schwäbisch Gmünd,
Artillerie-Kaserne, US Zone,
Germany (tālr. Schw. Gmünd 2159)

Šogad gaidāmas dabas katastrofas, bet kaŗa nebūs — apgalvo Ursula Kardosa un citi gaišreģi

Berlīne (vk). — Kā parasti gadu mijā, arī šogad pasaules prese sniedz plašā izvēlē dažādu senu laiku un tagadnes gaišreģu pareģojumus 1951. g. un turpmākiem gadiem. Kaut arī šie pareģojumi daudzējādā ziņā atšķiras savā starpā, vienā punktā tie tomēr visi saskan — šogad neviens gaišreģis kaŗu neparedz.

Vācijas slavenākā gaišreģe Ursula Kardosa arī apgalvo, ka gads paiešot mierīgi un bez lielā kaŗa, bet pasauli toties piemeklēšot līdz šim smagākās dabas katastrofas. Šogad atkāšot lielu konferenci austrumu un rietumu pretešķību izlīdzināšanai, bet galīgā skaidrība radīšoties tikai nākamā gadā. „Kaut kas nokritīs no debesīm," mistiski izteicās Kardosa, „bet Vācijai un Berlīnei nekas ļauns nenotiks." Kardosa, kas dzīvo Berlīnes amerikāņu sektorā, ir vienīgā gaišreģe, kas darbojas ar oficiālu atļauju. Ar viņu nopietni rēķinās arī policija, kurai Kardosa izpalīdzējusi ar vērtīgiem norādījumiem vairāku slepkavību gadījumos.

Pēc Konnersreitas Tereses Neimanes pareģojuma, cilvēki vēl divus gadus cietīšot badu un nemieru, bet tad posta un šķēpes beigšoties. 1952. g. būšot nodrošināts pasaules miers, pie tam apstākļos, kurus šodien vēl neviens nenojaušot. Visā pasaulē sudīšot bailes, cilvēki atkal jutīšoties mierīgi, un arī Vācija 1952. g. atkal būšot apvienota.

Abata Morē pareģojumi par šo gadu simteni minēts, ka pasaules krize visumā beigšoties 1953. g. 19. vai 20. augustā, bet galīgi būs izzudusi tikai 1955. g. Laikā no 1952. g. līdz 1955. g. būšot daudz darba gudrajiem politiķiem un diplomātiem. 1951. g. būšot gan nemierīgs, tomēr paciešams. Milzīgus notikumus Morē pareģo tikai posmā no 1992.—2000. g., kad beigšoties mūsu laika era. 1999. g. augustā tikšot iznīcināta Parīze. Abats Morē visus savus pareģojumus dibinājis uz Heopsa piramīdas izmēriem un tajos slēpto matēmatiku. Piramīdas garā galerija atbilstot kristīgajai erai. Šī gadu simta svarīgākos pagriezienus Morē bija fiksējis 1914. g. 4. un 5. augustā, 1918. g. beigās, 1928. g. vasarā, 1936. g. pavasarī un 1945. gada maijā.

Pareģis Džons Mortons atkārto, ko apgalvoja jau pirms diviem gadiem: 1951. g. politiskā attīstība būs bīstama, iespējami arī sarežģījumi ar lielākām sekām, bet nebūs gaidāma lielāka tautu katastrofa.

Jangčengs, kuŗa abas mātes arī pieskaitāmas pie labākajiem gaišreģiem Austrumāzijā, saka: Lielais karš sanāks pirms 1963. g. un tādā gadījumā ilgs daudzus gadus un beigsies ar divu tautu iznīcināšanu. Tomēr 1951. g. vēl radīsies iespēja visu pagriezt uz labu.

1961. g. pieminēts arī Staļina horoskopā, ko publicējis Corriere Lombardo. Šinī gadā 81 g. vecumā Staļins miršot. 1952. g. viņš gūšot lielus panākumus, nākošos divos gados būšot apdraudēts Eiropas miers, bet 1955. gads atnesīšot Staļinam lielu uzvaru un arī lielu sakāvi. Par Trumenu laikrakstā minēts, ka viņš šogad savu popularitāti vēl mazinās, bet nākamgad cietīšot smagu politisku sakāvi. Čērčils kādu laiku vēl izlietošot savu ietekmi „no aizkulisēm", bet savas politikas absolūto triumfu piedzīvošot 1955.—1956. gadā.

Mahatma Kanadoss no Kolombo saka: „Visur būs manāmi kaŗa draudi. Ļaudis rīkosies tā, it kā katru dienu varētu sākties kaŗš. Bet patiesībā slēgs tikai izdevīgus veikalus un nāves rēķins. Austrumāzijā un sevišķi Irijā lielu rosību parādīs tie, kas zvērējuši uzticību Ļeņinam un Trockim. Amerika daudz nodarbosies gar Indiju un mēģinās tai palīdzēt. Bet arī pašās Sav. Valstīs daudz kas izskatīsies citādi nekā varētu domāt, jo tauta vienmēr nevēlas to, ko nodomājusi valdība. Pēkšņas valdības sistēmu maiņas Indijā un Amerikā radīs apstākļus, kas iepriekš nebija sagaidāmi. Kopnovērtējumā 1951. gads būs politisku grūtību pilns, bet kaŗu tas nenesīs!"

Ēģiptes gaišreģis Ahmeds Halibs no Kairo apgalvo, ka gaišreģu un praviešu vārdi jaunajā gadā iegūs lielāku ticamību. Visa pasaule raudzīsies uz Vidusjūru, sevišķi aprīlī un augustā. Lielvalstīm jāpārvar lielas grūtības ar streikiem, saimnieciskām krizēm, ierobežošanos utt. Arī pasaules mieru glābs tieši šī ierobežošanās, un ļaudis, kas līdz šim smaka terrorā, varēs atkal brīvi uzelpot. Starptautiskais saspīlējums jūtami skars arī Vāciju, kas no tā tikai iegūs.

Stokholmas gaišreģe Ženija Iversene apgalvo, ka Skandināvijā 1951. g. paies mierīgi. Vienīgi Dānijā sagaidāmi iekšēji saspīlējumi. Divu augstu personību nāve satrauks pasauli. Plūdi vairākās pasaules daļās — sevišķi martā un oktobrī — prasīs daudz upuŗu. Katastrofas, kas pārsniegs visu to, ko cilvēks paradis uzņemt kā likteņa sitienu, vedīs pie apziņas arī nelietīgos valstsvīrus un pierādīs, ka kosmiskās varas tomēr ir stiprākas par politiskām iegribām. Pad. savienības pierobežā radīsies komplikācijas, ko tomēr nokārtos miera ceļā. Kaŗa nebūs, kaut gan divas reizes liksies, ka tas jau sācies.

Parīziete Klodete Šernona apgalvo, ka, par spīti visai pretestībai, Francijai būs jātuvinās Vācijai un stingrāk jāieslēdzas Rietumeiropā. Nemieri sagaidāmi Ziemeļafrikā un Austrumāzijā. Spēcīgi kreisie strāvojumi, ko izraisīs financiālā attīstība Rietumeiropā un saimnieciskas krizes visā pasaulē, apdraudēs dažādas valdības. Katastrofas satrauks pasauli, sevišķi rudenī. Joprojām daudz runās par kaŗu, bet tā nebūs.

Ievērojamākā franču pareģe Blanša Oreona, kas bija pareizi noteikusi karaļa Leopolda atkāpšanos, arī neparedz kaŗu Eiropā 1951. g. Toties Āzijā pēc cīņu aprimšanas Korejā UN pārdzīvošot bīstamas situācijas. Degpunktā atradīšoties Formoza un Indoķīna. Francijai būšot jāatsakās no kolonijām Tālajos austrumos. Sevišķi Oreona ieteic sekot notikumiem ap Jugoslaviju. Tā varot izvērsties par otru Koreju. Vispār 1951. g. sagaidāmi nemieri Balkānos. Jauna, nepazīstama slimība piemeklēšot cilvēci, kaut gan no otras puses jaunus lielus panākumus gūšot chirurgi. Pašai Francijai Oreona paredz grūtas dienas ar valdību krizēm, streikiem, raktuvju nelaimēm, plūdiem utt. Arī katoļu baznīca 1951. g. piedzīvošot ievērojamas grūtības.

Noraida izolacionisma tendences ASV

ARĪ TRŪMENS UN DALLESS REAĢĒ UZ HUVERA RUNU

Vašingtona (ll). — Prezidents Trūmens ceturtdienas vakarā kārtējā preses konferencē uz jautājumu par viņa nostāju pret Huvera runu paskaidroja, ka Sav. valstis nekad neatgriezīsies pie izolācionisma politikas. „Jūs varat uz to pilnīgi paļauties," apgalvoja prezidents. Baltajā namā saņemtās vēstules no Visdažādākām ASV malām liecina, ka amerikāņu tauta pilnīgi atbalsta prezidenta nostāju.

Piekdienas vakarā republikāņu politiķis Džons Fosters Dalless Ņujorkas Valdorfa Astorijas viesnīcā plašākā runā pilnīgi noraidīja ekaprezidenta Huvera politiku un galvenos vilcienos pievienojās prezidenta Trūmena ārpolitiskai līnijai. Dalless pieprasīja ASV sadarbības turpināšanu ar visiem sabiedrotajiem. Tāpat katrā ziņā jāizveido tik stipri aizsardzības spēki, kas būtu spējīgi iespaidīgiem pretuzbrukumiem. Pasaules miers šodien pilnīgi atkarīgs no tā, cik ātrā laikā izdosies panākt militāro līdzsvaru starp rietumiem un austrumiem.

Dalless norādīja, ka Pad. savienība vislabprātāk redzētu Sav. valstu un reizē visas brīvās pasaules bojā eju sava iekšēja vājuma dēļ. „Tā kā komūnistu partija tomēr ieguvusi pārliecību, ka brīvajai pasaulei piemīt immūnitāte pret boļševistisko indi, tad Kremļa vadītājiem jāizšķiŗas, vai vadīties pēc Staļina mācības un nodoties nogaidīšanas politikai, jebšu jāizšķiŗas vairāk par atklātu kaŗu," teica Dalless. Militārās stratēģijas ziņā brīvā pasaule patlaban pārdzīvo juku laikus, un tai nav vēl kopīgas programmas, kas varētu atbaidīt agresiju. Pad. savienībā tas ir otrādi. No milzīga apļa centra viena vienīga doma un griba visā slepenībā plāno un reālizē savus nodomus, kaut gan komūnistiem lielā mērā jārēķinās ar iekšējo saspīlējumu Pad. savienībā. Politisko apcietināto skaits pašā Pad. savienībā ir vismaz divas reizes lielāks nekā komūnistu partijas un tās palīgorganizāciju locekļu skaits. Satelītu valstīs iekšējais saspīlējums ir vēl lielāks. Tādēļ brīvā pasaule nedrīkst atteikties no kollektīvās drošības domas.

Dalless runāja ASV UN delegātu un to padomdevēju sabiedrībā. Dažas stundas pirms runas sākuma republikāņu partijas priekšsēdis Gijs Gabrielsons paskaidroja, ka Dalless nerunā republikāņu partijas vārdā, bet kā privāta persona vai, varbūt, kā ārlietu ministra Ečesona padomdevējs. Vašingtonas politiskās aprindās rēķinās ar to, ka pēc Huvera un Dallesa runām republikāņu partijā sagaidāma iekšēja šķelšanās.

Republikāņu senātors Irvings Aivs, kam bija ievērojama loma pieprasījuma sagatavošanai kongresā par Ečesona atlaišanu, tagad politiskām aprindām par lielu pārsteigumu paskaidrojis, ka Sav. valstīm jāpilda tie solījumi un piensākumi, ko ārlietu minstrs uzņēmies Briseles konferencē.

DALAI LAMA ATSTĀJIS LHASU

Jaundēlija (ag). — 19. dec. Dalai Lama atstājis Tibetas galvaspilsētu Lhasu 600 personu pavadībā, lai dotos uz Indiju. Ceļojot primitīvajos Tibetas satiksmes līdzekļos, 28. dec. Dalai Lama bija veicis ap 100 jūdzes un ieradās Giantsā. Nākošā apstāšanās vieta paredzēta Faridžongā, Himalaja augstienes pilsētā, kas jau gatavojas Dalai Lamas uzņemšanai. Valdnieka, viņa svītas un miesas sardzes vajadzībām paredzēts kāds klosteris un atsevišķa ēka. Tibetas ārlietu ministrs Surkhangs, kas ir viens no tibetiešu 3 vīru UN delegācijas locekļiem, Kalimpongā apspriedās ar Tibetas amatpersonām, lai sagatavotu Dalai Lamas uzņemšanu Kalimpongā.

No Pekingas ziņo, ka tibetiešu karavīri nododot ieročus ķīniešu kaŗaspēkam. Nodoto ieroču vidū ir 720 šautenes, 170 britu parauga patšautenes un amerikāņu ložmetēji.

LICHTENŠTEINAS PRINCIS APCIETINĀTS PAR KONTRABANDU

Lindava (ag). — Bodenas apgabala muitas iestādes jau ilgāku laiku pūlējās izsekot plašai pulksteņu kontrabandai no Šveices. Tagad daži apstākļi un arī nejaušība palīdzējusi nākt pie sensācionāla atklājuma. 22. decembrī Lichtenšteinas princis Hanss ar auto šķērsojis Austrijas-Bavārijas robežu pie Lindavas. Uz aizdomu pamata tas paziņots kriminālpolicijai, kas prinča auto apturējusi ostas tuvumā. Kaut gan augstais viesis pastāvējis uz diplomātisko neaizskaramību, taču viņa auto pārmeklēts, un tajā atrasti 20.000 Šveices pulksteņu. Princis uzvēlis visu vainu savam šoferim, taču izmeklēšanas tiesnesis pieprasījis no viņa 20.000 DM drošības naudas. Dižciltīgajam kontrabandistam šīs summas nav bijis, bet tās vietā viņš atstājis savu auto, lai pats ar kundzi un šoferu brauktu atpakaļ pa dzelzceļu. Viņš tomēr nav vairs paguvis to izdarīt, jo Lerahas prokurātūra sazinā ar Bonnu izdevusi prinča arestēšanas rīkojumu, un Lindavas stacijā viņš apcietināts. Princis ievietots Lerahas izmeklēšanas cietumā un arī atzinies savā līdzdalību pulksteņu kontrabandā.

Komūnistu lieluzbrukums Korejā sācies

PIRMĀS LIELĀKĀS GAISA KAUJAS

Tokio (ag). — Gaidītais komūnistu uzbrukums Korejā sākās piektdien, kad ķīniešu kaŗaspēka masas dienvidos no 38. platuma grada devās straujā triecienā, atspiežot UN vienību austrumu flanku ap 15 km. Šai triecienā, kas nozīmē jaunu flankējošu uzbrukumu, ķīnieši ieņēma svarīgu augstieni Oronas un Jungpo telpā. Arī pie Inčonas un frontes vidus daļā komūnisti koncentrēja spēkus, kamēr no aizmugures uz fronti virzījās jaunas vienības. Vēlāk cīņas jau iedegās visā frontē. 42 km ziemeļos no Seulas ķīnieši lauzās austrumu virzienā. Arī frontes vidienā ķīniešu un ziemeļkorejiešu vienības izdarīja caurlaušanās mēģinājumu. Smagās cīņās komūnistu vairākkārtējie uzbrukumi tomēr neguva cerētos panākumus, un sestdien visā frontē kaujas aprima. UN spēki 68 km platā iecirknī atgāja uz jaunām pozicijām. 8. armijas aizstāvēšanās sektorā ķīnieši pievilka kaŗaspēka pastiprinājumus, gatavodamies jaunam uzbrukumam.

Pieturoties izdevīgiem meteoroloģiskiem apstākļiem, UN aviācija dienu un nakti pastiprināti apkaŗo pretinieka koncentrējumus un piegādes kolonnas. Sestdien notika lielākā gaisa kauja Korejas kaŗā. 40 padomju tipa turboiznīcinātāji Mig uzbruka amerikāņu jaunākā tipa Sabre iznīcinātājiem. Pēc ilgākas cīņas nogāztas 2 komūnistu lidmašīnas, kamēr amerikāņu iznīcinātāji atgriezās savā bazē bez zaudējumiem. Arī otrajā gaisa kaujā komūnistiem nogāza vienu un sašāva otru lidmašīnu, amerikāņiem atkal paliekot sveikā.

Pirmajai kanadiešu sauszemes kaŗaspēka vienībai no paredzētā 10.000 vīru kontingenta, kas pirms nedēļas bija ieradusies Korejā, tagad dota pavēle atgriezties Kanadā. Informētās aprindās domā, ka šos 10.000 nosūtīs Rietumeiropas aizsardzībai.

No Maskavas ziņo, ka komūnistiskās Ķīnas valdība uzaicinājusi ķīniešu tautu dibināt pretestības kustību amerikāņu agresijas apkaŗošanai un atbalstīt Ziemeļkoreju tās brīvības cīņā. Šis aicinājums saistīts ar komūnistu centrālās padomes pievienošanos Varšavas „miera kongresa" lēmumiem. Komūnistiskās Ķīnas ārlietu ministrs Čuenlajs ceturtdien deva rīkojumu nekavējoties pakļaut Pekingas valdības kontrolei visus ASV valdības īpašumus, kā arī amerikāņu privātpersonu uzņēmumus Ķīnā. Tāpat bloķēti visi amerikāņu konti. Pekingas raidītājs norādīja, ka tā ir atbilde ASV saimnieciskajām sankcijām pret Ķīnas pilsoņiem Amerikā.

UN virspavēlnieks ģen. Mekarturs iecēlis par savu adjutantu kapt. S. Vokeru, bojā gājušā 8. armijas komandiera ģen. Vokera dēlu. Kapt. S. Vakers līdz šim bija 24. divīzijas rotas komandieris. Mirušais ģen. Vokers ar lidmašīnu pārvests uz ASV.

Ģen. Mekarturs savā desmitā ziņojumā UN apvaino komūnistiskās Ķīnas valdību par invāzijas gatavošanu Korejā jau sen, pirms UN kaŗaspēka vienības bija pārgājušas 38. platuma gradu. 15.—30. nov. pie Jalas koncentrētais ķīniešu kaŗaspēks vairākkārt pārsniedzis aizstāvēšanās kaŗam vajadzīgo lielumu. 30 proc. UN vienību iesaistīti cīņā ar komūnistu partizāniem, kuŗu skaits ir ap 35.000 vīru.

12 arabu un Āzijas valstu delegāti, kas bija ierosinājuši starpniecību Korejas konflikta likvidēšanai, ceturtdien no jauna sanāca uz slepenu sēdi, kur apsprieda Tālo austrumu krizes pārvarēšanas iespējas. Tuvāku ziņu par apspriedes lēmumiem nav. UN 3 vīru komisijai tuvu stāvošas aprindas domā, ka komisija vēl nesteigsies ar sava ziņojuma iesniegšanu par starpniecības sarunu gaitu, cerībā, ka Pekinga vēl tomēr nāks ar pozitīvu atbildi.

Čikagas universitātes ģeografijas profesors Dr. Ginsburgs izteicies, ka ķīniešu komūnisti pretendē uz plašu dienvidaustrumu Āzijas territoriju. Jaunākajās ķīniešu komūnistu kartēs vairāki simtstūkstoši kvadrātjūdžu Burmas un Indijas territorijas jau „pievienoti" Ķīnai.

Helgolandes „invāzoru" skaits aug, par spīti aizliegumam

Kukshafena (al). — Angļu augstais komisārs Kirkpatriks ar rīkojumu noliedzis Helgolandes salas apmeklēšanu. Kukshafenas angļu robežapsardzības vienībai sestdien deva pavēli sagatavot laivu Helgolandes „invāzoru" pārvešanai uz cietumu. Izbraukšanas pavēle tomēr sestdien vēl netika dota. Piektdien uz salu bija izbraukušas vēl septiņas personas, to vidū 5 žurnālisti un viena sieviete, līdz ar ko Helgolandes apmeklētāju skaits jau pārsniedza 20. Princis Huberts Levenšteins, kas arī piektdien ieradās Helgolandē, aicināja studentus atgriezties uz cietzemi un ļaut pašiem helgolandiešiem rīkoties tālāk. No otras puses pasākumā iejaukusies Eiropas jaunatnes kustība, kuŗas pārstāvji deklarējuši, ka astoņu dienu laikā salā ieradīsies 20—30 amerikāņu, angļu un itaļu jaunieši, lai nomainītu Heidelbergas studentus. Tālākās maiņas paredzētas pēc katrām astoņām dienām; vispārējā akcijas vadība atradīšoties Hamburgā.

Kukshafenas pastā katru dienu pienāk daudz vēstuļu Helgolandes „atbrīvotājiem". Kāda Kukshafenas firma apņēmusies ik pa piecām dienām piegādāt salniekiem uzturu un dzeramo ūdeni.

Amerikāņu priekšlikumi miera līgumam ar Japānu

Vašingtona (sl). — ASV valdība piektdien iesniedza Pad. savienības ārlietu viceministram un UN delegātam Maļikam jaunu notu Japānas mierlīguma jautājumā. Tajā pēc atsevišķiem punktiem nodeklarēta amerikāņu nostāja Japānas kompleksā. Kā zināms, padomju valdība pirms dažām nedēļām pieprasīja Savienotajām valstīm paskaidrojumus šai lietā.

Amerikāņu notā pieprasīts, lai visas valstis, kas vēl atrodas ar Japānu kaŗa stāvoklī, piedalās mierlīguma izstrādāšanā. Nevienai valstij nav tiesības kavēt līgumu ar savu veto. Pēc līguma parakstīšanas jāizbeidz Japānas okupācija. Kamēr nebūs panākta pilnīga garantija par pasaules mieru, ar Japānu tomēr jāpanāk vienošanās, lai tās aizsardzību nodrošina amerikāņu vai kādas citas ārzemju kaŗaspēka vienības, kas būtu stacionētas Japānā. Tālāk notā norādīts, ka Japānas miera laika rūpniecību līgums nedrīkst ierobežot. Tāpat tai jādod brīva pieeja izejvielām un pasaules tirgiem.

New York Times raksta, ka Londona un Vašingtona esot pilnīgi vienisprātis par to, ka rietumu galvenais mērķis ir neļaut nokļūt Maskavas vai Ķīnas komūnistu ietekmē Rietumvācijas un Japānas lielajiem rūpniecības apgabaliem. Tad rietumu puslode justos lielā mērā apdraudēta. Franču presē amerikāņu nota uzņemta visai vēsi.

Japāņu ministru prezidents Jošida parlamentā paskaidroja, ka viņš nevarot piekrist militāru atbalsta punktu ierīkošanai Japānā, ne arī japāņu apbruņošanai vispār.

Rietumberlīnes Cīņas grupa pret necilvēcību Staļina dzimšanas dienā nosūtīja viņam dzeloņstiepļu vainagu.

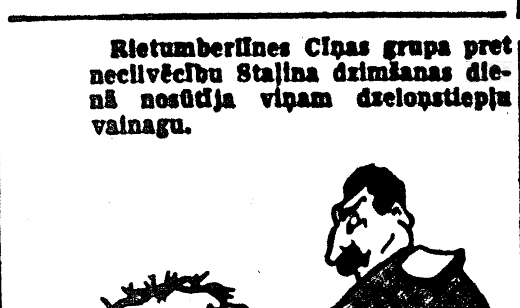

Un tik vien . . . ?

F. Bacha zīmējums

DAŽOS VĀRDOS

Adisabebas ķeizara pils būvprojektu sacensībā pirmo godalgu izpelnījušies Štutgartes architekti H. Bruners un H. Kiss. Godalga ir 25.000 Etiopijas dolaru, kas līdzinās 40.000 markām.

UN jaunajā ēkā, Ņujorkā, kuŗas būve izmaksājusi 163.000 dolaru, jau pārvākušās UN iestādes.

Jugoslavijas ārlietu ministrs Kardeļs piektdien paskaidroja, ka Jugoslavija grib izbeigt kaŗastāvokli ar Vāciju.

Amerikāņu militāro palīdzību Turcijai šogad paredzēts palielināt par 50—60 proc.

Pēdējie 450 vācieši no Ķīnas ieradušies Hamburgā. Viņu braucienu financējusi Rietumvācijas valdība.

Smagas cīņas Indoķīnā norit kopš Ziemsvētkiem. Vietnamieši nikni uzbrūk franču aizstāvēšanās līnijām un ieņēmuši kādu atbalstpunktu. Abās pusēs smagi zaudējumi.

Dr. Adenauers un DGB priekšsēdis Dr. h. c. Beklers ievēlēti par Ķelnes goda pilsoņiem.

Divi metri augsts sniega valnis nošķīris Rotenzeas ciemu Vācijā no ārpasaules.

Pats sev nāves sodu izlēmis 42 g. v. J. Erlveins, ko tiesāja par necilvēcīgu apiešanos ar ieslodzītajiem vācu koncentrācijas nometnē. Nesagaidījis tiesas lēmumu, viņš cietumā pakāries.

Noslīkuši 13 makšķerēšanas sporta cienītāji Velingtonā, nogrimstot zvejas kuterim.

Volgas-Donavas kanālis, kuŗa būve bija iesākta pirms otrā pasaules kaŗa, būs pabeigts šogad.

Vecākais kaŗotājs ir 105 gadus vecais vācietis Kārlis Glekners, kas pārdzīvojis jau 1870./71. g. kaŗu.

60.000 bēgļu no austrumu joslas pagājušā gadā meklējuši glābiņu Berlīnes rietumu joslās.

3,4 milj. pazudušo vēl reģistrēti Rietumvācijā. Starp tiem 1,2 milj. armijas piederīgo.

Pieminekli 13 norvēģiem, kas dabūja galu braucienā ar vikinga parauga laivu Ormen Friske, cels Pelvormas salā, kuŗas tuvumā tie gāja bojā. Pieminekļa celšanā piedalīsies arī Zviedrija.

Četrkāršot armijas sastāvu līdz 1953. g. paredz Francijas valdība, saskaņā ar aizsardzības ministra Moka ziņojumu nacionālsapulcei. Pašreizējās piecas franču divīzijas paredz pavairot līdz desmit, nākošajā gadā līdz 15, bet līdz 1952. gada beigām saformēt 20 divīziju.

Francijas nacionālsapulce vēl vecajā gadā ar 418 pret 180 balsīm pieņēma valdības pieprasīto speciālo aizsardzības budžetu, pie kam četros jautājumos nobalsošana bija saistīta ar uzticības izteikšanu valdībai.

Uz britu imperijas premjēru konferenci, kas notiks Londonā, jau devušies ceļā vairāku dominiju ministru prezidenti. Konferences darba kārtībā būs dominiju attieksmes ar Angliju un starptautiskais politiskais stāvoklis.

Plašu politisku amnestiju izsludinājusi Jugoslavijas valdība. Amnestija skaŗ ap 11.000 politisko apcietināto, kas apsūdzēti galvenokārt par sadarbību ar vāciešiem un sabiedroto ... . Kopš Tito konflikta ar Maskavu 1948. g. brīvību atguvuši pavisam ap 36.000 apcietināto.

Nopietnas politiskas grūtības šī gada sākumā sagaida Franciju. Galējās labās un kreisās partijas gūst piekritējus uz mēreno centra partiju rēķina, un, pēc informētu avotu ziņām, degolisti un komūnisti gatavojas kāpinātai aktivitātei, lai mēģinātu sabotēt Francijas parlamentāros institūtus.

Pasaules augstākais kalns Everests, pēc speciālistu domām, var būt pacēlies vēl par apmēram 100 m, sakarā ar neseno zemestrīci Indijas austrumprovincē Asamā, kur galu dabūja 1526 cilvēki.

Dziļākais sniegs kopš 60 gadiem uzsniga Rietumvācijā pirms Jaungada. Aukstums un sniegs kavēja satiksmi arī Francijā, dažās ASV daļās un Čechoslovakijā.

Atjaunojot normālas diplomātiskās attiekmes ar Grieķiju, Atēnās akreditējās jaunais Jugoslavijas pilnvarotais ministrs Grieķijā Jovanovičs. Pie maršala Tito savukārt akreditējies Grieķijas diplomātiskais pārstāvis Kapentanidess.

Vairāk tūkstoš komūnistu demonstrēja Iranas galvaspilsētā Teheranā pret Iranas 1933. g. līgumu ar Anglijas-Iranas naftas sabiedrību. Šis fakts ir neliela ilustrācija ilgajai divēju spēku cīņai Iranā, kur, pēc daudzām pazīmēm spriežot, galīgu uzvaru guvusi Maskava.

Radio aparāti Budas vēderā

SLEPENAS PADOMJU EKSPEDICIJAS SAGATAVOJA „TIBETAS PASĀKUMA" NOBEIGŠANU LĪDZ VASARAI

Jaundēlija (NS). — Amerikāņu žurnālists R. Trumbuls sniedz tuvākas ziņas par abām slepenajām ekspedicijām, kādas Pad. savienība rīkoja šī gada aprīlī un maijā uz Tibetu, un kuŗām, domājams, ir ciešākais sakars ar ķīniešu invāziju Tibetā. Abu ekspedīciju dalībniekus virs Rietumtibetas izplētņos izmeta padomju lidmašīnas, jo oficiālu ieceļošanu iestādes Lhasā bija liegušas. Abas padomju grupas pēc vairākām nedēļām notvēra tibetiešu kaŗavīri.

Krievi bija noīrējuši par vadoņiem un nesējiem iezemiešus, kas vēlāk Lhasā stāstīja, ka svešnieki esot uzdevušies par svētceļniekiem. Viņiem bijušas līdzi arī prāvas Budas statujas, no kuŗu iekšpuses reizēm atskanējusi tikšķēšana. Tad svešnieki no Budas vēdera izņēmuši „dīvainu kasti", no kuŗas atskanējuši savādi trokšņi. Pēc Trumbula domām, padomju aģenti Budas statujās bijuši noslēpuši vai nu radio aparātus, vai arī Geigera aparātus radioaktīvu izstarojumu mērīšanai. Pēdējo pieņēmumu šķiet apstiprinām tas, ka pie ekspedīcijas locekļiem atrasti ne vien zelta un akmeņu, bet arī „netīras zemes" paraugi, kurus tibetieši nav atņēmuši. Jādomā, ka runa bijusi par urāna rūdu.

Tālāk amerikāņu žurnālists secina, ka padomju ekspedīciju uzdevums bijis pārbaudīt iespējas aviācijas atbalsta punktu iekārtošanai pie Tibetas „svētajiem ezeriem" — Manasarovara un Rakasa. Abi ezeri atrodas tikai 500 km no Jaundēlijas un vasarā būtu labi izmantojami hidroplāniem, bet ziemu sauszemes lidmašīnām. Par Maskavas nodomiem Tibetā vēl sīkāka informācija esot Indijas ministru prezidentam Nerū, kādēļ arī viņš par ķīniešu invāziju Tibetā daudz vairāk satraukts nekā savā laikā par Korejas notikumiem. Tibetas okupācija ir priekšnoteikums Indijas iekļaušanai padomju valstu blokā. Pieeja Bengales un Arabijas jūrai ir jau sens Maskavas politikas sapnis. Tādēļ arī pēdējā laikā ārkārtīgi aktīva kļuvusi padomju MVD centrāle Turkestanā un padomju slepenā dienesta šefs Šanghajā vicekonsuls Sergejevs. Arī viena no minētajām slepenajām ekspedīcijām esot devusies ceļā no Kotanas pilsētas Turkestanā. Sergejevs ir vecs slepeno akciju speciālists, kas guvis nopelnus jau Ķīnā, atbalstot Maotsetungu. Domājams, ka tagad viņam uzdots vēlākais līdz nākošai vasarai tikpat sekmīgi pabeigt arī „Tibetas pasākumu". Šis pasākums un tas, kas eventuāli varētu sekot pēc tam, arī sagādā vislielākās rūpes Indijai.